

Wiadomości **Uniwersyteckie**

46 | Nauka i ludzie

*Geografia pomaga rozumieć świat.
Rozmowa z prof. dr. hab. Radosławem
Dobrowolskim*

52 | Nauka i ludzie

*Praca naukowa to moja pasja. Rozmowa
z prof. dr. hab. Ryszardem Szczygłem*

56 | Nauka i ludzie

*AI wspiera rozwój energetyki. Rozmowa
z wiceprezesem PGE Dystrybucja Tomaszem
Mateckim*

Fot. Bartosz Proll

Odnowienie doktoratu i jubileusz prof. Ryszarda Szczygła, 8 maja 2025 r.

Fot. Bartosz Proll

Spotkanie „Porozmawiajmy o polskiej nauce”, 15 maja 2025 r.

Spis treści

WYDARZENIA

- 4** | Z życia Uczelni
- 23** | Nasze sukcesy
- 28** | Twarze komercjalizacji
- 30** | Na wydziałach

NAUKA I LUDZIE

- 46** | Geografia pomaga rozumieć świat. Rozmowa z prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim – kierownikiem Katedry Geomorfologii i Paleogeografii UMCS, przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kongresu Geografii Polskiej 2025
- 52** | Praca naukowa to moja pasja. Rozmowa z prof. dr. hab. Ryszardem Szczygłem – dziekanem Wydziału Humanistycznego (1993–1999) oraz prorektorem UMCS (2008–2012)
- 56** | AI wspiera rozwój energetyki. Rozmowa z Tomaszem Małeckim – wiceprezesem Zarządu ds. Strategii w PGE Dystrybucja S.A.
- 58** | Neofilologie kluczem do dialogu międzykulturowego
- 63** | Barszcze kaukaskie – niebezpieczne rośliny inwazyjne i ciekawe obiekty badawcze

NASI ABSOLWENCI

- 66** | Sport i praca pozwalają mi zachować życiową równowagę. Rozmowa z Klaudią Janczak – country managerką BCA Polska w Lizbonie, absolwentką UMCS

KARTKA Z KALENDARZA

- 68** | Kochanej Pani Janinie...
- 69** | Pełna dobroci i mądrości Rita Malcher

WYDARZENIA NAUKOWE

- 70** | UMCS wydawcą w Global Biodiversity Information Facility
- 72** | Konferencja „Data Science – Shaping Careers with Market-Driven Competencies”
- 73** | Konferencja „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”
- 74** | O geopolitycznych priorytetach Unii Europejskiej

- 75** | Współpraca z firmą Mirai Technology & Services
- 76** | Wizyta w Królewskim Instytucie Technologicznym w Sztokholmie
- 77** | Spotkanie z prof. Andrzejem Buko
- 77** | Sympozjum legislacyjne
- 78** | Gra o pałac prezydencki w mediach
- 79** | III Ogólnopolski Dzień Ważki
- 80** | Sympozjum nt. dobrostanu
- 80** | Wizyta naukowo-dydaktyczna w Wietnamie
- 81** | Konferencja „Bezpieczeństwo Narodowe Państwa: Krajowa Ocena Ryzyka”
- 81** | Wyjazd naukowy do Wilna
- 82** | Zagraniczni naukowcy na Wydziale Chemii
- 83** | Lubelskie Forum Dydaktyczne „Edukacja, Kultura, Wychowanie”
- 84** | II Konferencja Naukowo-Metodyczna „Wielość myśli pedagogicznych w edukacji dziecka”

SPRAWY STUDENCKIE

- 85** | Chemia na tropie zbrodni
- 86** | Konferencja „Współczesne trendy w turystyce”
- 87** | II Międzynarodowy Festiwal Kultur za nami
- 88** | Konferencja „Między Naukami Społecznymi a Humanistyką”
- 88** | Konferencja „Współczesna Humanistyka – teoria czy praktyka?”
- 89** | „Przez zbrodnię do języka”. Warsztaty tworzenia teatralnych gier fabularnych w CJKP
- 90** | Tenisiści stołowe z awansem do ekstraklasy
- 91** | Piknik sportowy WPiD Cup 2025
- 91** | XXVII Tydzień Samorządności
- 92** | Spotkania z chemią na UMCS
- 93** | Studencka Konferencja Kosmetyczna
- 93** | Konferencja rekonstruktorska
- 94** | Dni Europy 2025
- 94** | XXVI Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki

W ŚWIECIE KSIĄŻEK

- 95** | Wokół książki Basila Kerskiego pt. *Europejczycy z kantonu Polska*
- 96** | Spotkanie z dr. Zbyszkciem Nowakiem
- 96** | Niezwykła publikacja KNPH UMCS

Wydawca: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

PL ISSN 1233-216X

Adres redakcji: pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1606, 20-031 Lublin, tel. 81 537 54 19

e-mail: wiadomosci@mail.umcs.pl
www.wiadomosci.umcs.pl

Redakcja: Aneta Adamska, Magdalena Cichocka, Ewa Kawałko-Marczuk (redaktor naczelny), Michał Piłat (fotograf), Bartosz Proll (fotograf), Katarzyna Skąlecka, Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpracownicy: Krzysztof Bartnik, Agata Dzyr, Sara Filipiak, Monika Gabrys-Sławińska, Teresa Klimowicz, Andrzej Kokowski, Ihor Kolisnichenko, Eliza Komierzyńska-

-Orlińska, Urszula Lewartowicz, Julia Maj, Kamil Michaluk, Monika Mielko-Remiszewska, Anna Pastuszka, Tomasz Poślada, Adrian Skubiszewski, Maciej Szymoniak, Paulina Turyto-Nowak, Michał Zembrzycki

Projekt graficzny i skład: Studio DTP Academicon, dtp@academicon.pl, dtp.academicon.pl

Druk: Magic

Nakład: 420 egzemplarzy

Oktadka: Spotkanie „Porozmawiajmy o polskiej nauce”, fot. Bartosz Proll

Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania i korekty nadesłanych tekstów. Ma również prawo do wyboru tekstów do publikacji.

Odnowienie doktoratu i jubileusz prof. Ryszarda Szczygła

Senat UMCS uchwałą z 23 kwietnia 1997 r. zdecydował o możliwości przeprowadzenia w naszej Uczelni uroczystości odnowienia dyplomu doktorskiego osobom szczególnie zasłużonym dla nauki, kultury polskiej lub dobra społecznego, które przed 50 laty uzyskały na UMCS stopień doktora.

8 maja 2025 r. społeczność akademicka naszego Uniwersytetu zgromadziła się na uroczystości odnowienia doktoratu połączonej z jubileuszem 80-lecia urodzin historyka prof. dr. hab. Ryszarda Szczygła – w 50. rocznicę obrony pracy doktorskiej na Wydziale Humanistycznym. W Auli im. prof. Kazimierza Myślińskiego na Wydziale Filologicznym spotkali się przedstawiciele władz administracji państwowej i samorządowej, naukowcy oraz reprezentanci licznych towarzystw i instytucji kultury.

Na początku spotkania zebranych powitał rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. Dorobek naukowy prof. Szczygła przedstawiła dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS – dziekan Wydziału Historii i Archeologii:

„Prof. Szczygieł to osoba wybitna, o znaczących osiągnięciach na wielu płaszczyznach, o wyjątkowo dużych zasługach dla naszego Uniwersytetu. Jest znakomitym badaczem i autorytetem naukowym, oddanym pracy dydaktycznej nauczycielem, a także liderem o ponadprzeciętnych zdolnościach kierowniczych i menadżerskich (...). Jego otwartość na wyzwania, połączona z wiarą we własne siły i potrzebą dokonywania rzeczy ponadprzeciętnych sprawiała, że od najwcześniejszych lat swojej pracy znajdował się w grupie pionierów wyznaczających kierunki myślenia o nauce, kształceniu akademickim oraz o drogach ich rozwoju (...).

Sylwetkę naukowca zaprezentował prof. dr hab. Grzegorz Jawor – kierownik Katedry Historii Starożytnej i Średniowiecznej:

„W naukowym *dossier* Profesora zadziwia różnorodność podejmowanych w poszczególnych dziełach zagadnień (...). Za każdym z synchronicznie uprawianych przez niego pól badawczych idą doniosłe publikacje (...). Do rangi symbolu urasta fakt, że dzisiejsza uroczystość odbywa się w Auli im. prof. Kazimierza Myślińskiego, promotora dysertacji doktorskiej prof. Szczygła (...). Dla nas, uczniów, współpracowników i wszystkich pracowników Instytutu Historii, prof. Szczygieł pozostaje wielkim autorytetem naukowym i moralnym. Mamy to szczęście, że możemy korzystać z jego wiedzy i doświadczenia.

Następnie dr hab. Piotr Bednarz, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Historii odczytał dyplom wypisany po łacinie, który został wręczony prof. Szczygłowi. W dalszej kolejności Rektor przekazał Profesorowi Medal 80-lecia UMCS, przyznany za wieloletnie zaangażowanie w działalność Uniwersytetu, w tym za szczególne zasługi w zakresie jego rozwoju. Z rąk marszałka województwa lubelskiego Jarosława Stawiarskiego Profesor otrzymał także Medal 550-lecia Województwa Lubelskiego, zaś wiceprezydent Lublina Mariusz Banach wręczył mu Medal „Zasłużony dla Miasta Lublin”.

W dalszej części spotkania głos zabrali prof. dr hab. Krzysztof Mikulski – doktor *honoris causa* UMCS i prezes Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz prof. dr hab. Marian Surdacki – prezes Zarządu Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych w Lublinie.

Na zakończenie uroczystości przemówienie wygłosił sam prof. Ryszard Szczygieł. Podziękował za udział

◀ Od lewej:
prof. Joanna
Sobiesiak,
prof. Ryszard
Szczygieł,
prof. Radosław
Dobrowolski
i prof. Piotr
Bednarz

w wydarzeniu, wspominał o swoich mentorach i przyjaciółach, którym wiele zawdzięcza, oraz opisał swoją ścieżkę kariery na Uniwersytecie, racząc przy tym publiczność ciekawymi anegdotami.

O oprawę muzyczną wydarzenia zadbał Chór Akademicki UMCS im. Jadwigi Czerwińskiej i Chór Instytutu Muzyki pod dyrekcją prof. dr hab. Małgorzaty Nowak.

Prof. Ryszard Szczygieł urodził się 3 kwietnia 1944 r. w Zamościu. Studia historyczne na UMCS ukończył w 1966 r. Ze swoją Alma Mater związał całe życie zawodowe, uzyskując w 1973 r. stopień doktora nauk humanistycznych (na podstawie pracy „Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku”), w 1990 r. – doktora habilitowanego, zaś w 1999 r. – tytuł profesora zwyczajnego. Od 2014 r. przebywa na emeryturze.

Zainteresowania naukowe Profesora obejmują: problematykę gospodarczo-społeczną i polityczną Polski w późnym średniowieczu i okresie renesansu, osadnictwo północno-wschodniej Małopolski, w tym regionu między Wisłą a Bugiem, a także urbanizację monarchii Jagiellonów od XIV do XVII w. oraz dzieje unii polsko-litewskiej.

Prof. Szczygieł jest autorem lub współautorem 16 książek i ponad 300 artykułów, rozpraw, recenzji i redakcji. Na UMCS pełnił wiele ważnych funkcji: kierownika Zakładu Historii Polski Średniowiecznej (1990–2014), prodziekana (1990–1993) i dziekana (1993–1999) Wydziału Humanistycznego oraz prorektora ds. ogólnych

(2008–2012). Był członkiem Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego oraz Zespołu Kierunków Studiów Humanistycznych Państwowej Komisji Akredytacyjnej, Komitetu Nauk Historycznych Polskiej Akademii Nauk i kilku jego komisji.

Od 1966 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Historycznego, od 2010 r. członkiem Zarządu Głównego PTH, a od 2015 r. członkiem honorowym PTH. Od 1989 r. należy do Polskiego Towarzystwa Heraldycznego i wielu towarzystw naukowych: w Lublinie (od 1973 r.), Radomiu (od 1990 r.) i Sandomierzu (od 1994 r.). W latach 1991–2009 pełnił funkcję redaktora naczelnego „Regionu Lubelskiego”. Był członkiem Rady Muzeum Lubelskiego, Wojewódzkiej Rady Towarzystw Regionalnych w Lublinie oraz jej przewodniczącym (1991–1994) i wiceprzewodniczącym (1994–2003), a także przewodniczącym Rady Muzeum Zamojskiego od 2005 r. Należy również do Lubelskiego Towarzystwa Naukowego.

Prof. Szczygieł był wielokrotnie nagradzany za swoją działalność. Otrzymał m.in. nagrodę Ministra Edukacji Narodowej za osiągnięcia naukowe (1978, 1981, 1986); nagrodę Ministra Kultury i Sztuki za zasługi w upowszechnianiu kultury (1996); Medal im. Aleksandra Patkowskiego za zasługi dla regionalizmu (2002). Został też uhonorowany wysokimi odznaczeniami państwowymi, m.in. Krzyżem Oficerskim (2012) i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (2002).

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Spotkanie „Porozmawiajmy o polskiej nauce”

Naszemu Uniwersytecie gościli wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego prof. dr hab. inż. Marek Gzik oraz dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju prof. dr hab. inż. Jerzy Małachowski. 15 maja na Wydziale Ekonomicznym odbył się briefing prasowy z udziałem gości i rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego oraz spotkanie ze środowiskiem naukowym.

Jako pierwszy podczas briefingu z dziennikarzami głos zabrał Rektor:

„Spotkaliśmy się w gościnnych murach UMCS po to, by porozmawiać o wyzwaniach stojących przed nauką i szkolnictwem wyższym. A że tych wyzwań i problemów nie brakuje, to myślę, że i dzisiaj nie zabraknie również głosów w dyskusji. (...) Pewnie jako jeden z wiodących tematów wybrzmii kwestia finansowania nauki w Polsce. Ktoś kiedyś mądrze zauważył, że złotówka wydana na ten obszar przynosi dziesięciokrotne zyski, zatem warto w naukę inwestować w sposób racjonalny, prowadząc dobrze przemyślaną politykę w tym zakresie.

Wiceminister nauki prof. Marek Gzik dodał:

„Oferta polskich uczelni dydaktycznych jest bardzo atrakcyjna i to jest nasz produkt eksportowy. Młodzież przyjeżdżająca z całego

świata ma okazję kształcić się na bardzo dobrych uczelniach. Ale jednocześnie przyjeżdżając do nas i opłacając studia, zostawia tutaj pieniądze. To z punktu widzenia gospodarki, rozwoju kraju jest bardzo istotne. (...) Wszyscy mamy świadomość tego, że aby utrzymać silny wzrost gospodarczy – 2024 r. to prawie 3,5% w relacji do PKB – musimy postawić na naukę (...). Stoimy też przed oceną jakości polskiej nauki. To jest olbrzymie wyzwanie. (...) Liczymy na konstruktywne wnioski po spotkaniach z naukowcami, które później zechcemy wdrożyć właśnie w procesie ewaluacji oraz reformy szkolnictwa wyższego i nauki.

Następnie dyrektor NCBR prof. Jerzy Małachowski zaprezentował pokrótce programy badań i ofertę Centrum na rok 2025:

„Do wykorzystania są bardzo duże środki w ramach funduszy strukturalnych przeznaczonych na technologie krytyczne, które zostały określone na poziomie europejskim. Środki te pozwolą zarówno uczelniom, jeżeli mają prototypy na 6. poziomie gotowości technologicznej, jak i biznesowi łączyć ich pracę i tworzyć ekosystem innowacji. Chcę podkreślić – jeśli nie będzie wkładu uczelni, to nie będzie innowacji. Badania, rozwój, innowacje to są te elementy, które pozwolą nam strukturalne środki europejskie dobrze ulokować.

Po rozmowach z dziennikarzami odbyło się otwarte spotkanie pn. „Porozmawiajmy o polskiej nauce”. Cykl został zainicjowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, aby wypracować stanowisko wobec nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy o Polskiej Akademii Nauk, a także ewaluacji jednostek naukowych. Wydarzenie na UMCS było okazją do bezpośredniej rozmowy naukowców z Ministrem i Dyrektorem NCBR oraz szansą na zapoznanie się z ofertą Centrum.

Spotkanie ze społecznością akademicką poprzedziły rozmowy władz UMCS z zaproszonymi gośćmi oraz posiedzenie Lubelskiego Zespołu Parlamentarnego, który obradował w Urzędzie Wojewódzkim. Wojewoda lubelski, parlamentarzyści i rektorzy uczelni z regionu rozmawiali o wyzwaniach stojących przed szkolnictwem wyższym oraz o środkach, które są teraz do dyspozycji polskiej nauki. Nasz Uniwersytet podczas obrad reprezentował rektor prof. Radosław Dobrowolski.

Katarzyna Skątecka

Fot. Barbara Proń

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Bartosz Prohl

Dzień Doktoranta 2025

30 maja drzwi do świata nauki otworzyły się dla przyszłych badaczy. W siedzibie Szkół Doktorских UMCS odbył się Dzień Doktoranta 2025 – wydarzenie, którego celem jest integracja społeczności akademickiej oraz spotkanie z osobami zainteresowanymi kontynuowaniem kształcenia po studiach magisterskich. Stanowi wyjątkową okazję do rozmowy z młodymi naukowcami, zapoznania się z realiami pracy badawczej i uzyskania praktycznych informacji o procesie rekrutacyjnym.

Uroczystego otwarcia dokonał prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki:

„Doktoranci to korpus osób, które z jednej strony mają wiedzę i umiejętności, żeby prowadzić badania naukowe, ale z drugiej potrzebują jeszcze wsparcia promotora. Doktoranci są pełni energii, entuzjazmu i chęci do rozwoju (...). To osoby otwarte, zadające śmiało pytania (...). Dziękuję Wam, doktorantki i doktoranci, za to, że jesteście z nami i właśnie na UMCS chcecie rozwijać swoje naukowe pasje. Życzę Wam dobrego świętowania Dnia Doktoranta.

Następnie odbył się panel ekspercki pt. „Pierwsze szczeble naukowej kariery: jak zacząć i budować solidne fundamenty”, w którym udział wzięli: dr hab. Piotr Szreniawski, prof. UMCS (nauki prawne), dr Anna Miączewska (historia), dr Adrian Zajac (nauki biologiczne) i dr Andrzej Jakubowski (geografia społeczno-

Fot. Bartosz Prohl

-ekonomiczna). Panel moderowała mgr Aleksandra Poślednik (Szkola Doktorska Nauk Społecznych).

W dalszej kolejności miały miejsce wystąpienia zagranicznych doktorantów, którzy opowiedzieli o prowadzonych przez siebie badaniach. Nie zabrakło też tradycyjnego już turnieju „Doktoriada” i sesji posterowej. Można było skorzystać ze specjalnej strefy rozmów dla kandydatek i kandydatów – przedstawiciele każdej ze szkół doktorskich udzielali informacji w związku z rekrutacją i dzielili się doświadczeniami.

Organizatorzy inicjatywy: Szkoły Doktorskie UMCS, Samorząd Doktorantów UMCS i Koło Naukowe Szkół Doktorskich UMCS.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Dzień Jakości Kształcenia po raz siódmy

Dzień Jakości Kształcenia to ważna inicjatywa, która jest organizowana na naszym Uniwersytecie od kilku lat. 21 maja na Wydziale Filozofii i Socjologii odbyła się już siódma jej odsłona, tym razem pod hasłem „Kreatywność i sztuczna inteligencja”.

Spotkanie otworzyła prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska:

„Nie bez przyczyny zaproponowaliśmy, aby kolejny Dzień Jakości Kształcenia został zorganizowany na Wydziale Filozofii i Socjologii, ponieważ to właśnie tutaj możemy wiele dowiedzieć się o sztucznej inteligencji i kreatywności. Wszyscy zastanawiamy się nad tym, czy AI wpłynie na jakość kształcenia (...). Myślę, że dzisiejsi prelegenci

rozwieją nasze wątpliwości. Nie ma żadnych złudzeń co do tego, że musimy nauczyć się korzystać ze sztucznej inteligencji, ale należy pamiętać o tym, że powinniśmy to robić mądrze.

Prof. Kołodyńska podziękowała również organizatorom wydarzenia:

„Dziękuję, że Pan Dziekan był na tyle odważny, że zgodził się zrealizować temat zaproponowany przez Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów (...). Dziękuję w tym miejscu także organizatorom za stworzenie tak wyjątkowej inicjatywy (...). Wsluchujcie się Państwo w to, co prelegenci mają do powiedzenia, osławajmy sztuczną inteligencję i korzystajmy z niej (...). Uczniowie, nasi przyszli studenci, nie boją się AI. Myślę, że nie boją się jej też nasi pracownicy.

Następnie głos zabrał dziekan WFiS dr hab. Leszek Kopciuch, prof. UMCS:

„Wydział Filozofii i Socjologii jest jednostką, która formalnie nie ma bardzo długiej historii, bo w tym roku kończymy 35 lat, ale gdyby potraktować naszą historię mniej formalnie, to w 1975 r. Międzyuczelniany Instytut Filozofii i Socjologii uzyskał status jednostki na prawach wydziału UMCS (...). Kreatywność jest zjawiskiem, bez którego nie możemy istnieć. Choć należy przyznać, że bardzo wiele jeszcze z niej nie rozumiemy. Refleksja nad kreatywnością intensyfikuje się od lat 50., 60. zeszłego stulecia i możemy oczekiwać jej głębszego zrozumienia dopiero wraz z postępem nauk, które się nią zajmują (...).

W dalszej kolejności miała miejsce sesja plenarna. Dr Kamil Filipek (dyrektor Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego) wygłosił refe-

Fot. Barbara Proń

rat pt. „Sprawiedliwość algorytmiczna. Jak eliminować stronniczość i nierówności?”, dr Błażej Dyczewski (Katedra Badań nad Kulturą i Komunikacją) zaprezentował wystąpienie pt. „Wykorzystanie sztucznej inteligencji w analizie danych”, zaś o popularnych chwytach erystycznych i tym, jak się przed nimi bronić opowiedział dr Krzysztof Rojek (Katedra Etyki).

Po części plenarnej odbył się panel dyskusyjny pn. „AI – szansa czy wyzwanie dla akademii i rynku pracy?”. W roli moderatorów wystąpili: dr Andrzej Stawicki i mgr Anna Sadowska z WFiS. Uczestnikami byli: mgr Magdalena Bis – kierowniczka Biura Rozwoju Kompetencji; dr hab. Jarosław Chodak – członek Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego i kierownik projektu DARIAH-PL w ramach UMCS „Cyfrowa infrastruktura badawcza dla humanistyki i nauk o sztuce DARIAH-PL”; mgr inż. Rafał Garbacz – prezes zarządu Instytutu 42, założyciel utter.one, wykładowca Uniwersytetu SWPS oraz dr Marcin Garbowski z Referatu Obsługi Inwestorów i Ekosystemów Gospodarczych (Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, Urząd Miasta Lublin).

Tradycyjnie podczas Dnia Jakości Kształcenia nie zabrakło inspirujących warsztatów. Uczestnicy mogli zdobyć wiedzę w zakresie tego, jak tworzyć polecenia dla AI wspierające krytyczne myślenie i weryfikację informacji (mgr Jacek Czerwiński); dowiedzieli się więcej o emocjach i kreatywności w dydaktyce akademickiej na przykładzie gier jako narzędzi angażującego nauczania (dr Justyna Rynkiewicz); poznali wirtualną rzeczywistość jako narzędzie edukacyjne i przedmiot badań (dr hab. Marcin Trybulec, mgr Tomir Jędrejek) oraz porozmawiali o aktualności myślenia krytycznego w dobie AI, a dokładniej o ślepych plamkach, odwrotnym dostosowaniu i typowych błędach poznawczych w interakcjach z popularnymi dużymi modelami językowymi (dr Marcin Rządeczka).

Podczas warsztatów uczestnicy wzbogacili też swoją wiedzę na temat bezpiecznego używania generatywnej sztucznej inteligencji (prowadzący: dr Tomasz Walczyk ze studentkami Julią Przywecką i Pauliną Czeryną z Koła Naukowego Kognitywistyki) oraz znaczenia empatii w nauczaniu projektowania uniwersalnego (dr Michał Nowakowski, mgr Anna Sadowska, WORKSHOP IN ENGLISH).

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Fot. Michał Piat

Fot. Bartosz Prohl

Fot. Michał Piat

Współpraca naukowców z energetykami

Spółka PGE Dystrybucja i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej podpisali porozumienie o współpracy. Połączenie potencjału naukowego UMCS z doświadczeniem branżowym energetyków pozwoli na stworzenie nowoczesnych rozwiązań technologicznych wspierających sektor energetyczny.

14 maja w Centrum ECOTECH-COMPLEX UMCS odbyła się konferencja prasowa w tej sprawie z udziałem: prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego – rektora UMCS, prof. dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka – prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką UMCS, Tomasza Małeckiego – wiceprezesa Zarządu PGE Dystrybucja ds. Strategii, Mariusza Podkańskiego – wiceprezesa Zarządu PGE Dystrybucja ds. Infrastruktury Sieciowej oraz dr. Kamila Filipka – dyrektora Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS.

Nawiązanie formalnej współpracy ze Spółką jest modelowym przykładem kooperacji Uczelni z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego oraz szansą na wykorzystanie jej potencjału naukowego:

„Zawarte porozumienie to istotny krok w budowaniu trwałych relacji łączących świat nauki z otoczeniem gospodarczym. Wierzę, że nasze działania w niedalekiej przyszłości przyniosą wymierne efekty. UMCS jest uczelnią otwartą na potrzeby gospodarki i stara się im jak najlepiej sprostać. Cieszę się, że we współpracy z tak istotnym partnerem, jakim jest PGE Dystrybucja S.A., wspólnie będziemy podążać za rozwijającą się w niezwykle szybkim tempie technologią i tworzyć kolejne innowacje

– powiedział rektor prof. Radosław Dobrowolski.

PGE Dystrybucja S.A. świadczy usługi energetyczne dla blisko 6 mln odbiorców, a swoją działalnością obejmuje około 41% powierzchni kraju.

„Realizacja obowiązku spoczywającego na Operatorze Systemu Dystrybucyjnego wymaga nieustannego rozwoju, dlatego wprowadzamy nowoczesne rozwiązania, które zabezpieczają stabilne dostawy prądu. Koncentrujemy się na rozbudowie i modernizacji naszych sieci dystrybucyjnych tak, by zapewniać stabilne dostawy energii elektrycznej o jak najwyższych parametrach

– powiedział Tomasz Małecki, wiceprezes PGE Dystrybucja.

„By efektywnie zarządzać pracą sieci dystrybucyjnych, Spółka realizuje wiele projektów związanych z rozwojem sieci inteligentnych. Poszukując innowacyjnych rozwiązań, PGE Dystrybucja chętnie nawiązuje współpracę ze środowiskiem akademickim

– dodał T. Małecki.

Podpisane porozumienie to początek nowej, strategicznej kooperacji mającej na celu m.in.: rozwój innowacyjnych projektów w sektorze energetycznym, wspieranie badań naukowych, podejmowanie działań na rzecz stwarzania dogodnych warunków do rozwoju oraz wzrostu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, wspomaganie transferu wiedzy, technologii i innowacji, a także współdziałanie w zakresie praktyk, staży, realizacji prac dyplomowych i innych rozpraw naukowych.

Jednym z pierwszych wspólnych działań będzie projekt wykorzystania sztucznej inteligencji do wyszukiwania błędów w układach pomiarowych i rozliczeniach energii

↑ Od lewej: Mariusz Podkański, Tomasz Małecki, prof. Radosław Dobrowolski, prof. Zbigniew Pastuszak, dr Kamil Flipek

elektrycznej. Podczas jego realizacji naukowcy z Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS opracują system identyfikujący punkty poboru energii, w których może dochodzić do nieprawidłowości. Ich zadaniem będzie także opracowanie rozwiązań, które umożliwi wytypowanie punktów poboru energii, w których monterzy powinni przeprowadzić kontrolę. Wśród istotnych kwestii znajdzie się też analiza danych pod kątem parametrów jakościowych energii oraz identyfikacji źródła i przyczyn zakłóceń.

W dalszej części wydarzenia głos zabrał również prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. Zbigniew Pastuszak:

„PGE Dystrybucja to ogromna firma, która na co dzień musi się mierzyć z wieloma wyzwaniami, dotyczącymi np. rozwoju infrastruktury, planowania inwestycji, zarządzania majątkiem. To kompleks różnego rodzaju zagadnień, w rozwiązanie których my jako Uniwersytet

możemy się włączyć. Dlatego liczymy na to, że w przyszłości poza wykorzystaniem kompetencji naszych naukowców w zakresie sztucznej inteligencji chętnie zostaną wykorzystane przez firmę również kompetencje z innych obszarów.

Pierwszym owocem opisywanej kooperacji było seminarium eksperckie pt. „Dystrybucja energii – nowe technologie i środowisko”, zorganizowane 27 maja w Centrum ECOTECH-COMPLEX.

Wydarzenie stanowiło platformę wymiany wiedzy i doświadczeń pomiędzy przedstawicielami świata nauki i biznesu. Zgromadziło ekspertów z branży energetycznej, środowiskowej i technologicznej, przedstawicieli nauki, samorządów oraz studentów.

Seminarium uroczyście otworzyli: rektor prof. Radosław Dobrowolski oraz wiceprezes Tomasz Małecki. Następnie poprowadzono obrady w ramach czterech paneli tematycznych:

Fot. Bartosz Proll

Fot. Michał Płatek

Fot. Michał Płatek

◀ Seminarium „Dystrybucja energii – nowe technologie i środowisko”

- „AI jako narzędzie poprawiające efektywność, jakość i innowacyjność OSD” (moderator: dr Kamil Filipek – dyrektor Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS). Wśród zaproszonych do dyskusji gości znaleźli się: Artur Palac – dyrektor Oddziału Sii Lublin, Konrad Łyda – starszy inżynier sztucznej inteligencji w firmie Lingaro, Michał Błaszczkowski (Politechnika Lubelska) oraz dr Jan Braun – adiunkt w Katedrze Finansów Publicznych UMCS. Rozmawiano o szeroko rozumianym wykorzystaniu sztucznej inteligencji w sektorze energetycznym.
- „Oddziaływanie linii elektroenergetycznych na środowisko naturalne” (moderator: dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP – dyrektor Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska UMCS). Panel miał charakter referatowy. Wystąpienia zaprezentowali: Stanisław Czyż z Małopolskiego Towarzystwa Ornitologicznego nt. powiązań pomiędzy ochroną gatunków m.in. bociana białego a planowaniem infrastruktury energetycznej oraz prof. dr hab. Piotr Tryjanowski z Institute of Advanced Study Technical University of Munich.
- „GIS jako narzędzie w zarządzaniu sieciami elektroenergetycznymi” (moderator: dr Mateusz Zawadzki – adiunkt w Katedrze Geomatyki i Kartografii UMCS). Panelistami byli: Łukasz Prażmo – prezes Zarządu GIS EXPERT sp. z o.o., Mirosław Grzegorzka – główny specjalista w Polskich Sieciach Elektroenergetycznych S.A. oraz Marcin Bajtek – wiceprezes Zarządu GISPartner sp. z o.o.
- „Projekty badawczo-wdrożeniowe realizowane przez PGE Dystrybucja”. W tym panelu zaprezentowano innowacyjne projekty wdrażane przez sponsora głównego Seminarium, czyli PGE Dystrybucja S.A. Wśród omawianych realizacji znalazły się: „Zarządzanie pracą sieci dystrybucyjnej niskiego napięcia z uwzględnieniem aktywnej roli prosumenta”; „Inteligentny układ rekonfiguracji sieci nN wraz z systemem wsparcia służb monterskich” – Projekt ESRS; „System Autonomicznej Redukcji Skutków Awarii w Głębi Sieci Energetycznej” – SARSA; „Blokowy Uniwersalny System Zasilania WN/SN/nN” – BUSZ oraz „Układ ładowania pojazdów elektrycznych zintegrowany z infrastrukturą oświetleniową” – PLUGinEV.

*Centrum Prasowe
Centrum Transferu Wiedzy i Technologii*

III Lubelskie Dni Integracji

Już po raz trzeci uczelnie z Lublina zorganizowały Lubelskie Dni Integracji. Wydarzenie odbyło się w dn. 28–29 maja, a jego celem była promocja wiedzy na temat wyrównywania szans, dostępności, niepełnosprawności i różnorodności potrzeb w procesie kształcenia. III Lubelskie Dni Integracji były także przestrzenią do rozwijania współpracy międzyuczelnianej i wymiany doświadczeń w zakresie działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, szczególniemi potrzebami oraz w kryzysie zdrowia psychicznego.

Uroczyste otwarcie odbyło się w Centrum Transferu Wiedzy Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W programie znalazły się prelekcje, prezentacje projektów z obszaru dostępności i praktyczne warsztaty dotyczące m.in. zaburzeń głosu i języka niewykuczającego. Wszystkie wystąpienia były tłumaczone na polski język migowy.

29 maja wydarzenie przeniosło się na UMCS. W Instytucie Informatyki odbył się piknik integracyjny, na którym swoje stoiska zaprezentowały koła studenckie i organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Wydarzenie otworzyły władze rektorskie lubelskich uczelni. Rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski podziękował za organizację inicjatywy i zaznaczył:

„Cieszę się, że reprezentowane są dzisiaj na tym wyjątkowym święcie wszystkie publiczne uczelnie Lublina. Pogoda nas nie rozpieszcza już drugi rok z rzędu, ale to nieistotne. Tak naprawdę liczy się nasz nastrój, a Wasze uśmiechnięte twarze wskazują, że tej energii, wewnętrznego dobra i optymizmu Wam nie brakuje. Chciałbym, żebyście potraktowali to jako przesłanie dzisiejszego spotkania. Pamiętajcie, że otoczenie i inne przeszkody, które na naszej drodze się pojawiają, nie mają w istocie dużego znaczenia, jeżeli budujemy dobre relacje ze sobą.

W trakcie pikniku nie zabrakło atrakcji i różnorodnych aktywności. Uczestnicy mogli np. skorzystać z symulatorów starości oraz imitujących różne wady wzroku, a także wziąć udział w warsztatach sensorycznych i komunikacji bez barier. Z kolei w Centrum Kultury Fizycznej UMCS rozegrano turniej siatkówki na siedząco.

Wydarzenie współorganizowało pięć lubelskich uczelni: Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Politechnika Lubelska, Uniwersytet Medyczny i Uniwersytet Przyrodniczy. Z ramienia UMCS w jego realizację zaangażowane było Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami i Wsparcia Psychologicznego Centrum Kształcenia i Obsługi Studiów.

Katarzyna Skątecka

Fot. Michał Piłat

Fot. Michał Piłat

Fot. Bartosz Proń

↑ Od lewej: rektor prof. Radosław Dobrowolski i prezydent Jakub Banaszek

Utworzenie Centrum Kompetencji Europejskich UMCS

Kooperacja uczelni z miastami naszego województwa jest niezwykle ważna. Chodzi m.in. o wzajemne korzyści, takie jak rozwój naukowy, gospodarczy i społeczny. Podobnych rezultatów oczekują władze Uczelni i miasta Chełm, które 20 maja w Sali Senatu podpisały umowę o współpracy w sprawie utworzenia Centrum Kompetencji Europejskich UMCS w Chełmie.

W spotkaniu wzięli udział: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektorzy prof. dr hab. Dorota Kołodyńska i prof. dr hab. Wiesław Gruszecki, kanclerz Małgorzata Stręciwilk oraz przedstawiciele miasta Chełm: prezydent Jakub Banaszek, zastępca prezydenta Dorota Cieślík, sekretarz Renata Ciepłowicz, pełnomocnik prezydenta ds. współpracy z uczelniami wyższymi oraz partnerstwa międzynarodowego Jarosław Gowin, a także naukowcy: dr Marlena Gołębiowska, dr Jakub Olchowski i dr Wojciech Graliński.

Podczas spotkania Rektor powiedział:

„Chcemy utworzyć jednostkę organizacyjną Uniwersytetu, która będzie służyła nie tylko mieszkańcom miasta i regionu, ale jej działalność wykroczy poza granice naszego kraju. Myślę tu o kooperacji i partnerstwie z ośrodkami akademickimi w Ukrainie. Temu m.in. ma służyć tworzone właśnie Centrum Kompetencji Europejskich. Z jed-

Fot. Bartosz Proń

↑ Dr Jakub Olchowski

nej strony będzie miejscem promocji miasta, a z drugiej wpisze się w koncepcję przybliżającą naszych sąsiadów z Ukrainy do Unii Europejskiej.

Następnie podziękował Prezydentowi Chełma za chęć współpracy:

„Chciałbym podziękować prezydentowi Jakubowi Banaszkowi za chęć kooperacji z największym uniwersytetem we wschodniej Polsce, jakim jest UMCS. Dziękuję, że dostrzega Pan potencjał naszej Uczelni. Myślę, że wspólny wysiłek w niedługim czasie zaowocuje ciekawymi inicjatywami.

Prezydent Jakub Banaszek dodał:

„Dzisiaj podpisujemy bardzo ważną z perspektywy miasta i regionu umowę, która oficjalnie utworzy w Chełmie Centrum Kompetencji Europejskich (...). Małe i średnie miasta mają swoje aspiracje. Nigdy nie staną się metropoliami i w sposób naturalny będą miały inne mechanizmy rozwoju, ale takie wspólne działania dają szansę naszym mieszkańcom na to, żeby nie tracić funkcji społeczno-gospodarczych, a wręcz przeciwnie – aby zacząć się rozwijać (...). Bardzo dziękuję Panu Rektorowi za to, że przeszliśmy ten proces w sposób szybki. Nie mieliśmy żadnych trudności w zakresie formalizacji rozpoczętych kilka miesięcy temu rozmów (...).

O planach dotyczących funkcjonowania Centrum opowiedział dr Jakub Olchowski (Katedra Bezpieczeństwa Międzynarodowego):

„Celem naszego Centrum nie jest stworzenie uniwersytetu w Chełmie. Zależy nam na wykorzystaniu pewnej synergii między Lublinem a Chełmem tak, żeby obie strony czerpały korzyści z tej współpracy.

Przygraniczny charakter regionu i miasta Chełm ma ogromny potencjał, zwłaszcza jeśli weźmiemy pod uwagę to, co się dzieje i będzie się działo w Ukrainie, ale także kwestie związane z tym, co zostało ujęte w nazwie naszego Centrum, czyli sprawy Europy. Ukraina ma aspiracje europejskie, a my możemy i powinniśmy jej pomóc w ich realizacji.

Na zakończenie spotkania prof. Radosław Dobrowolski wręczył prezydentowi Jakubowi Banaszkowi Medal 80-lecia UMCS z numerem 11, który został mu przyznany z nadzieją na nowe otwarcie w polityce dydaktyczno-badawczej UMCS z miastem Chełm.

Centrum Kompetencji Europejskich planowane jest jako miejsce wspólnych działań naukowo-badawczych,

dydaktycznych i edukacyjno-promocyjnych. Jednostka – ze względu na swoje położenie przy wschodniej granicy Polski – będzie swego rodzaju pomostem między Ukrainą a Unią Europejską. Ma stanowić również nowy ośrodek dydaktyczno-badawczy na mapie miasta, który przyczyni się do wzrostu potencjału edukacyjnego Chełma.

Zadaniem Centrum będzie m.in. prowadzenie badań i rozpowszechnianie informacji o ich wynikach służących promocji rejonów przygranicznych. W pierwszej kolejności przedstawiciele Centrum przeprowadzą badania, na bazie których powstanie dokument pt. „Szanse rozwoju gospodarczego i społecznego Chełma jako granicznego ośrodka UE”.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Współpraca UMCS i Uniwersytetu Sulkhan-Saba Orbeliani w Gruzji

Jednym z ważnych elementów rozwoju uczelni jest nawiązywanie współpracy z partnerami zagranicznymi. Dlatego też 16 maja w Sali Senatu zostało podpisane porozumienie o współpracy akademickiej pomiędzy Wydziałem Prawa Uniwersytetu Sulkhan-Saba Orbeliani w Gruzji, który reprezentował jego dziekan prof. dr George Goradze, PhD, a Wydziałem Prawa i Administracji oraz Instytutem Nauk Prawnych UMCS. Naszą Uczelnię reprezentowali: prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS i dziekan Wydziału Prawa i Administracji dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS. Podczas spotkania obecny był również rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Celem porozumienia jest wspieranie i wzmacnianie współpracy pomiędzy Uniwersytetem Sulkhan-Saba Orbeliani i UMCS. Kooperacja ma polegać m.in. na: interdyscyplinarnych szkoleniach; wymianach pracowni-

Fot. Maciej Ciećkora

ków, specjalistów i studentów; realizowaniu wspólnych projektów i programów rozwojowych; organizowaniu seminariów i spotkań naukowych; rozwijaniu programów nauczania; wymianie treści przedmiotowych, ich publikacji i przygotowywaniu raportów.

Współpraca będzie prowadzona na poziomie wydziałów obu uczelni.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Forum Welcome Centers

W dn. 15–16 maja nasz Uniwersytet stał się ośrodkiem międzynarodowej debaty na temat wsparcia zagranicznych naukowców, ponieważ Centrum Współpracy Międzynarodowej UMCS zorganizowało 1st Staff Welcome Centers Forum – wydarzenie mające na celu kształtowanie przyjaznego i profesjonalnego środowiska akademickiego dla badaczy z całego świata.

Forum zgromadziło przedstawicieli środowiska naukowego, administracji publicznej oraz ekspertów z Pol-

ski i zagranicy związanych z unijną siecią EURAXESS. Uczestnicy prowadzili inspirujące rozmowy, wymieniali się doświadczeniami i budowali nowe, wartościowe partnerstwa. Wydarzeniu towarzyszyło pierwsze w Polsce stacjonarne spotkanie członków sieci EURAXESS Polska. UMCS od kwietnia 2024 r. należy do tego elitarnego grona 16 polskich instytucji aktywnie wspierających międzynarodową mobilność akademicką i badawczą.

W programie Forum znalazły się panele dyskusyjne poświęcone najnowszym wyzwaniom i perspektywom związanym ze wsparciem zagranicznych naukowców na polskich i europejskich uczelniach. Ekspertcy dzielili się sprawdzonymi rozwiązaniami i prezentowali dobre praktyki z wiodących ośrodków akademickich.

Wśród prelegentów znaleźli się m.in.: prof. dr hab. Wiesław Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej UMCS, prof. dr hab. Bartosz Sołowiej – prorektor ds. nauki i współpracy z zagranicą Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, prof. Konstantinos Petridis – przedstawiciel konsorcjum ATHENA, vice-rector of internationalization and outreach Hellenic Mediterranean University (Grecja), Anna Wiśniewska – koordynatorka sieci EURAXESS Poland, NAWA, dr Izabela Zawiska – przewodnicząca IROs Forum, kierowniczka Działu Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Alena Wyskocilova – koordynatorka Welcome Office Uniwersytetu Palackiego w Ołomuńcu (Czechy) oraz Radka Vičarová i Petr Bureš z Welcome Point Uniwersytetu Masaryka w Brnie (Czechy).

Drugi dzień upłynął pod znakiem intensywnej pracy warsztatowej. Uczestnicy wzięli udział w sesji roboczej eksperckiej grupy International Staff Welcome Points działającej przy sieci IROs Forum, a także w warsztatach poświęconych komunikacji międzykulturowej prowadzonych przez Magdalenę Bis z Biura Rozwoju Kompetencji UMCS.

Forum zostało zorganizowane w związku z realizacją projektu „GO International, go Great! Rozwój UMCS w zakresie obsługi kadry zagranicznej i zwiększania potencjału badawczego”, finansowanego przez NAWA w ramach programu Welcome to Poland. Odbyło się pod patronatem honorowym rektora prof. dr hab. Radosława Dobrowolskiego. Koordynatorką projektu jest dr Olga Pliszczyńska-Mokijewska – dyrektorka Centrum Współpracy Międzynarodowej UMCS.

Olga Pliszczyńska-Mokijewska

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Umowa z Użhorodzkiem Uniwersytetem Narodowym

12 maja w Użhorodzie (Ukraina) został zainaugurowany nowy etap współpracy pomiędzy naszym Uniwersytetem a Użhorodzkiem Uniwersytetem Narodowym poprzez podpisanie umowy o podwójnym dyplomowaniu.

W wydarzeniu uczestniczyła delegacja z UMCS w składzie: rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, pełnomocnik Rektora ds. współpracy z Ukrainą Zbigniew Wojciechowski oraz dziekan Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS. Ze strony ukraińskiej w spotkaniu udział wzięli m.in. rektor UŻUN prof. Wołodymyr Smolanka, prorektor prof. Myroslava Lendiel oraz kierownik Katedry Geografii Fizycznej doc. Mariana Saliuk.

Przedmiotem porozumienia jest realizacja wspólnego programu kształcenia na kierunku geografia. Podwójne dyplomowanie umożliwia równoczesne zdobycie dyplomu UMCS oraz UŻUN dzięki zintegrowanym programom nauczania. Studenci UMCS, po ukończe-

niu studiów w uczelni macierzystej oraz zrealizowaniu określonych modułów dydaktycznych w uczelni partnerskiej, będą mogli otrzymać dyplomy potwierdzające ukończenie studiów na obu uniwersytetach.

Impulsem do wdrożenia programu podwójnego dyplomowania są satysfakcjonujące wyniki dotychczasowej współpracy między naszymi uczelniami. W 2024 r. zostało podpisane memorandum o współpracy pomiędzy UŻNU a UMCS, związane z realizacją projektu pt. „Rozwiązania oszczędzające wodę i łagodzące skutki zmian klimatycznych” w ramach Programu Interreg Next Polska – Ukraina 2021–2027.

Podczas wizyty na Ukrainie delegację z UMCS w siedzibie Zakarpackiej Rady Obwodowej przyjęli także przewodniczący Roman Saraj, pierwszy wiceprzewodniczący Andrij Szeketa i wiceprzewodniczący Zakarpackiej Obwodowej Administracji Wojskowej Jurij Huzyneć. W spotkaniu wzięły również udział Ivan Hrytsak, były konsul generalny Ukrainy w Lublinie.

Ewa Kawatko-Marczuk

Wizyta na Adamas University w Kalkucie

W dn. 6–7 maja prof. dr hab. Wiesław I. Gruszecki – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej wraz z dr hab. Agatą Ziętek, prof. UMCS – dyrektorem Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych i dr hab. Pawłem Pasierbiakiem, prof. UMCS – zastępcą Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych odwiedzili Adamas University w Kalkucie (Indie).

Celem wizyty było nawiązanie współpracy i podpisanie umowy ramowej. Z ramienia Adamas University umowę podpisał prorektor prof. Suranjan Das. W rozmowach uczestniczył również konsul honorowy RP w Kalkucie Joydeep Roy.

Adamas University należy do wiodących uniwersytetów prywatnych w Indiach. W czasie rozmów omó-

Archiwum prywatne Pawła Pasierbiaka

wiono możliwe obszary współpracy w zakresie badań naukowych, dydaktyki, kształcenia doktorantów oraz wymiany akademickiej.

Paweł Pasierbiak

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

Piknik Naukowy LTN „Podziel się nauką”

24 maja na placu Litewskim odbył się II Piknik Naukowy LTN, zorganizowany przez Lubelskie Towarzystwo Naukowe i Instytut Współpracy Nauki i Biznesu. Oprócz Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prelekcje i warsztaty popularnonaukowe nawiązujące do hasła przewodniego – „Podziel się nauką” – zaprezentowały Politechnika Lubelska i Uniwersytet Medyczny oraz uczelnie niepubliczne: Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji oraz Akademia Wincentego Pola.

Przedstawiciele UMCS wygłosili na scenie głównej cztery wykłady popularnonaukowe: „W świecie mrówek” – dr Jacek Chobotow (Wydział Biologii i Biotechnologii), „Kolorowy wodór” – prof. dr. hab. Janusz Ryczkowski (Wydział Chemii), „Biofizyka – poznanie procesów biologicznych metodami fizycznymi, czyli jak działają żaluzje molekularne w naszych oczach” – dr Karol Sowiński (Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki) i „Czy światłem można zanieczyszczać?” – dr Grzegorz Iwanicki (Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej).

Uczestnicy mogli wziąć także udział w ciekawych warsztatach przygotowanych przez pracowników i studentów naszej Uczelni: „Co nas gryzie” – dr. Jacka Chobotowa (WBiB), „Czarodziejska chemia” – dr hab. Doroty

Gugały-Fekner (WCh), „Gra filozoficzna” – dr. Krzysztofa Rojka (Wydział Filozofii i Socjologii), „Bawiąc uczyć – warsztaty z archeologii eksperymentalnej” – dr Beaty Pol-lit (Wydział Historii i Archeologii), „Pokazy Słońca przez teleskopy” – dr. hab. Tomasza Kwapińskiego, prof. UMCS (WMFiI), „Zaprojektuj siebie – kreatywne warsztaty rozwoju kompetencji” – dr hab. Agnieszki Bochniarz (Wydział Pedagogiki i Psychologii), a także „Nauka w sporcie” – mgr Jolanty Kościuk (Klub Uczelniany AZS UMCS Lublin) i „Otwórz umysł na naukę – zrozum świat lepiej!” – mgr Agnieszki Zawadzkiej (Biblioteka Główna). Warsztaty wzbudziły zainteresowanie i przyciągnęły liczne grono odwiedzających do stoisk UMCS.

Dziękujemy za aktywny udział w wydarzeniu prelegentom oraz koordynatorom i organizatorom stoisk, w szczególności członkom Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Bioaktywni” i Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Sherlock”, Koła Naukowego Studentów Archeologii oraz Studenckiego Koła Naukowego Rozwoju Zasobów Ludzkich. Podziękowania za wsparcie w zakresie logistyki związanej z organizacją Pikniku kierujemy również do mgr inż. Agnieszki Gałczyńskiej z Centrum Promocji oraz Pawła Mazurka z Centrum Gospodarowania Nieruchomościami.

Tegoroczny Piknik Naukowy LTN „Podziel się nauką” okazał się dużym sukcesem, a sprzyjająca pogoda zachęcała pasjonatów do zgłębiania tajemników wiedzy. Wyrażamy przekonanie, że nawiązana współpraca będzie miała trwały charakter i zaowocuje wymiernymi efektami w obszarze upowszechniania nauki oraz wzmacniania wizerunku Uczelni.

Monika Baczevska-Ciupak

Goście z Rosario

W dn. 5–6 maja na naszej Uczelni gościliśmy delegację z Narodowego Uniwersytetu w Rosario w Argentynie. Na zaproszenie dr Veroniki Del Valle Cacela i dr hab. Beaty Brzozowskiej-Zburzyńskiej, prof. UMCS odwiedzili nas prof. María Gabriela Piemonti – kierownik Pracowni Traduktologicznej w Centrum Studiów Interdyscyplinarnych oraz prof. dr Alfredo Soto – dyrektor studiów podyplomowych i były wicedziekan Wydziału Prawa.

5 maja, w obecności prof. dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka – prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką, prof. dr hab. Barbary Hlibowickiej-Węglarz – dziekan Wydziału Filologicznego, prof. dr. hab. Arkadiusza Bałajewskiego – dyrektora Instytutu Językoznawstwa i Literaturoznawstwa oraz dr hab. Elżbiety Bander – p.o. kierownika Katedry Hispanistyki, rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski podpisał umowę o współpracy pomiędzy UMCS a Narodowym Uniwersytetem w Rosario.

Tego dnia goście spotkali się również z władzami Wydziału Filologicznego i Wydziału Prawa i Administracji oraz z pracownikami i studentami Katedry Hispa-

nistyki. Zaprezentowali ofertę kształcenia Narodowego Uniwersytetu w Rosario i odpowiadali na pytania dotyczące możliwej współpracy.

6 maja, na zaproszenie dziekana WPiA dr. hab. Jarosława Kostrubca, prof. UMCS, odbyło się spotkanie z kierownikami katedr. Następnie studenci wysłuchali dwóch wykładów na temat tłumaczeń prawnych i prawniczych z perspektywy prawnika (prof. Soto) i tłumacza (prof. Piemonti).

Beata Brzozowska-Zburzyńska

IRSW na posiedzeniu Zespołu ds. opracowania aktualizacji Strategii UMCS

Za nami drugie posiedzenie Zespołu ds. opracowania aktualizacji Strategii Uniwersytetu na lata 2026–2030 z perspektywą roku 2035.

15 maja na Wydziale Ekonomicznym z członkami i członkiniami grupy roboczej i konsultacyjnej spotkali się przedstawiciele Instytutu Rozwoju Szkolnictwa Wyższego (IRSW).

Spotkanie otworzył przewodniczący prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką. Następnie głos zabrał Mariusz Lorenc – dyrektor ds. rozwoju i ekspert ds. strategii i kultury organizacyjnej IRSW, który wraz z Arkadiuszem Wronowskim (dyrektorem generalnym) kierował projektem zmierzającym do powstania trzech strategii: marki, komunikacji marketingowej i komunikacji wewnętrznej UMCS.

Mariusz Lorenc opowiedział m.in. o pracach nad projektem, przeprowadzonych badaniach i analizach. Piotr Stec (konsultant wiodący w obszarze badawczym IRSW) przedstawił kluczowe wnioski płynące z kompleksowych badań, które zostały przeprowadzone na potrzeby opracowania strategii. Specjaliści z IRSW podkreślali, że sercem marki, jej brand hero ma być postać Marii Curie-Skłodowskiej. Z badań i analiz wynika, że marka UMCS powinna być skoncentrowana na kandydatach i kandydatkach, osobach studiujących i kadrze. Ma opierać się na wartościach takich jak: otwartość, rozwój, odwaga, konsekwencja, kreatywność, relacyjność i pomoc innym.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Piknik Pracowników Związku Uczelni Lubelskich

Przestawiciele UMCS, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i Politechniki Lubelskiej spotkali się 31 maja w Ogrodzie Botanicznym UMCS na Pikniku Pracowników Związku Uczelni Lubelskich. Pogoda dopisała, a program obfitował w liczne atrakcje.

Wydarzenie rozpoczął koncert studentów muzykologii KUL pt. „Na skrzyżowaniu muzycznych światów: od klasyki po duży ekran”. Uczestników Pikniku przywitali reprezentanci władz poszczególnych uczelni: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, prorektor ds. studenckich PL prof. dr hab. Paweł Drożdżiel oraz prorektor ds. misji ks. dr hab. Piotr Wiśniewski, prof. KUL. Następnie na scenie zaprezentowali się muzycy: Kasia Góras, Adrian Litewka, Inez Czajkowska oraz Zuzanna Pastuszka, a także wręczono nagrody w ramach IV Mistrzostw Polski w Płukaniu Lubelskiego Bursztynu.

Na terenie Ogrodu zlokalizowane były różne strefy tematyczne. Dzieci mogły korzystać m.in. z dmuchańców, przejażdżek konnych, eurobungee, animacji, zabaw integracyjnych i warsztatów. Na starszych uczestników czekały gry plenerowe, występy artystyczne oraz przestrzeń do relaksu.

Zwieńczeniem Pikniku był koncert „Anna Jantar: Nic nie może wiecznie trwać” w wykonaniu wokalistów i orkiestry pod dyktando Karoliny Drapały. Występ spotkał się z entuzjastycznym przyjęciem publiczności, a jedną z piosenek zaśpiewał prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej prof. dr hab. Wiesław Gruszecki.

W trakcie wydarzenia prowadzono zbiórkę na leczenie Franka Styły, chłopca chorującego na dystrofię mięśniową Duchenne’a. Dziękujemy za okazane wsparcie!

W realizację przedsięwzięcia zaangażowane były liczne jednostki UMCS. Nad całością czuwało Centrum Prawno-Organizacyjne, zaś atrakcje przygotowali: studenci (w tym Koła Naukowe: Pedagogów i Animatorów Zabawy, Amatorów Antyku, Sherlock, Dydaktyków MaFiI), Uniwersytet Dziecięcy, Centrum Kultury Fizycznej, Biuro Sportu i AZS oraz Centrum Promocji.

Piknik ZUL był wyjątkową okazją do integracji pracowników lubelskich uczelni oraz ich rodzin – pełną świetnej zabawy, wspólnych aktywności i dobrej energii. Bardzo dziękujemy za udział i do zobaczenia za rok!

Katarzyna Skątecka

Fot. Bartosz Proff

Fot. Michał Piat

Gala AKLAUD

Akademicki Laur Dziennikarski (AKLAUD) to nagroda przyznawana osobom, które łączą pracę w mediach z aktywnością akademicką. W 2014 r. ustanowili ją Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej i Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. W kolejnych latach do grona uczelni uczestniczących w inicjatywie dołączyła Politechnika Lubelska (w 2024 r.) oraz Uniwersytet Przyrodniczy i Uniwersytet Medyczny (w 2025 r.). Wyróżnienie wręczane jest w dwóch kategoriach: AKLAUD i AKLAUD Młodych.

Jedenasta edycja AKLAUD odbyła się 28 maja w auli Wschodniego Innowacyjnego Centrum Architektury Politechniki Lubelskiej. Zebranych przywitał prof. dr hab. inż. Paweł Drożdżel – prorektor ds. studenckich PL. Głos zabrali także: Beata Stepaniuk-Kuśmierzak – zastępca Prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji oraz rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski. W dalszej kolejności prof. dr hab. Iwona Hofman – dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS wygłosiła wystąpienie pt. „Dziennikarstwo jakościowe, media, komunikacja naukowa”.

Następnie miała miejsce uroczystość wręczenia nagród. W tym roku do AKLAUD nominowani byli: dr Jakub Czerniak, prof. UMCS, Grażyna Lutosławska, Hanna Pawłowska, dr Joanna Sosnowska, prof. dr hab. Aneta Strachecka, dr Wiesława Szymczuk i Marcin Superczyński, zaś do AKLAUD Młodych: Tomir Jędrejek (doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Humanistycznych i Sztuki UMCS), Wiktor Marczuk (student dziennikarstwa i komunikacji społecznej na UMCS), Katarzyna Szawłoga (studentka produkcji medialnej na UMCS), Karolina Włodarczyk (studentka produkcji medialnej na UMCS), Mateusz Grzeszczuk, Filip Karman, Anna Kowalova.

Nagrodę AKLAUD za wybitne osiągnięcia w łączeniu działalności medialnej, zaangażowanie naukowe oraz wkład w rozwój kultury akademicko-medialnej zdobyła dr Joanna Sosnowska – dziennikarka TVP3 Lublin i wykładowczyni KUL. Specjalizuje się w programach edukacyjnych i popularyzujących naukę, takich jak „Nauka” i „Czas seniora”, przekazuje studentom etos zawodu dziennikarza.

Nagrodę AKLAUD Młodych za wyróżniający się i profesjonalny początek ścieżki dziennikarskiej, łączący rzetelność zawodową z pasją do rozwoju oraz zaangażowaniem na styku mediów i środowiska akademickiego Lubelszczyzny otrzymała Anna Kowalova – dziennikarka Polskiego Radia Lublin, autorka audycji informacyj-

nych i kulturalnych. Prowadzi cykl „Borszcz Ukraiński po Lubelsku”, tworzy serwisy informacyjne dla uchodźców z Ukrainy, jest absolwentką dziennikarstwa KUL.

Nagrody przyznała Kapituła w składzie: prof. dr hab. Iwona Hofman (przewodnicząca), dr hab. Justyna Szulich-Kałuża, prof. KUL (dyrektor Instytutu Dziennikarstwa KUL), dr Ewa Bulisz (sekretarz), ks. dr hab. Rafał Pastwa (sekretarz), dr n. med. Wojciech Brakowiecki (rzecznik prasowy UMLub), mgr Iwona Czajkowska-Deneka (rzecznik prasowy PL) i mgr Monika Jaskowiak (rzecznik prasowy UP).

Specjalne wyróżnienia za popularyzację nauki otrzymali: prof. Aneta Strachecka oraz przedstawiciele TV UMCS: Katarzyna Szawłoga, Karolina Włodarczyk i Tomir Jędrejek.

Na zakończenie mgr inż. Jakub Krzysiak zaprezentował studio multimedialne PL.

Magdalena Wołoszyn-Mróż

Podpisanie traktatu polsko-francuskiego

Drab. Sylwia Kucharuk, prof. UMCS – dyrektor Centrum Europejskiego reprezentowała Lublin podczas uroczystości podpisania przez premiera Donalda Tuska i prezydenta Emmanuela Macrona traktatu o wzmocnionej współpracy i przyjaźni między Polską i Francją. Wydarzenie odbyło się 9 maja w Nancy.

Porozumienie zakłada wzajemne gwarancje bezpieczeństwa oraz współpracę w wielu kluczowych obszarach: przemysłu obronnego, gospodarki, rolnictwa, energetyki, nauki i technologii. To pierwsze tego rodzaju porozumienie Francji z państwem, które nie jest jej bezpośrednim sąsiadem, co podkreśla wyjątkową wagę i strategiczne znaczenie tej umowy. Podczas konferencji prasowej przywódcy potwierdzili także pełne wsparcie dla Ukrainy i zadeklarowali wspólne

działania na rzecz sprawiedliwego i trwałego pokoju dla Kijowa.

Zarówno data – Dzień Europy, jak i miejsce podpisania dokumentu mają głęboki wymiar symboliczny. Nancy, najstarsze miasto partnerskie Lublina, silnie związane z postacią króla Polski Stanisława Leszczyńskiego, który odegrał ważną rolę w historii Lotaryngii, stało się świadkiem otwarcia nowego rozdziału w relacjach polsko-francuskich.

Podczas obchodów nawiązano w sposób szczególny do patronki naszej Alma Mater. W ramach porozumienia ustanowiono Dzień Przyjaźni Polsko-Francuskiej, który będzie obchodzony 20 kwietnia – w dniu upamiętniającym złożenie prochów Marii Skłodowskiej-Curie i Pierre’a Curie w paryskim Panteonie.

Sylwia Kucharuk

Spotkanie przedstawicieli biur prasowych KRUP

Z nami pierwsze w historii spotkanie rzeczników i pracowników biur prasowych uczelni zrzeszonych w Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP). Gospodarzem wydarzenia, które odbyło się w dn. 25–27 maja, był Uniwersytet Gdański. Naszą Uczelnię reprezentowały rzecznik prasowy Aneta Adamska i Katarzyna Skątecka z Centrum Prasowego.

Spotkanie stworzyło unikalną okazję do bezpośredniej wymiany doświadczeń, omówienia wyzwań w obszarze komunikacji i PR oraz zacieśnienia współpracy międzyuczelnianej. Uczestnicy mogli także poznać potencjał naukowy UG.

Podczas rejsu statkiem badawczym „Oceanograf” przedstawiciele biur prasowych zapoznali się z zapleczem naukowym jednostki, w tym z możliwościami wykorzystania sonaru do lokalizowania wraków podwodnych. Odbyła się także prezentacja oferty Wydziału Oceanografii i Geografii UG oraz projektu SEA-EU jako przykładu międzynarodowej współpracy badawczej i komunika-

Fot. Marcel Jakubowski / Uniwersytet Gdański

cyjnej europejskich uczelni. Uczestnicy zwiedzili Stację Morską im. prof. Krzysztofa Skóry w Helu oraz muzea naukowe na kampusie uniwersyteckim w Gdańsku.

Wydarzenie, zorganizowane wspólnie przez KRUP i Uniwersytet Gdański, zainicjowało nową przestrzeń dialogu dla osób odpowiedzialnych za komunikację i kontakty z mediami w środowisku akademickim. Nie tylko zintegrowało środowisko rzeczników i pracowników biur prasowych, ale też podkreśliło znaczenie współpracy międzyuczelnianej w zakresie promocji nauki, kształtowania wizerunku uczelni oraz budowania skutecznych strategii komunikacyjnych.

Katarzyna Skątecka

Rozstrzygnięcie konkursów Narodowego Centrum Nauki

Narodowe Centrum Nauki dokonało rozstrzygnięcia naborów do konkursów OPUS 28 i SONATA 20 oraz MINIATURA 9. Wśród zwycięskich projektów znalazły się przedsięwzięcia badawcze naukowców z UMCS, które będą realizowane samodzielnie przez nasze zespoły badawcze lub we współpracy z innymi polskimi jednostkami naukowymi.

W konkursach OPUS i SONATA uznanie NCN uzyskały projekty złożone przez naukowców z UMCS w dyscyplinach: nauki biologiczne, archeologia, ekonomia i finanse, nauki fizyczne oraz nauki o komunikacji społecznej i mediach.

Laureatami 28. edycji konkursu OPUS zostali:

- prof. dr hab. Agnieszka Szuster-Ciesielska z Instytutu Nauk Biologicznych z projektem badawczym pt. „Mikroskopijne grzyby fitopatogenne jako potencjalna przyczyna reakcji alergicznych u ludzi – identyfikacja najbardziej alergizujących białek grzybowych na potrzeby przyszłej diagnostyki alergii”. Projekt będzie realizowany w partnerstwie z Uniwersytetem Medycznym w Lublinie. Kwota finansowania: 1 295 701 zł;
- prof. dr hab. Ryszard Zdyb z Instytutu Fizyki, który będzie realizował wspólnie z Uniwersytetem Łódzkim projekt badawczy pt. „GO-OXI-UV: Grafen i krystaliczne, niskowymiarowe tlenki – droga do inteligentnych absorberów UV z możliwościami detekcyjnymi”. Kwota finansowania: 2 486 300 zł.

Z kolei laureatami 20. edycji konkursu SONATA zostali:

- dr hab. Iwona Komaniecka, prof. UMCS z Instytutu Nauk Biologicznych, która będzie realizowała projekt badawczy pt. „Bakteryjne egzopolimery (EPS) jako strategia przetrwania w stresujących środowiskach i szansa na poprawę jakości gleb (hELPStress)” w ramach współpracy naukowej z Instytutem Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego (jako lider konsorcjum) oraz Uniwersyteciem Warszawskim. Kwota finansowania: 1 560 807 zł;
- dr Kamil Nowak z Instytutu Archeologii z projektem badawczym pt. „Metal i jego pochodzenie. Badania źródeł miedzi wykorzystywanej na ziemiach polskich w późnej epoce brązu i wczesnej epoce żelaza”. Kwota finansowania: 1 129 090 zł;

- dr Łukasz Jasiński z Instytutu Ekonomii i Finansów z projektem badawczym pt. „Instytucje charytatywne jako część systemu opieki zdrowotnej”. Kwota finansowania: 664 911 zł;
- dr Margaret Ohia-Nowak z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach z projektem badawczym pt. „Multimodalne dyskursy urasawiające w polskich dużych modelach językowych”. Kwota finansowania: 173 752 zł.

Laureatką konkursu MINIATURA 9 została dr Magdalena Razmus z Instytutu Psychologii, która uzyskała finansowanie w wysokości 42 900 zł na realizację projektu pt. „Docenianie ciała i kompetencje związane z jedzeniem matek a podział odpowiedzialności w karmieniu dzieci: podłużne badanie pilotażowe”.

Pełną listę laureatów można znaleźć na stronie www.ncn.gov.pl.

Paweł Mazurek

Fot. Michał Piłat

Sukces badaczek z UMCS w konkursie PRIME

W konkursie grantowym PRIME, realizowanym przez Fundację na rzecz Nauki Polskiej w partnerstwie z brytyjską organizacją Oxentia Ltd. (działająca na polu przedsiębiorczości akademickiej) i finansowanym z programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG), laureatkami zostały dwie badaczki z UMCS.

Projekt PRIME jest skierowany do naukowców pracujących w polskich organizacjach badawczych, którzy tworząc zespoły projektowe, chcą zweryfikować potencjał rynkowy wyników swoich badań naukowych, a także opracować i wdrożyć najbardziej adekwatną ścieżkę ich komercjalizacji, w tym poprzez założenie spin-offu. Jest to pierwszy w Polsce program wspierający indywidualną ścieżkę naukowca i jego organizacji badawczej podczas walidacji rynkowej pomysłu oraz jego komercjalizacji.

Wśród 18 wniosków zakwalifikowanych do finansowania (łącznie złożono 67 wniosków) znalazły się projekty:

- dr Elżbiety Szulc-Wałęckiej z Katedry Administracji Publicznej w Instytucie Nauk o Polityce i Administracji – „Youth BOOST-er: Zwiększenie partycypacji obywatelskiej młodzieży przez myślenia oparte na grach” (246 980 zł);
- dr Katarzyny Szwaczko z Katedry Chemii Organicznej i Krystalochemii w Instytucie Nauk Chemicznych – „Łatwa synteza H-fosfonianów w środowisku wodnym” (147 179 zł).

Uczestnicy programu będą mogli skorzystać z bogatej oferty szkoleniowo-warsztatowej, bootcampu realizowanego w Polsce i Wielkiej Brytanii, mentoringu biznesowego i doradztwa eksperckiego.

Wsparcie w zakresie pozyskania dofinansowania dla wymienionych projektów zapewniło Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS.

Magdalena Cichocka

Finanse i rachunkowość z akredytacją EFPF Polska

Kierunek finanse i rachunkowość został objęty prestiżową akredytacją Europejskiej Federacji Doradców Finansowych (EFPF Polska). Dzięki porozumieniu studenci będą mogli przystępować do egzaminów umożliwiających uzyskanie Europejskiego Certyfikatu EFG® (European Financial Guide) – rozpoznawalnego i cennego w całej Europie potwierdzenia kompetencji w zakresie doradztwa finansowego. Umowa została podpisana przez rektora prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego oraz prezesa Zarządu EFPF Polska Krzysztofa Waliszewskiego w obecności prodziekan ds. jakości kształcenia Wydziału Ekonomicznego dr hab. Iwony Mendryk.

Akredytacja EFPF to nie tylko potwierdzenie wysokiej jakości programu studiów, ale przede wszystkim

Fot. Bartosz Proń

szansa dla studentów na zdobywanie praktycznych i poszukiwanych na rynku pracy kwalifikacji zawodowych. UMCS jest pierwszą uczelnią w Polsce, która oferuje taką możliwość w ramach kształcenia na kierunku finanse i rachunkowość. Dzięki tej współpracy studenci mogą zdobyć certyfikat EFG® już podczas studiów, zwiększając swoją konkurencyjność na rynku pracy oraz zyskując dostęp do międzynarodowych standardów edukacyjnych w zakresie doradztwa finansowego.

Paulina Turtyło-Nowak

Wyróżnienie Molecules Best Paper Award

Zespół badawczy z UMCS, kierowany przez dr hab. Agnieszkę Ewę Wiącek, prof. UMCS oraz dr hab. Małgorzatę Jurak, prof. UMCS, otrzymał prestiżowe wyróżnienie w konkursie Molecules Best Paper Award 2023. Wyróżniona publikacja pt. *Characteristics of Hybrid Bioglass-Chitosan Coatings on the Plasma Activated PEK Polymer* znalazła się wśród 10 najwyższej ocenionych artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie „Molecules” w 2024 r.

Ogłoszenie wyników miało miejsce w maju 2025 r. Redakcja czasopisma „Molecules”, we współpracy z międzynarodowym Komitetem Nagród, honoruje publikacje odznaczające się najwyższą jakością naukową, nowatorskim podejściem badawczym oraz istotnym wpływem na rozwój nauki. Wyróżniona praca stanowi efekt interdyscyplinarnej kooperacji badawczej między uczelniami z Lublina. W skład nagrodzonego zespołu weszli bowiem: dr Kacper Przykaza (Uniwersytet Medyczny w Lublinie), dr Grzegorz Kalisz (UMLub), dr hab. Robert Mrocza (Katolicki Uniwersytet Lubelski

Jana Pawła II) oraz prof. Agnieszka Ewa Wiącek (kierownik zespołu) i prof. Małgorzata Jurak.

W pracy przedstawiono wyniki badań nad innowacyjnymi powłokami hybrydowymi na bazie bioszklą i chitozanu, osadzonymi na powierzchni aktywowanego plazmą polimeru PEEK (polieteroeteroketon). Autorzy wykazali, że odpowiednio dobrane proporcje składników powłoki umożliwiają uzyskanie materiałów o podwyższonej biokompatybilności, zdolnych do wspomagania tworzenia apatytu – kluczowego składnika mineralnego kości. Materiały te wykazują również właściwości przeciwpalne i przeciwbakteryjne, co czyni je potencjalnie wartościowymi w zastosowaniach biomedycznych, zwłaszcza w inżynierii materiałów kościozastępczych.

Metody analityczne, takie jak spektroskopia w podczerwieni z transformacją Fouriera (FTIR), mikroskopia elektronowa (SEM) oraz spektrometria masowa czasu przelotu z wtórną jonizacją (TOF-SIMS), potwierdziły wysoką jakość opracowanych powłok.

Adrian Skubiszewski

Eksperci UMCS w Zespole ds. utworzenia nowych obszarów chronionych na Lubelszczyźnie

Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski – kierownik Katedry Geomorfologii i Paleogeografii oraz dr hab. Grzegorz Grzywaczewski, prof. UP – dyrektor Centrum Badań Zmian Klimatu i Środowiska (Centrum CeReClimEn) UMCS zostali powołani przez Zarząd Województwa Lubelskiego do Zespołu przyrodniczo-historycznego ds. utworzenia Parku Krajobrazowego „Pradoliny Wieprza” oraz Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

W skład Zespołu weszli eksperci z różnych dziedzin, którzy będą czuwać nad przygotowaniem dokumentów potrzebnych do utworzenia planowanych nowych obszarów chronionych. Będą doradzać wykonawcom i Zespołowi Lubelskich Parków Krajobrazowych, a także wspierać ideę utworzenia Parku Krajobrazowego „Pradoliny Wieprza” oraz Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu w swoich środowiskach i instytucjach.

Pradolina Wieprza jest obecnie Obszarem Chronionego Krajobrazu. To teren niezwykle malowniczy i bogaty przyrodniczo, odznaczający się dużą bioróżnorodnością biologiczną. Znajdują się tam dwa rezerwaty przyrody i obszar Natura 2000 „Dolny Wieprz” oraz ponad 250 pomników przyrody. Nie brakuje też zabytków historycznych w Baranowie, Bobrownikach, Jeziorzanach, Firleju, Kocku i Sobieszynie.

Na szczególną ochronę zasługuje również drugi ze wspomnianych terenów. Utworzenie Kraszczadzkiego Obszaru Chronionego Krajobrazu pozwoli nie tylko zachować jego wyjątkowe walory przyrodnicze i historyczne, ale też wspierać rozwój edukacji ekologicznej oraz turystyki zrównoważonej w województwie lubelskim

Magdalena Kozak-Siemieńska

Publikacja Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu nagrodzona

15 maja podczas Międzynarodowych Targów Książki w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie został rozstrzygnięty 65. Konkurs Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek „Najpiękniejsze Polskie Książki 2024”, do którego przesłano 263 książki, opublikowane przez 139 wydawnictw.

Fot. Klara Rumowska

W kategorii publikacje bibliofilskie za książkę *Wenecja w kulturze europejskiej / Venice dans la culture européenne* autorstwa prof. Krzysztofa Pomiana wyróżnieni zostali: Andrzej Peciak, kurator serii „W kręgu paryskiej Kultury” wydawanej w Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS oraz zastępca dyrektora Instytutu Europy Środkowej – za koncepcję wydania i nadzór merytoryczny, a także dr hab. Krzysztof Rumowski, prof. UMCS z Wydziału Artystycznego – za koncepcję graficzną oraz projekt i opracowanie typograficzne publikacji. Wyróżniono również jej wydawców: Pracownię Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, Muzeum Narodowe w Lublinie, Wydawnictwo UMCS oraz Drukarnię Akapit. Ponadto prof. Krzysztof Rumowski otrzymał dyplom honorowy Towarzystwa Bibliofilów Polskich w Warszawie również za koncepcję graficzną i opracowanie typograficzne książki.

Wszystkie nagrodzone i wyróżnione publikacje będą reprezentować Polskę na dwóch prestiżowych światowych wydarzeniach: konkursie „Best Book Design from all over the World” w Lipsku oraz największej światowej imprezie wydawniczej – Międzynarodowych Targach Książki Frankfurter Buchmesse we Frankfurcie nad Menem.

Justyna Maguś

Sukces Katarzyny Żółkiewskiej-Malickiej

Katarzyna Żółkiewska-Malicka, pełnomocnik Rektora ds. bezpieczeństwa informacji i inspektor ochrony danych w UMCS, została prezesem Zarządu Stowarzyszenia Women Go Cyber, które zostało powołane 6 maja w Warszawie.

Misją Stowarzyszenia jest m.in.: wspieranie kobiet na różnych etapach kariery w obszarze cyberbezpieczeństwa i technologii; organizowanie webinarów, warsztatów, szkoleń i programów rozwojowych; budowanie sieci kontaktów i środowi-

ska wzajemnego wsparcia; zwiększanie reprezentacji kobiet w debacie publicznej, na stanowiskach eksperckich i decyzyjnych; współpraca z instytucjami publicznymi, uczelniami i firmami działającymi w obszarze IT i bezpieczeństwa cyfrowego.

Skład Zarządu Stowarzyszenia: Katarzyna Żółkiewska-Malicka (prezes), Joanna Wziętek-Ładosz (wiceprezes), Milena Rygiel-Soćko, Joanna Jakubowska i Monika Gliwka.

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Studenci UMCS ze Stypendiami Marszałka

22 maja w Filharmonii Lubelskiej z rąk członka Zarządu Województwa Lubelskiego dr. hab. Marcina Szewczaka, prof. KUL studenci odebrali Stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego. Otrzymało je 277 osób, spośród których największą grupę (103 osoby) stanowią żacy z UMCS. W imieniu kadry naukowo-dydaktycznej prorektor ds. studentów i jakości kształcenia prof. dr hab. Dorota Kołodyńska odebrała Podziękowanie dla Grona Profesorskiego UMCS za „działalność i inicjatywy, które przyczyniają się do podnoszenia poziomu edukacji, wspierania młodych talentów oraz budowania silnej społeczności akademickiej”. Spotkanie uświetnił występ zespołu Old Money Melodies, który tworzą studenci Wydziału Artystycznego UMCS.

Stypendia Marszałka Województwa Lubelskiego mogą otrzymać studenci do 26. roku życia zamieszkujący lub studiujący w województwie lubelskim, którzy uzyskali wysokie wyniki w nauce i wykazali się osiągnięciami w takich rodzajach działalności, jak: praca w kołach naukowych, działalność popularnonaukowa, praca naukowo-badawcza, studia w ramach stypendium zagra-

Fot. Michał Łeńart / Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego

nicznego lub programów międzyuczelnianych, studia równoległe na dodatkowym kierunku studiów, studia międzyobszarowe, publikacje naukowe, czynny udział w konferencjach naukowych, patenty i wzory użytkowe złożone w Urzędzie Patentowym RP, osiągnięcia edukacyjne, artystyczne lub sportowe, działalność w wolontariacie, aktywna działalność za granicą na rzecz języka polskiego i kultury polskiej lub polskiej mniejszości narodowej, aktywna działalność na rzecz Polaków mieszkających za granicą.

Stypendium wynosi 600 zł brutto miesięcznie i jest wypłacane przez 6 miesięcy (od stycznia do czerwca).

Ewa Kawałko-Marczuk

Wzmocnienie uczestnictwa UMCS w programie Horyzont Europa

W ramach konkursu Sieć NAWA – MSCA organizowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej projekt Centrum Współpracy Międzynarodowej UMCS – MSCA4EAST zyskał uznanie ekspertów, zdobywając aż 93 punkty na 100 możliwych. Celem konkursu jest rozwój umiędzynarodowienia poprzez wsparcie działalności instytucji szkolnictwa

wyższego i nauki w wypracowaniu rozwiązań w zakresie wsparcia polskich wnioskodawców i beneficjentów programu Działania „Maria Skłodowska-Curie” (Horyzont Europa) na lata 2025–2027. Wniosek został przygotowany we współpracy z Politechniką Białostocką (lider projektu) oraz Uniwersytetem Medycznym w Białymstoku (partner).

To prestiżowe wyróżnienie jest potwierdzeniem wysokiej jakości pracy zespołu CWM UMCS. Otwiera także nowe perspektywy dla rozwoju międzynarodowej współpracy naukowej. Projekt MSCA4EAST ma na celu wsparcie instytucji z Polski Wschodniej w skutecznym pozyskiwaniu grantów Marie Skłodowska-Curie Actions, które stanowią jeden z filarów programu Horyzont Europa.

Dzięki realizacji projektu UMCS aktywnie przyczyni się do budowy silnej sieci ekspertów, wsparcia doradczego i szkoleniowego dla naukowców aplikujących o środki unijne.

Olga Pliszczyńska-Mokijewska

INSTYTUT NAUK O KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ I MEDIACH UMCS

Fot. Bartosz Proń

↑ Pracownicy Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS

Kadra Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS to specjaliści o interdyscyplinarnych umiejętnościach, którzy mogą skutecznie odpowiadać na złożone potrzeby partnerów, zapewniając wielopłaszczyznowe wsparcie w obszarze umiejętności miękkich i zarządzania wizerunkiem. W codziennej pracy łączą wiedzę teoretyczną z praktycznym doświadczeniem, korzystając z interaktywnych form edukacji, takich jak warsztaty i studia przypadków. Pracownicy Instytutu regularnie uczestniczą w międzynarodowych konferen-

cjach, publikują w prestiżowych wydawnictwach oraz są członkami ważnych instytucji naukowych (Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, Komitetu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Polskiej Akademii Nauk) i branżowych (Polskiego Stowarzyszenia Public Relations). Dzięki temu proponowane przez nich rozwiązania odznaczają się wysoką wartością merytoryczną, a organizowane warsztaty mają w pełni aplikacyjny charakter, ułatwiając skuteczne wdrożenie zdobytej wiedzy w praktyce.

Oferta

Szkolenia:

1. Komunikacyjne umiejętności trzonowe i asertywność w komunikacji z klientem
2. Jak mówić, żeby nas rozumiano, słuchano i czytano?
3. Perswazja i manipulacja oraz sztuka prowadzenia dyskusji
4. Współczesny marketing i reklama. Media elektroniczne i społecznościowe w komunikacji z klientami
5. Racjonalnie i emocjonalnie. Komunikacja interpersonalna w pracy prawnika
6. Komunikacja bez przemocy jako narzędzie rozwiązywania sporów z szacunkiem do różnorodności
7. Racjonalnie i emocjonalnie – komunikacja dla wszystkich
8. Wspólny język – partnerska komunikacja w zespole

9. Emisja głosu i wystąpienia publiczne
10. Komunikacja lidera i przywódcy
11. Osobista strefa komfortu
12. Nowe technologie w edukacji
13. Nowe formy promocji książki w przestrzeni tradycyjnej i cyfrowej
14. Budowanie relacji z mediami
15. Efektywna komunikacja za pośrednictwem social media
16. Zarządzanie wizerunkiem polityka
17. Zarządzanie sytuacją kryzysową

Audyty:

1. Strategii komunikacyjnej
2. Wizerunku organizacji

Możliwości współpracy

Kompleksowo wspieramy rozwój kompetencji komunikacyjnych. Oferujemy m.in. szkolenia wzmacniające zdolność do wyrażania opinii w sposób zrozumiały i asertywny oraz warsztaty efektywnego posługiwania się językiem w dyskusjach. Pomagamy opanować techniki pracy z głosem, poznać elementy języka niewerbalnego, radzić sobie z treścią oraz zarządzać relacjami w środowisku zawodowym.

Nasze programy obejmują obszary związane z promocją i wizerunkiem z uwzględnieniem najnowszych trendów w marketingu i komunikacji w mediach elektronicznych. Dzięki temu można lepiej przygotować się do skutecznego działania w przestrzeni internetowej oraz współpracy z dziennikarzami. Włączamy elementy praktyczne, takie jak tworzenie konspektów i har-

monogramów działań, analizy grup docelowych oraz symulacje realnych wyzwań medialnych.

Prowadzimy kompleksowe analizy, które pozwalają zdiagnozować efektywność strategii informacyjnych i wyznaczyć nowe kierunki rozwoju. Proponujemy konkretne rozwiązania poprawiające jakość komunikacji.

Zrealizowaliśmy szkolenia dla oficerów prasowych Państwowej Straży Pożarnej, powiatowych inspektorów sanitarnych i kierownictwa Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Lublinie oraz bibliotekarzy i pracowników instytucji kultury. Prowadzimy szkolenia dla dziennikarzy ze Światowego Forum Mediów Polonijnych oraz projekt „Edukacji medialnej”, realizowany we współpracy z Polskim Radiem Lublin oraz Lubelskim Samorządowym Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Centrum Transferu Wiedzy i Technologii UMCS

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin

tel. 81 537 55 40/81 537 57 50

e-mail: biznes@umcs.pl

Opracowanie materiałów: Centrum Prasowe UMCS

Archiwum Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS

← Szkolenie dla oficerów prasowych Państwowej Straży Pożarnej

Wydział Artystyczny

Sukcesy

Plakaty Magdaleny Ciby (pod kierunkiem dr. Sebastiana Smita i dr. Lecha Mazurka), Moniki Gawron (pod kierunkiem dr. Lecha Mazurka), Ewy Malec (pod kierunkiem dr. Sebastiana Smita) oraz Sandry Urbanek (pod kierunkiem mgr. Pawła Łuciuka) znalazły się wśród 196 prac z 20 krajów zakwalifikowanych do 6. edycji Międzynarodowych Konfrontacji Plakatu Studenckiego.

Wystawy

W maju w Lublinie zorganizowano wydarzenie artystyczne pod nazwą „Miesiąc Grafiki Toruńskiej”, prezentujące twórczość studentów, doktorantów oraz wykładowców Katedry Grafiki Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W ramach inicjatywy odbyły się dwie wystawy. W dn. 28 kwietnia – 30 maja w Galerii Wydziału Artystycznego prezentowano prace wykładowców i doktorantów. Kurator wystawy: dr hab. Anna Perłowska-Weiser, prof. UMCS. Natomiast w dn. 1–27 maja w Galerii Po 111 Schodach prezentowano prace studentów. Kuratorami wystawy byli Kamil Jerzyk oraz prof. Anna Perłowska-Weiser.

6 maja przy Dworcu Kościuszków w Ogrodzie Botanicznym odbyły się wernisaże trzech plenerowych wystaw z cyklu „Mistrz i uczeń”: „Joanna Polak. 15/15 Ogrody Wolności”, „60 FRUITS MOVIE” oraz „Miejska dżungla”. Wydarzenie było częścią obchodów 60-lecia Ogrodu i odbyło się pod patronatem rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego. Wystawy są dostępne dla zwiedzających do 31 października.

22 maja w Uniwersyteckiej Galerii Sztuki UMCS odbył się wernisaż wystawy prof. szt. plast. Jacka Wojciechowskiego, zorganizowany z okazji 45-lecia jego pracy artystycznej.

24 maja w Pałacu Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice” odbył się wernisaż wystawy prof. szt. plast. Grzegorza Dobiesława Mazurka pt. „MORE MAIORVM, MITOPEJE”. Wydarzenie zorganizowano z okazji 45-lecia pracy twórczej artysty.

Koncerty

27 maja w siedzibie Lubelskiego Towarzystwa Naukowego odbył się koncert studentów kierunku edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej Instytutu Muzyki. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Katedrę Edukacji Muzyki i Pedagogiki Instrumentalnej, Katedrę Chóralistyki i Kształcenia Wokalnego oraz Instytutowy Zespół Badawczy.

Wydarzenia

29 maja przed wejściem do Instytutu Sztuk Pięknych odbyło się otwarte wydarzenie plenerowe pt. „W(y)natu(r)ze(nie). Synergia muzyki i sztuk plastycznych”, zorganizowane przez członków Koła Naukowego Malarek i Malarzy z Instytutu Sztuk Pięknych, studentów z Instytutu Muzyki oraz Radę Wydziałową Samorządu Studentów Wydziału Artystycznego. Celem wydarzenia była integracja społeczności akademickiej poprzez wspólne działania artystyczne – malarskie i muzyczne. Uczestnikom zapewniono materiały plastyczne, takie jak farby i podobrazia malarskie.

29 maja w Instytucie Sztuk Pięknych wykład pt. „Muzeum Plakatu – wczoraj, dziś i jutro” wygłosiła Bożena Pysiewicz, kustosz Muzeum. Przedstawiła historię powstania tej instytucji, która została otwarta 4 czerwca 1968 r. jako pierwsze na świecie muzeum poświęcone plakatowi. Omówiła również wpływ utworzenia Muzeum na postrzeganie plakatu jako dzieła sztuki wymagającego muzealnej opieki, podobnie jak malarstwo czy rzeźba. Podkreśliła, że dzięki „umuzealnieniu” plakat zyskał status obiektu artystycznego, choć jednocześnie utracił swoją pierwotną funkcję użytkową związaną z aktualną informacją czy reklamą. Na koniec prelegentka zaprezentowała nowatorską koncepcję „stałej wystawy zmiennej”, której otwarcie zaplanowano na grudzień 2025 r., oraz omówiła partycypacyjny proces jej tworzenia.

Wydział Biologii i Biotechnologii

Sukcesy

10 maja w Centrum Nauczania Języków Obcych i Certyfikacji Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie odbył

się etap finałowy III Międzyuczelnianego Konkursu na prezentację multimedialną w języku angielskim związaną ze studiowaną dziedziną, zorganizowany przez CNJOiC UP i Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego w Polsce IATEFL Poland. Celem konkursu jest propagowanie nauki angielskiego wśród studentów lubelskich uczelni oraz doskonalenie ich umiejętności językowych, ze szczególnym naciskiem na słownictwo specjalistyczne związane z kierunkiem studiów. Studenci kierunków przyrodniczo-technicznych rywalizowali w kategoriach: studia I stopnia oraz studia II stopnia i studia jednolite magisterskie. Do finału zgłoszono studentów z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Politechniki Lubelskiej oraz Uniwersytetu Przyrodniczego. Jury pod przewodnictwem mgr. Witolda Piecha, wykładowcy CNJOiC UP, oceniało wypowiedzi studentów na podstawie takich kryteriów jak: zawartość merytoryczna, umiejętności językowe, sprawność komunikacyjna, wymowa. Drugie miejsce w kategorii studia I stopnia zajęła Wiktoria Kania (biologia medyczna) za prezentację „The Process of Aging”, a pierwsze miejsce w kategorii studia II stopnia i studia jednolite magisterskie zajęła Katarzyna Dąbrowska (biotechnologia) za prezentację „Epigenetics – How We Affect Our Genome”.

Konferencje

23 maja członkowie Koła Naukowego Animal-Plant Interaction Students' group wzięli udział w III Studenckiej Konferencji Kosmetycznej, zorganizowanej przez Koło Naukowe Chemików „Bioaktywni” oraz Wydział Chemii UMCS. Zaprezentowali poster naukowy: Julia Sacharczuk – „Wykorzystanie roślinnych komórek macierzystych w preparatach anti-aging”, Konrad Czepiński – „Przeciwstarzeniowe właściwości polifenoli i ich wykorzystanie w kosmetologii” oraz Mirosław Chabros – „Propolis w kosmetologii: skład, właściwości biologiczne i zastosowanie” (praca otrzymała wyróżnienie w konkursie na najlepszy poster).

Publikacje

29 maja na łamach tygodnika „Nature” ukazał się artykuł pt. *Plasticity of the mammalian integrated stress response*, którego współautorem jest dr Dawid Krokowski z Katedry Biologii Molekularnej. W tej pracy międzynarodowy zespół pod kierownictwem prof. Marii

Hatzoglou z Case Western Reserve University (Cleveland, USA) ukazał znaczenie specyficznej formy ISR indukowanej bezpośrednio spadkiem aktywności czynnika eIF2B bez komponentu aktywacji kinazy, czyli przy braku fosforylacji eIF2α.

Wydział
Chemii

Doktoraty

23 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Iryny Brynshten. Temat pracy: „Problemy ilościowej analizy wybranych form witaminy K w różnych typach matrycy”. Promotor: dr hab. Dorota Wianowska, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. n. farm. Jolanta Flieger (Uniwersytet Medyczny w Lublinie), prof. dr hab. Joanna Karpińska (Uniwersytet w Białymstoku) oraz prof. dr hab. inż. Żaneta Polkowska (Politechnika Gdańska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 26 maja przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Irynie Brynshten stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne.

9 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Anny Medykowskiej. Temat pracy: „Usuwanie jonów metali ciężkich z roztworów wodnych w obecności substancji organicznych przy użyciu kompozytów opartych na węglu”. Promotor: prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska. Recenzenci: dr hab. Agnieszka Feliczak-Guzik, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr hab. Izabela Joško, prof. UP (Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie) oraz dr hab. inż. Łukasz Kłapiszewski, prof. PP (Politechnika Poznańska). Rada Naukowa Instytutu Nauk Chemicznych na posiedzeniu 26 maja przyjęła uchwałę o nadaniu mgr Magdalenie Annie Medykowskiej stopnia naukowego doktora nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki chemiczne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

Sukcesy

W dn. 9–11 kwietnia w Krakowie odbyło się 57. Ogólnopolskie Kolokwium Katalityczne – jedno z najważniejszych

wydarzeń dla środowiska naukowego zajmującego się katalizą w Polsce. Spotkanie zgromadziło przedstawicieli uczelni, instytutów badawczych oraz ośrodków przemysłowych, stanowiąc przestrzeń do wymiany doświadczeń i prezentacji najnowszych osiągnięć w dziedzinie katalizy. Szczególnie doniosłym wydarzeniem było doroczne zebranie członków Polskiego Klubu Katalizy, podczas którego przeprowadzono wybory nowych władz stowarzyszenia. Prof. dr hab. Janusz Ryczkowski, kierownik Katedry Technologii Chemicznej, po raz czwarty został wybrany na stanowisko wiceprezesa PPK na kadencję 2025–2027, co stanowi wyraz uznania dla jego wieloletniego zaangażowania w rozwój krajowego środowiska katalitycznego oraz aktywnej działalności organizacyjnej i eksperckiej.

Wyjazdy

W dn. 11–17 maja dr hab. Daniel Kamiński, prof. UMCS, dr Weronika Sofińska-Chmiel oraz dr inż. Urszula Maciołek brali udział w szkoleniu i zajęciach dydaktycznych w ramach programu Erasmus+ w Univerzita Tomase Bati ve Zline (Czechy).

W dn. 17–25 maja dr hab. Mariusz Barczak, prof. UMCS prowadził badania w związku z realizacją projektu OPUS, w ramach którego zaplanowano współpracę z Uniwersytetem w Granadzie (Hiszpania).

W dn. 19 maja – 18 czerwca dr Andrzej Puszką prowadził prace badawcze w związku z realizacją projektu Cleanwater w University of Alicante (Hiszpania).

W dn. 24–30 maja prof. dr hab. Patryk Oleszczuk uczestniczył w 12th Conference on Environmental Management, Engineering, Planning nad Economics and SECOTOX Conference w Aristotle University of Thessaloniki (Grecja).

W dn. 28 maja – 1 czerwca dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS oraz dr hab. Agata Bartyzel, prof. UMCS uczestniczyły w ECTN General Assembly and Annual Meeting w Uniwersytecie Bolońskim (Włochy).

Współpraca ze szkołami

W maju na Wydziale odbyły się warsztaty dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

- 16 maja warsztaty „Podstawy analizy żywności – oznaczanie zawartości soli w wybranych produktach spożywczych” dla uczniów Zespołu Szkół Zawodowych nr 1 im. Władysława Korzyka w Rykach poprowadziły dr hab. Monika Wawrzkievicz, prof. UMCS oraz dr hab. Anna Wołowicz.
- 20 maja zostały zorganizowane warsztaty „Mydlane kreacje” dla uczniów Państwowej Szkoły Budownictwa i Geodezji w Lublinie, prowadzone przez prof. dr hab. Dorotę Kołodyńską oraz mgr Marzenę Gęcę.
- 27 maja odbyły się warsztaty „Preparatyka pomadek do ust oraz błyszczaków” dla uczniów XXI Liceum Ogólnokształcącego im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie. Prowadzenie: dr hab. Grzegorz Wójcik, prof. UMCS oraz Studenckie Koło Naukowe Chemików „Bioaktywni”.
- 30 maja miały miejsce warsztaty z preparatyki kosmetyków oraz pokazy chemiczne dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego w Bielsku Podlaskim. Za przygotowanie wydarzenia odpowiadali: dr hab. Grzegorz Wójcik, prof. UMCS oraz Studenckie Koło Naukowe Chemików „Bioaktywni”.

Wydział
Ekonomiczny

Sukcesy

23 maja w lubelskiej siedzibie Stowarzyszenia Księgowych w Polsce odbył się finał XII Międzyuczelnianego Konkursu Wiedzy z Rachunkowości. Na podium stanęli studenci kierunku finanse i rachunkowość UMCS. Zwyciężyła Ewelina Kamińska, która oprócz tytułu laureatki I miejsca otrzymała nagrodę główną – laptop. Kolejne miejsca zajęli Marta Białecka i Szymon Iwanek. Wszyscy otrzymali vouchery na kurs dla kandydatów na specjalistę ds. rachunkowości. Konkurs był nie tylko sprawdzianem wiedzy, ale także okazją do wymiany doświadczeń. W skład jury weszli: Stefan Czerwiński – prezes Zarządu SKwP O.O. w Lublinie, dr Małgorzata Kamieniecka, prof. UMCS, dr Agnieszka Nóżka i dr Anna Spoz.

Bartosz Kitliński, student zarządzania, znalazł się w gronie stypendystów sportowych Województwa Lubelskiego.

Uroczystość wręczenia stypendiów odbyła się 6 maja w Lubelskim Centrum Konferencyjnym, a nagrody wręczali marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski oraz członek zarządu Jarosław Kwasek. Bartosz Kitliński reprezentował Klub Uczelniany AZS UMCS Lublin i został doceniony za osiągnięcia sportowe w 2024 r., w tym złoty medal na 41. PZLA Mistrzostwach Polski w biegu na 800 m (kategoria U23) oraz brązowy medal na 68. PZLA Halowych Mistrzostwach Polski Seniorów.

Konferencje

8 maja dr hab. Radosław Mącik, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Nauk o Zarządzaniu i Jakości, wziął udział w panelu dyskusyjnym pt. „Customer Experience w strategiach przedsiębiorstw” podczas V Seminarium Naukowego Polskiego Naukowego Towarzystwa Marketingu. Moderatorką dyskusji była prof. dr hab. inż. Magdalena Grębosz-Krawczyk z Uniwersytetu Łódzkiego. Wśród uczestników panelu znaleźli się również: prof. dr hab. Małgorzata Bombol (SGH), mgr Marta Olszak (Solar Company SA) oraz dr Jakub Dąbrowski (Veolia SA). Eksperti omówili znaczenie koncepcji *customer experience* w budowaniu wartości dla klienta oraz jej wpływ na strategie współczesnych przedsiębiorstw.

Dr hab. Teresa Bednarczyk, prof. UMCS wzięła udział w 9th International Scientific Conference pt. „Protection and Security in the Financial Market”, która odbyła się 22 maja na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego. Pani Profesor wygłosiła referat pt. „Cyfrowe ubezpieczenia wzajemnościowe – przesłanki powstania oraz potencjał rozwoju”, prezentując aktualne kierunki badań i wyzwania w obszarze nowoczesnych form ochrony finansowej.

23 maja odbyło się interdyscyplinarne seminarium naukowe pt. „Rynek nieruchomości a transformacja przestrzeni. Na rzecz zrównoważonego jutra”, zorganizowane przez Katedrę Ubezpieczeń i Inwestycji, Katedrę Gospodarki Przestrzennej UMCS oraz lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. W programie znalazły się dwa bloki tematyczne. Uczestnicy mogli posłuchać m.in. o: wyzwaniach polskiego systemu planowania przestrzennego i inspiracjach płynących z zagranicy, wpływie rewitalizacji na przestrzeń, czynnikach

wpływających na ceny mieszkań w Lublinie, tworzeniu „szczęśliwych dzielnic”, lokalnych rynkach mieszkaniowych i prognozach dla rynku nieruchomości w Polsce.

Wydarzenia

16 maja dziekan dr hab. Marcin Lipowski, prof. UMCS i prodziekan dr hab. Iwona Mendryk wręczyli nagrody zwycięzcom rywalizacji w bilardowych rozgrywkach o Puchar Dziekana. Wydarzenie było okazją do emocjonujących pojedynków bilardowych oraz przestrzenią do integracji i wspólnej zabawy w studenckim gronie. Organizatorem zawodów była Rada Wydziałowa Samorządu Studentów WE.

19 maja odbyło się otwarte spotkanie Klubu Młodego Księgowego i Finansisty, działającego przy lubelskim oddziale Stowarzyszenia Księgowych w Polsce. Wykład pt. „Finansowe oszustwa. Jak znaleźć prawdę ukrytą w liczbach?” poprowadziła Katarzyna Kołodziej, wykładowca SKwP. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Klub oraz Wydział Ekonomiczny i zgromadziło osoby zainteresowane tematyką rachunkowości, finansów i przeciwdziałania nadużyciom finansowym.

Goście

W dn. 5–9 maja w ramach programu mobilności nauczycieli akademickich Erasmus+ na Wydziale gościli dr Ileana Dumitru i dr Ana-Maria Teodorescu z Petroleum&Gas University w Ploiesti (Rumunia), które poprowadziły zajęcia w języku angielskim dla studentów kierunku analityka gospodarcza w zakresie metod optymalizacji podejmowania decyzji w warunkach ryzyka oraz zaawansowanych narzędzi arkusza Microsoft Excel. Podczas spotkania z dziekanem dr hab. Marcinem Lipowskim, prof. UMCS i dr hab. Mariuszem Kicią, prof. UMCS, który był opiekunem mobilności, rozmawiano na temat wspólnych wyzwań sektora szkolnictwa wyższego w Polsce i Rumunii oraz możliwości rozwijania współpracy.

6 maja odbyło się spotkanie dziekana dr hab. Marcina Lipowskiego, prof. UMCS, dr Małgorzaty Kamienieckiej, prof. UMCS oraz dr. Adama Bujaka z delegacją z Narodowego Uniwersytetu Politechnika Lwowska. W skład delegacji weszli przedstawiciele Katedry Rachunkowości i Analizy oraz Katedry Finansów: prof. Anatolij

Zahorodniy, prof. Halyna Partyn, dr Olga Grytsay, dr Nataliia Lytvynenko, dr Nataliia Voskalo i dr Alla Yasinska. Omówiono dotychczasowe osiągnięcia w ramach współpracy między Wydziałem Ekonomicznym a LPNU. Przedstawiciele obu uczelni wyrazili chęć kontynuacji wspólnych działań.

22 maja odbyło się spotkanie prodziekan dr hab. Iwo-ny Mendryk, prodziekana dr. Mariusza Lisowskiego oraz zastępcy dyrektora Instytutu Ekonomii i Finansów dr. hab. Tomasza Kijka, prof. UMCS z przedstawicielami uczelni ukraińskich – prof. Dianą Shelenko z Karpackiego Uniwersytetu Narodowego im. Vasyla Stefanyka oraz prof. Nadiją Vedmid, dziekan Wydziału Technologii Kijowskiego Uniwersytetu Narodowego. Omówiono perspektywy współpracy w obszarze kształcenia oraz działalności naukowo-badawczej. Szczególną uwagę poświęcono możliwościom realizacji wspólnych projektów dydaktycznych oraz inicjatyw badawczych.

Inne

Na Wydziale Ekonomicznym powstał nowy kierunek studiów podyplomowych – „ESG i raportowanie niefinansowe”. Program został opracowany z myślą o osobach zainteresowanych tematyką zrównoważonego rozwoju, odpowiedzialności społecznej oraz nowoczesnego podejścia do zarządzania. Kierunek adresowany jest do absolwentów różnych kierunków studiów oraz specjalistów i kadry kierowniczej zajmujących się strategią, sprawozdawczością i komunikacją w organizacjach. Uczestnicy zdobędą wiedzę i umiejętności w zakresie: opracowywania raportów niefinansowych, kształtowania środowiska pracy i rozwoju pracowników w duchu ESG, zarządzania relacjami z interesariuszami, praktycznego wykorzystania narzędzi informacyjnych, ochrony danych osobowych w kontekście raportowania ESG.

Wydział
Filologiczny

Konferencje

W dn. 15–16 maja odbyło się sympozjum naukowe „Tradycja i nowoczesność”, zorganizowane przez Ka-

tedrę Portugalistyki im. Luisa Lindleya Cintry. Okazją były m.in. jubileusze 45-lecia studiów portugalistycznych w UMCS i 25-lecia działalności Centrum Języka Portugalskiego/Camões. Wśród prelegentów znaleźli się naukowcy z uniwersytetów w Portugalii, Bułgarii i Polsce oraz we Włoszech. Naszą Uczelnię reprezentowali z wykładami: prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz, dr hab. Edyta Jabłonka, prof. UMCS, dr Agnieszka Kruk, dr Ricardo Rato Rodrigues i dr Justyna Wiśniewska z Katedry Portugalistyki.

23 maja odbyła się Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa „Literackie i Językowe Horyzonty Wschodu”, poświęcona aktualnej tematyce badań młodych naukowców oraz mająca na celu zarysowanie tendencji badawczych, jakie przyciągają uwagę sławistów. Referaty obejmowały szeroki zakres zainteresowań – od współczesnego teatru i prozy, poprzez dzieła klasyków literatury, poezję srebrnego wieku, aż po dociekania językoznawcze – leksykę związaną z filmem i zagadnienia zoonimii. Organizatorami konferencji byli: Studenckie Koło Naukowe Rusycystów pod opieką dr. Artura Sadeckiego, przy pomocy organizacyjnej dr Swietłany Szaszkowej, oraz Wydział Filologiczny.

Wydarzenia

15 maja władze dziekańskie Wydziału Filologicznego i kierownik Katedry Lingwistyki Stosowanej dr hab. Magdalena Sowa, prof. UMCS podpisali porozumienie o współpracy naukowo-dydaktycznej z II Liceum Ogólnokształcącym im. Piotra Firleja w Lubartowie. Wydział obejmie patronatem klasy językowe z rozszerzeniem z języków angielskiego, francuskiego i niemieckiego.

20 maja w Centrum Kultury w Lublinie odbyła się dyskusja pt. „Głosy świata w przekładzie na temat kultury i literatury Ameryki Północnej w kontekście postkolonializmu” z udziałem dr Joanny Mąkowskiej (Uniwersytet Warszawski), dr Edyty Frelik z Katedry Anglistyki i Amerykanistyki oraz dr. Bartosza Wójcika z Katedry Lingwistyki Stosowanej. Tematem wiodącym był przekład literacki poezji dekolonialnej. Spotkanie współorganizowało Wydawnictwo Współbycie.

Goście

8 maja gościem Katedry Germanistyki był Jan Decker, niemiecki pisarz i poeta, nagradzany autor sztuk teatralnych i bardzo cenionych w krajach niemieckojęzycznych słuchowisk radiowych. W ramach zajęć literaturoznawczych dla studentów germanistyki UMCS przeprowadził analizę własnego wiersza *Wegscheide*. Dodatkowo w trakcie spotkania autorskiego przeczytał fragmenty swoich krótkich powieści pt. *Der lange Schlummer* i *Mörsers Rückkehr* oraz czekającego na emisję radiową słuchowiska *Die Giftfrau*. Rozmowę prowadzili dr hab. Jolanta Pacyniak, prof. UMCS i dr hab. Anna Pastuszkowska. Wizyta Jana Deckera była możliwa dzięki wsparciu finansowemu Deutscher Akademischer Austauschdienst i władz Wydziału Filologicznego.

Wydział Filozofii
i Socjologii

Sukcesy

Prof. dr hab. Włodzimierz Piątkowski został zaproszony do udziału w realizacji pełnometrażowego filmu dokumentalnego pt. *Under the Spell* w reżyserii Łukasza Konopy. Film powstaje jako międzynarodowa koprodukcja polsko-niemiecka i jest poświęcony fenomenowi medycyny alternatywnej, coraz bardziej popularnej w Europie. Socjolog medycyny prof. Piątkowski pełni rolę eksperta i komentatora. Zdjęcia były realizowane w Lublinie 15 maja, a premiera zapowiadana jest na styczeń 2026 r.

Konferencje

Sztuczna inteligencja odgrywa we współczesnym świecie coraz większą rolę. Umożliwia automatyzację wielu procesów i tworzenie nowych treści, przyczyniając się do rozwoju innowacyjnych technologii w różnych dziedzinach życia – od medycyny i edukacji po przemysł i rozrywkę. Jej dynamiczny rozwój niesie ze sobą zarówno ogromne możliwości, jak i wyzwania etyczne. Odpowiedzią na te globalne przemiany jest organizowany corocznie na UMCS festiwal naukowy „mAlówka”, będący efektem współpracy Koła Naukowego Kognitywistyki, Studenckiego Koła Naukowego

Informatyki i Studenckiego Koła Naukowego Psychologii „Adesse”. W tym roku miał miejsce w dn. 15–16 maja. W ramach wydarzenia odbyły się wykłady eksperckie, warsztaty i sesja studencka. Wykłady wygłosili: dr inż. Paweł Stacewicz (Politechnika Warszawska), prof. dr hab. Marek Hetmański (UMCS), prof. dr hab. Grzegorz Wójcik (UMCS) oraz dr hab. inż. Krzysztof Pancerz (Katolicki Uniwersytet Lubelski).

W dn. 16–17 maja odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona stanowi badań nad empiryzmem logicznym („The State of Research on Logical Empiricism: On the 100th Anniversary of the Vienna Circle”), którą we współpracy z Instytutem Koła Wiedeńskiego zorganizowali dr hab. Artur Koterski, prof. UMCS i dr hab. Marcin Wolski (Katedra Logiki i Kognitywistyki). Wśród zaproszonych gości znaleźli się Friedrich Stadler (Universität Wien), Jan Woleński (Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie) i Thomas Uebel (University of Manchester). Konferencja miała na celu podsumowanie badań historycznych prowadzonych w ostatnim trzydziestoleciu i koncentrowała się na kluczowych obszarach działalności naukowej Koła Wiedeńskiego oraz szkoły berlińskiej – logice, filozofii języka, językoznawstwie, filozofii matematyki, metodologii oraz filozofii, historii i socjologii nauki. Starano się także zarysować odpowiedź na pytanie, w jaki sposób ewoluowały w tym okresie rozumienie i odbiór społecznego wymiaru naukowej koncepcji świata. Wygłoszono 13 referatów, których streszczenia zamieszczone są na stronie: vc100.umcs.pl.

Goście

W dn. 14 i 16 maja w Instytucie Socjologii w ramach programu Erasmus+ odbyły się wykłady prof. Murata Arpacı z Erzinçan University w Turcji. Pierwszy był zatytułowany „Język, etniczność i tożsamość w Turcji: ramy historyczne i socjologiczne”. Badania w nim prezentowane opierały się na wielu materiałach archiwalnych oraz danych językowych pochodzących ze spisów powszechnych. Analizie został poddany proces etnokulturowej homogenizacji w ramach budowy państwa narodowego w Turcji. Drugi wykład dotyczył śladów kolonializmu w praktykach medycznych w kontekście ciała migranta i rekrutacji tureckich pracowników do pracy w Niemczech w latach 60. XX w.

Wydział Historii i Archeologii

Konferencje

9 maja odbyła się II Studencka Konferencja Naukowa pt. „Łączy Nas Przeszłość”, zorganizowana z okazji 1000-lecia pierwszych koronacji królewskich w Polsce. Zainteresowani mogli wysłuchać ciekawostek o: „Pompa funebris w Starożytnym Rzymie...”, „Kaftanach z grobu nr 6 w Pskowie oraz DN-4 w Gniezdowie...”, „Udziale Władysława Odonica w wydarzeniach gąsawskich w 1227 roku”, „Pochówkach typu Alt Käbelich”, „Osadnictwie społeczności kultury późnej ceramiki wstęgowej na stanowisku 16 w Malankowie...”, „Domniemanym grobie ludności kultury ceramiki sznurowej z Bydgoszczy-Czyżkówka...”, „Genezie i symbolice spalenia statutu kaliskiego w 2021 roku”, „Górze św. Wawrzyńca...” czy też „Zmianie na tronie austriackim w grudniu 1848 r. widzianej oczami współczesnych”. Uroczystego otwarcia wydarzenia dokonali: dziekan dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS, prodydekan prof. dr hab. Anna Zakościelna, zastępca dyrektora Instytutu Archeologii dr hab. Marcin Szeliga oraz przewodnicząca Koła Naukowego Studentów Archeologii Wiktoria Janicka. Wykład otwierający obrady pt. „Grody Czerwieńskie zajął dla siebie... Badania archeologiczne grodzisk wschodniej Lubelszczyzny” wygłosił dr Tomasz Dzieńkowski z IA UMCS. Organizatorem konferencji było Koło Naukowe Studentów Archeologii pod opieką dr. Piotra Mączyńskiego.

Wydarzenia

21 maja członkowie Koła Naukowego Historyków Oratorów zorganizowali warsztat pt. „Najnowsze technologie i programy pomocne w pracy dydaktycznej oraz naukowej”. Gościem była dr Anna Miączewska z Katedry Antropologii Przekazu Historycznego, opiekunka KNHO. Warsztat przeznaczony był dla studentów zainteresowanych sprawnym posługiwaniem się narzędziami (w tym modelami AI), które oferują pomoc w zakresie organizacji pracy dydaktycznej (dla przyszłych nauczycieli), ale także dla osób planujących skupić się na pracy naukowej. Omawiane były programy: Zotero, NotebookLM Google i MagicSchool.

28 maja członkowie Koła Naukowego Historyków Oratorów zorganizowali wykład pt. „Ustrojowe podstawy Królestwa Polskiego lat 1815–1830: od Kongresu Wiedeńskiego do konstytucji”, który wygłosiła studentka Wiktoria Mącik.

Naukowcy w mediach

14 maja na antenie TVP Historia wyemitowany został 33. odcinek programu „Fake czy historia?”. Tematem były wydarzenia z listopada 1918 r. dotyczące powstania dwóch pierwszych rządów odradzającej się Rzeczypospolitej. W dyskusji uczestniczyli prof. dr hab. Jarosław Kłaczek z Instytutu Historii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz dr hab. Marek Sioma, prof. UMCS.

Wydział Matematyki, Fizyki i Informatyki

Sukcesy

13 maja został opublikowany artykuł pt. *Zrozumienie pułapek węglowych*, którego jednym z autorów jest dr hab. Radosław Zaleski, prof. UMCS. W tekście omówiono badania zespołu naukowców z Helmholtz-Zentrum Dresden-Rossendorf (HZDR), Politechniki Drezdeńskiej (TUD) oraz UMCS nad właściwościami CALF-20 – nowoczesnej metaloorganicznej struktury szkieletowej (MOF) na bazie cynku. Materiał ten wykazuje wyjątkową skuteczność w wychwytywaniu dwutlenku węgla (CO₂), również w obecności pary wodnej. Praca jest dostępna na stronie internetowej Wydziału.

Mgr Dawid Kapitan otrzymał wyróżnienie w LXVIII edycji Konkursu im. Józefa Marcinkiewicza na najlepszą pracę studencką z matematyki za materiał pt. *Zagadnienie minimalnego przesunięcia*. Opiekunem merytorycznym był dr hab. Łukasz Piasecki, prof. UMCS. Organizatorem konkursu jest Oddział Toruński Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Konferencje

23 maja odbyła się konferencja połączona z warsztatami pt. „Miejsce informatyki w planowanej reformie

programowej oraz wykorzystanie druku 3D w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych”. Uczestnicy mogli wysłuchać wykładu Grażyny Koby pt. „Solidne kształcenie informatyczne według podręczników Mi-gry bazą edukacji cyfrowej uczniów” oraz wziąć udział w warsztatach nt. sztucznej inteligencji i programowania w procesie edukacji. Konferencję otworzyła prodziekan dr hab. Beata Bylina, prof. UMCS, przedstawiając aktualną ofertę edukacyjną na rok akademicki 2025/2026. W wydarzeniu uczestniczyli metodycy informatyki z Lubelskiego Samorządowego Centrum Doskonalenia Nauczycieli, nauczyciele informatyki z Lublina i województwa lubelskiego, studenci kierunku nauczanie matematyki i informatyki oraz pracownicy Instytutu Informatyki i Matematyki. W organizację czynnie włączyła się dr Małgorzata Cudna.

Wydarzenia

15 maja w Auli Instytutu Fizyki odbył się Dzień technologii addytywnych – DELL Technologies. Spotkanie połączone było z konwersatorium Instytutu Fizyki oraz miało charakter otwarty. Tematem przewodnim był wpływ sztucznej inteligencji na współczesny rynek pracy nie tylko w branży informatycznej, ale też w sektorach edukacji, finansów i medycyny. Swoje punkty widzenia na te kwestie zaprezentowali eksperci z firmy DELL. Tego dnia została także podpisana umowa z firmą DELL Technologies, obejmująca zarówno współpracę naukową, jak i wsparcie procesu dydaktycznego, np. poprzez ofertę praktyk.

W dn. 15–17 maja dziekan dr hab. Monika Budzyńska, prof. UMCS oraz prodziekan dr hab. Beata Bylina, prof. UMCS wzięły udział w XXXV Ogólnopolskim Zjeździe Dziekanów Wydziałów: Elektrycznych, Elektroniki, Telekomunikacji, Automatyki i Robotyki, Cybernetyki, Mechatroniki oraz Informatyki, zorganizowanym na Politechnice Łódzkiej. Uczestnicy mogli zwiedzić nowoczesne laboratoria, zapoznać się z prowadzonymi badaniami oraz wziąć udział w dyskusjach tematycznych. Zjazd był także świetną okazją do integracji środowiska naukowego.

19 maja odbyło się spotkanie ze studentami, w którym udział wzięły prof. dr hab. Dorota Kołodyńska – prorektor ds. studentów i jakości kształcenia oraz mgr Justyna

Rokita-Kasprzyk – pełnomocnik Rektora ds. studentów. Żacy mieli możliwość wysłuchania wystąpień oraz zadania pytań dotyczących interesujących ich kwestii, m.in. rektorskich grantów.

22 maja odbył się wyjazd promocyjny do Zespołu Szkół nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie w ramach inicjatywy EduBus. Uczniowie technikum mogli zapoznać się z ofertą UMCS oraz obejrzeć pokazy aparatury używanej w procesie kształcenia na kierunkach bezpieczeństwo radiacyjne oraz inżynieria druku 3D. W przedsięwzięciu udział wzięli mgr Maciej Szymoniak (referent ds. informacji i promocji) oraz Sergiusz Zajac (student I roku inżynierii druku 3D).

29 maja odbyła się debata pt. „Energetyka jądrowa – klasyczna czy SMR?”. Uczestnikami byli: dr hab. Zbigniew Surowiec, prof. UMCS (Instytut Fizyki), dr Iwona Ostolska (Katedra Radiochemii i Chemii Środowiskowej), Dawid Bartosik (student bezpieczeństwa radiacyjnego), Maria Maziarz (studentka chemii), Antoni Wróblewski (uczeń II Liceum Ogólnokształcącego w Lublinie) oraz Ernest Srebrny (uczeń Zespołu Szkół Chemicznych i Przemysłu Spożywczego w Lublinie). Zapis wideo z debaty jest dostępny na kanale YouTube UMCS.

Wydział Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej

Doktoraty

9 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr Viktorii Verezhak pt. „Climate change response in the European Arctic states from the feminist perspective”. Promotor: dr hab. Michał Łuszczuk, prof. UMCS. Recenzenci: prof. dr hab. Justyna Chodkowska-Miszczuk (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), dr Ingrid Medby (Newcastle University) oraz dr Małgorzata Śmieszek-Rice (UiT The Arctic University of Norway). Rada Naukowa Instytutu Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej na posiedzeniu 9 maja nadała mgr Viktorii Verezhak stopień doktora nauk społecznych w dyscyplinie geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna.

Wydarzenia

W ramach działalności Lubelskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku odbyły się dwa wykłady pracowników Wydziału. 7 maja dr hab. Wioletta Kałamucka, prof. UMCS wygłosiła odczyt „Zanieczyszczenie światłem – jego skutki i ochrona”, a 21 maja dr hab. Przemysław Mroczek, prof. UMCS przedstawił prelekcję „Sztuczna inteligencja – jak zmienia się nasze życie”.

8 maja na Wydziale odbył się drugi etap Certyfikowanego Kursu Pierwszej Pomocy Przedmedycznej, zorganizowany przez Studenckie Koło Geografii Wojskowej i Zarządzania Kryzysowego „Kryzysowcy” we współpracy z firmą MedykSzkolenia. Zajęcia prowadzili doświadczeni instruktorzy medyczni, a udział w nich wzięli studenci oraz pracownicy Uczelni. Program obejmował m.in. techniki tamowania krwotoków, obsługę deski ortopedycznej, krzesła ewakuacyjnego oraz inne zagadnienia z zakresu ratownictwa. Kurs miał formę praktycznych ćwiczeń, które symulowały rzeczywiste sytuacje zagrożenia zdrowia lub życia.

W maju odbyły się ostatnie w semestrze letnim odczyty organizowane przez Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Geograficznego. 8 maja wystąpienie pt. „Polityka, prawo, pieniądze i przyroda, czyli rzecz o przyszłości rolnictwa” wygłosił dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS. Z kolei 15 maja członkowie Studenckiego Koła Naukowego Geografów UMCS im. Adama Malickiego zaprezentowali wnioski z prowadzonych przez siebie badań w odczycie pt. „Jak zmiany klimatu wpływają na zagrożenie osuwiskowe obszarów leśnych Lubelszczyzny?”. Studentom pomógł opiekun Koła dr Piotr Demczuk

16 maja odbyły się warsztaty „Komunikacja zwykła a komunikacja kryzysowa – co warto wiedzieć oraz jakich błędów nie popełniać”, prowadzone przez Marzenę Sierociuk-Perzynę, trenerkę wystąpień publicznych. W wydarzeniu uczestniczyli studenci geografii wojskowej i zarządzania kryzysowego oraz pracownicy Wydziału.

Współpraca ze szkołami

W dn. 14–15 maja przedstawicielki Studenckiego Koła Naukowego Geografii Wojskowej i Zarządzania Kryzy-

sowego „Kryzysowcy” – Karolina Radzikowska, Marta Gumienik i Zuzanna Kusiak wraz z dr. Grzegorzem Gajkiem odwiedziły Niepubliczne Liceum Ogólnokształcące w Głuchołazach. W grudniu 2024 r. społeczność akademicka Wydziału zaangażowała się w akcję „Świąteczna fala dobroci”, mającą na celu wsparcie materialne uczniów i nauczycieli liceum, które ucierpiało w wyniku powodzi. Koło było głównym organizatorem tej zbiórki. Podczas wizyty delegacja została oprowadzona po szkole, gdzie zapoznała się ze skutkami powodzi oraz postępowaniem prac remontowych. Drugiego dnia wizyty przeprowadzono warsztaty z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej dla uczniów liceum. Zajęcia obejmowały m.in. naukę obsługi automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz prawidłowego układania poszkodowanego w pozycji bezpiecznej bocznej ustalonej.

Publikacje

Nakładem Wydawnictwa Lubelskiego AZ ukazała się książka podróżnicza dr Małgorzaty Teleckiej pt. *Z Lolką dookoła Bałtyku*. To już kolejna publikacja dr Teleckiej, w której można przeczytać relacje autorki z wypraw do różnych krajów z psem Lolką różnymi środkami lokomocji.

Naukowcy w mediach

21 maja dr hab. Wojciech Janicki, prof. UMCS był gościem Polskiego Radia Lublin. W rozmowie z red. Tomaszem Nieśpiałem przedstawił zmiany w sytuacji demograficznej w Polsce. Rozmowa jest dostępna na kanale YouTube Radia.

Wydział Pedagogiki
i Psychologii

Sukcesy

Dr Ewa Trojanowska z Katedry Pedagogiki Resocjalizacyjnej została laureatką V edycji programu „Minigranty UMCS” i będzie realizowała projekt pt. „Zasoby osobiste młodych dorosłych nieheteronormatywnych doświadczających i/lub stosujących przemoc domową”.

Konferencje

W dn. 22–23 maja na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt. „Dziecko w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym w zmieniającym się świecie. Wyzwania dla edukacji”. W wydarzeniu udział wzięły przedstawicielki Instytutu Pedagogiki, które zaprezentowały następujące wystąpienia: dr hab. Jolanta Andrzejewska, prof. UMCS („Ważne zmiany w przedszkolu w percepcji przyszłych nauczycieli”); dr hab. Renata Zubrzycka („Dziecko z alergicznym nieżytem nosa w aktualnej, interdyscyplinarnej perspektywie”); dr hab. Urszula Oszwa, prof. UMCS („W trosce o dobrostan małego dziecka: Teoria samoukierunkowania SDT”); dr hab. Agnieszka Buczak („Badania w działaniu jako sposób realizacji edukacji zdrowotnej dzieci przedszkolnych”); dr hab. Anna Boguszewska, prof. UMCS („Ilustracja książkowa dla dziecka w świecie ideałów kultury i sztuki Drugiej Rzeczypospolitej”); dr Ewa Sosnowska-Bielicz („Czas wolny jako zaniedbany obszar zdrowia psychicznego małego dziecka”).

Wydarzenia

15 maja w Instytucie Pedagogiki odbyło się kolejne spotkanie naukowe z cyklu „Czwartki Badawcze”. Gościem była prof. dr hab. Ewa Pisula z Uniwersytetu Warszawskiego, która wygłosiła wykład pt. „Proces diagnozy spektrum autyzmu u dziecka z perspektywy rodziców”. Pani Profesor to ekspert w obszarze autyzmu i analiz funkcjonowania osób z autyzmem. Zaprezentowała wyniki badań przeprowadzonych wśród rodziców, omawiając wiele interesujących wątków dotyczących diagnozy autyzmu u ich dziecka. Zaproponowała niezwykle wartościowe rekomendacje dla polityki społecznej oraz organizacji społecznych.

Wydział Politologii
i Dziennikarstwa

Habilitacje

23 maja Rada Naukowa Instytutu Stosunków Międzynarodowych, na podstawie wniosku Komisji Habilita-

cyjnej w składzie: przewodniczący – prof. dr hab. Robert Kłósowicz (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie); sekretarz – dr hab. Konrad Pawłowski, prof. UMCS; recenzenci: dr hab. Joanna Starzyk-Sulejewska (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Elżbieta Karska (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), dr hab. Piotr Saługa (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej), dr hab. Karina Marczuk (Uniwersytet Warszawski) oraz członek komisji – dr hab. Justyna Misiągiewicz, prof. UMCS, podjęła uchwałę o nadaniu dr Justynie Marzec stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie stosunki międzynarodowe. Tytuł osiągnięcia naukowego – monografia pt. *Systemy wczesnego ostrzegania w organizacjach międzynarodowych*.

Sukcesy

Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach prof. dr hab. Iwona Hofman została wyróżniona medalem Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Uroczyste wręczenie medalu odbyło się 14 maja w Krakowie podczas 19. ogólnopolskiej konferencji „Etyka Mediów”. Pani Profesor odebrała odznaczenie z rąk rektora ks. prof. dr. hab. Roberta Tyrały. Ponadto prof. Hofman uczestniczyła w panelu dyskusyjnym otwierającym konferencję, a także prowadziła sesję plenarną pt. „Konteksty (nie) bezpieczeństwa w mediach”. W ramach sesji dr hab. Anna Granat (Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej) wygłosiła referat na temat zagrożeń medialnych.

Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydało pozytywną ocenę programową dla kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna. Akredytacja została przyznana na maksymalny okres – 6 lat (do roku akademickiego 2030/2031). W uchwale Prezydium PKA stwierdziło, że proces kształcenia realizowany na UMCS umożliwia studentom kierunku dziennikarstwo i komunikacja społeczna osiągnięcie założonych efektów uczenia się dla studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Przyznana ocena oznacza, że uczelnia spełnia wymagania kadrowe, programowe oraz organizacyjne do prowadzenia studiów na tym kierunku. Zespół oceniający PKA zweryfikował m.in. koncepcję i program studiów, proces przyjęcia, kształcenia

i dyplomowania studentów, kompetencje i doświadczenie kadry, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, infrastrukturę uczelni oraz formy wsparcia studentów.

Monografia dr hab. Justyny Marzec pt. *Systemy wczesnego ostrzegania w organizacjach międzynarodowych* (Lublin 2024) zdobyła pierwsze miejsce w kategorii „Zagraniczna publikacja” w III Ogólnoukraińskim Narodowym Konkursie Wydawnictw Naukowych i Dydaktycznych z zakresu prawa, bezpieczeństwa oraz integracji europejskiej „Jurydyka”. Publikacja porusza niezwykle aktualny temat i jest uznawana za najbardziej kompleksowe opracowanie na temat systemów wczesnego ostrzegania w Europie. Dodatkowo wypełnia lukę z zakresu wiedzy o tych systemach w organizacjach międzynarodowych w kontekście możliwych sytuacji konfliktowych. Głównym celem monografii jest analiza systemów wczesnego ostrzegania na przykładach Organizacji Narodów Zjednoczonych, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz Unii Europejskiej.

Konferencje

8 maja odbyła się konferencja poświęcona bezpieczeństwu żywnościowemu w Unii Europejskiej, zorganizowana w ramach Miesiąca Europejskiego 2025. W programie znalazł się panel ekspercki pt. „Rolnictwo jako kluczowy aspekt bezpieczeństwa żywnościowego” z udziałem przedstawicieli środowiska akademickiego i instytucji publicznych (dr hab. Katarzyny Marzędy-Młynarskiej, prof. UMCS, dr hab. Aleksandry Kowalskiej, prof. UMCS oraz Zenona Rodzika – zastępcy dyrektora Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa). Wydarzenie zostało przygotowane przez: Forum Młodych Dyplomatów, Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych oraz Koło Debat Oksfordzkich.

W dn. 12–13 maja dyrektor INoKSiM prof. dr hab. Iwona Hofman wzięła udział w 5. ogólnopolskiej konferencji z cyklu „Studia i Perspektywy Medioznawcze”, która odbyła się na Uniwersytecie Wrocławskim pod hasłem „Media w kryzysie – kryzys w mediach”. Profesor uczestniczyła w dyskusji panelowej otwierającej wydarzenie, przedstawiając stanowisko wobec problemu braku autorytetów dziennikarskich, modelu dzien-

nikarstwa jakościowego i potrzeby edukacji medialnej. Pełniła też funkcję członka komitetu naukowego.

15 maja odbyła się 15. edycja Lubelskiego Forum Bibliotekarzy. Wydarzenie jest organizowane przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną im. H. Łopacińskiego w Lublinie i Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Zarząd Okręgu w Lublinie. Po raz kolejny uczestniczyły w nim naukowczynie z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej: dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS, dr Renata Malesa oraz dr Grażyna Piechota, która wygłosiła referat pt. „Nowoczesne metody promocji zbiorów i wydarzeń bibliotecznych z wykorzystaniem sztucznej inteligencji – praktyczne przykłady i narzędzia cyfrowe”.

W dn. 22–24 maja w Zozuli (Ukraina) odbyła się 14. International Academic Conference „Information, Communication, Society 2025” (ICS-2025), w której online uczestniczyły badaczki z Katedry Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej. Referaty wygłosili: dr hab. Anita Has-Tokarz, prof. UMCS („Artificial Intelligence in the Book Market: Areas of Application”); dr hab. Anna Granat („Pronoun as One of the Main Attributes of Clickbait”); dr Agnieszka Kamińska („Human Library as a Space for Creating Community in the Information Society”); dr Renata Malesa („Libraries versus the needs of people with neurodegenerative diseases”); dr Grażyna Piechota („Online museum puzzles – innovative digital projects in Polish cultural institutions”) oraz mgr Agnieszka Józwik, przygotowująca rozprawę doktorską pod kierunkiem dr hab. Anny Granat („Content Verification vs Gender: Case Study of Female Media Study Students”). Konferencja została zorganizowana przez Social Communication and Information Activity Department Lviv Polytechnic National University oraz Department of Management Information Systems Vasyli’ Stus Donetsk National University.

W dn. 29–30 maja pracownicy Instytutu Stosunków Międzynarodowych uczestniczyli w międzynarodowej konferencji naukowej pt. „Zagrożenia bezpieczeństwa w procesach globalizacji. Zagrożenia technologiczne”, która odbyła się w Akademii Zamojskiej. Obrady otworzyli dyrektor ISM prof. dr hab. Marek Pietraś oraz

władze Akademii. Wydarzenie zgromadziło badaczy, naukowców i studentów z 23 ośrodków akademickich z Polski, Ukrainy, Czech, Słowacji, Grecji, Gruzji oraz Portugalii. Dyskusja koncentrowała się na analizie współczesnych zagrożeń technologicznych, które coraz częściej uderzają w newralgiczne struktury państw – od infrastruktury energetycznej po systemy komunikacyjne i instytucje publiczne. Wydarzenie było współorganizowane przez ISM.

Wydarzenia

W dn. 6–7 maja na Wydziale odbył się cykl otwartych seminariów poświęconych cyberprzemocy. Spotkania poprowadził prof. Murat Mengü z Istanbul Arel University (Turcja).

7 maja członkowie zarządu Koła Naukowego Stosunków Międzynarodowych – Sylwia Kubica i Andriy Kabatiak – uczestniczyli w Warsaw Security Forum's Public Dialogue, zorganizowanym w ramach działań towarzyszących prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej. Wydarzenie zgromadziło ekspertów, dyplomatów i decydentów wysokiego szczebla. Było przestrzenią wymiany poglądów na temat współczesnych wyzwań dla bezpieczeństwa i przyszłości Europy – wojny na Ukrainie, obronności oraz relacji transatlantyckich.

8 maja odbył się gościnny wykład byłego funkcjonariusza Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego ppłk. Grzegorza Zbiróga pt. „Ochrona informacji niejawnych: między tajemnicą a strategią zawodową”, zorganizowany przez dr hab. Katarzynę Marzędę-Młynarską, prof. UMCS.

W maju odbyły się dwa spotkania z cyklu „Open Debates”, zorganizowane przez Instytut Nauk o Polityce i Administracji. 14 maja w murach Uczelni gościła Beata Stepaniuk-Kuśmierzak – zastępcę Prezydenta Lublina ds. kultury, sportu i partycypacji. Spotkanie stanowiło okazję do zapoznania się z przebiegiem jej kariery zawodowej, specyfiką pracy w miejskim ratuszu oraz refleksji nad rolą lidera we współczesnym samorządzie. Dyskusję poprowadzili dr Elżbieta Szulc-Wałęcka z Katedry Administracji Publicznej oraz mgr Patryk Wosik, doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych UMCS. Z kolei 21 maja odbyło się spotkanie z Ra-

falem Biernackim – absolwentem WPiD na kierunku politologia i emerytowanym oficerem policji. Podczas wydarzenia R. Biernacki opowiedział o swoich doświadczeniach zawodowych i kulisach pracy z przedstawicielami świata polityki.

20 maja członkowie Naukowego Studenckiego Koła Samorządowców wzięli udział w Symulacji Obrad Parlamentu Europejskiego. Tematem było pytanie: „Jak na nowo ułożyć stosunki gospodarcze i polityczne na linii Unia Europejska – Stany Zjednoczone Ameryki?”. W rolę parlamentarzystów z partii Europejskich Konserwatystów i Reformatorów wcielili się: Wiktoria Pokrywka (politologia) – lider, Wiktoria Ciekot (administracja i zarządzanie publiczne), Paweł Struski (bezpieczeństwo narodowe) oraz Sebastian Surowski (politologia). Dzięki błyskotliwym argumentom, świetnemu przygotowaniu i umiejętności pracy zespołowej drużyna odniosła zwycięstwo. Konkurs został zorganizowany przez EUROPE DIRECT Lublin oraz Urząd Miasta Lublin.

21 maja w bibliotece wydziałowej odbyło się kolejne spotkanie Akademickiego Dyskusyjnego Klubu Książki dotyczące publikacji *Lekcje chemii* Bonnie Garmus. Uczestnicy omówili główne tematy poruszane w powieści, tj. równość płci i walka kobiet o swoje miejsce w świecie nauki, siła i niezależność kobiet, nauka jako narzędzie zmiany, a także odwaga w byciu sobą. Organizatorem spotkań jest Katedra Informatologii, Bibliologii i Edukacji Medialnej.

22 maja odbył się gościnny wykład Marco Procacciniego – dyrektora Biura Terenowego Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) w Lublinie. Gościa w murach Uczelni powitała dziekan WPiD dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, a spotkanie poprowadził dr Łukasz Lewkowicz z Instytutu Nauk o Polityce i Administracji. Wystąpienie poświęcone było misji UNHCR oraz podstawowym zagadnieniom związanym z problematyką uchodźców i ochroną międzynarodową.

22 maja odbyło się spotkanie dla studentów poświęcone poznawaniu praktycznej strony budowania własnej kariery jako urzędnika instytucji Unii Europejskiej,

które poprowadził dr Filip Skawiński – urzędnik Komisji Europejskiej, analityk polityczny Przedstawicielstwa KE w Warszawie. Wydarzenie zorganizował dr Andrzej Dumała z Instytutu Stosunków Międzynarodowych.

22 maja odbyło się spotkanie z Tomaszem Płazą – dyrektorem marketingu i rzecznikiem prasowym klubu Górnik Łęczna. Uczestnicy mogli poznać kulisy funkcjonowania klubu sportowego od strony marketingowo-promocyjnej oraz uzyskać praktyczne wskazówki dotyczące kariery w branży sportowej.

22 maja dr hab. Przemysław Wiatr z Katedry Teorii Mediów poprowadził spotkanie dyskusyjne w ramach Forum Filozoficznego na zaproszenie bydgoskiej instytucji kultury Młyny Rothera oraz fundacji Koherencje.

23 maja w Pracowni Fryderyk Dzielnicowego Domu Kultury SM „Czechów” odbył się pokaz filmowy „Młode kino”. W programie znalazły się etiudy fabularne, animacje i teledyski, z których większość została stworzona przez studentów kierunku produkcja medialna. Po seansie przewidziano spotkania z twórcami, podczas których można było porozmawiać o procesie twórczym, inspiracjach i planach na kolejne projekty.

27 maja odbyły się obchody Dnia Samorządu Terytorialnego w Polsce, zorganizowane przez Naukowe Studenckie Koło Samorządowców. W programie znalazły się m.in. panel ekspercki „Początki, trudności, koncepcje...”, studencko-doktorancka konferencja naukowa „Deliberacje o decentralizacji – 35 lat samorządu terytorialnego w Polsce”, spotkania autorskie oraz prezentacja wyników badań członków Koła nt. profesjonalizacji samorządu terytorialnego. Współorganizatorami wydarzenia byli Wydział oraz Instytut Nauk o Polityce i Administracji. Patronat nad inicjatywą objął lubelski oddział Polskiego Towarzystwa Nauk Politycznych.

29 maja odbyło się teoretyczno-praktyczne spotkanie z profesjonalnym fotografem Kacprem Pacochą. Uczestnicy mogli dowiedzieć się o realiach branży fotograficznej. Wydarzenie zrealizowano w ramach zajęć z dziennikarstwa sportowego, prowadzonych przez dr. Mateusza Sobiecha.

29 maja odbyła się sesja naukowa pt. „Filmowe światy Wojciecha Jerzego Hasa”, zorganizowana w związku z ogłoszonym przez Senat RP Rokiem Wojciecha Jerzego Hasa w 100-lecie urodzin i 25. rocznicę śmierci wybitnego reżysera filmowego i pedagoga. Organizatorem wydarzenia był Oddział Lubelski Polskiego Towarzystwa Badań nad Filmem i Mediami, kierowany przez prezesa prof. szt. film. Nataszę Ziółkowską-Kurczuk z INoKSiM.

Publikacje

W czasopiśmie „Journalism Practice”, wydawanym przez Taylor & Francis, ukazał się artykuł dr. Wojciecha Magusia pt. *TV News Bias during General Election: Polish and Slovak Cases From 2023*. Tekst jest rezultatem projektu naukowego realizowanego z badaczami z Uniwersytetu Jagiellońskiego (dr. hab. Rafałem Klepką, prof. UJ i mgr. Wojciechem Kułagą) oraz badaczkami ze Słowacji (mgr. Lucią Furtákovą i mgr. Bianką Francistyovą). Zawiera analizę porównawczą stronniczości politycznej w 6 telewizyjnych serwisach informacyjnych podczas kampanii wyborczych do parlamentu w 2023 r. w Polsce i na Słowacji. Z artykułem w wersji elektronicznej można zapoznać się na stronie internetowej wydawnictwa.

Nakładem Wydawnictwa UMCS w formie e-booka ukazała się publikacja pt. *Muzeum „Głosy Ludzi Pokoju” Fundacji Rinata Achmetowa w kontekście pamięci narodowej. Doświadczenia Ukrainy i państw europejskich* (Lublin – Kijów 2025). Praca została przygotowana przez międzynarodowy zespół badawczy pod kierunkiem prof. dr. hab. Walentego Baluka w ramach realizacji grantu Fundacji Rinata Achmetowa. Zadaniem zespołu było opracowanie autorskiej koncepcji muzeum historii mówionej o wojnie rosyjsko-ukraińskiej (2014–2024) na podstawie świadectw zebranych przez Muzeum „Głosy Ludzi Pokoju”. E-book jest dostępny do pobrania na stronie internetowej wydawnictwa.

W zbiorze krótkich form prozatorskich współczesnych polskich autorów *Każda matka ma włosy* (wyd. Papierowy Motyl, 2025) znalazło się opowiadanie *Blagier* Stanisława „Stasia” Bichty – studenta II roku Public Relations i zarządzanie informacją.

Na łamach Katolickiej Agencji Informacyjnej ukazał się esej autorstwa Serafimy Dudowej. Autorka opowia-

da o swoim doświadczeniu wojny oraz o tym, jak po opuszczeniu ojczyzny Polska i wspólnota europejska dały jej poczucie bezpieczeństwa, wsparcia i nadziei. Esej powstał w ramach zajęć fakultatywnych kamienie milowe w procesie integracji europejskiej (1945–2025), które w maju br. przeprowadził Georg Ziegler – były urzędnik Komisji Europejskiej odpowiedzialny za politykę rozszerzenia UE.

In memoriam

Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Roslyn Ruzive – studentki Wydziału Politologii i Dziennikarstwa na kierunku International Relations. Wyraży głębokiego współczucia z powodu śmierci składają dziekan, dyrektorzy instytutów oraz cała społeczność akademicka Wydziału.

Wydział Prawa
i Administracji

Doktoraty

24 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Marka Damiana Mierzwy. Temat pracy: „Prawne i organizacyjne uwarunkowania informatyzacji systemu ochrony zabytków w Polsce”. Promotor: dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Recenzenci: dr hab. Aneta Kaźmierska-Patrzyzna, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki), dr hab. Mirosław Pawełczyk, prof. UŚ (Uniwersytet Śląski w Katowicach), dr hab. Piotr Ruczkowski, prof. UJK (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). 21 maja Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Markowi Damianowi Mierzwie stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne i postanowiła wyróżnić rozprawę doktorską.

8 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. Krzysztofa Tomasza Niewęgłowskiego. Temat pracy: „Prawne aspekty instytucjonalizacji współpracy międzynarodowej w przestrzeni kosmicznej”. Promotor: prof. dr hab. Anna Przyborowska-Klimczak. Recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Gądkowski (Uniwersytet Kaliski), dr hab. Małgorzata Polkowska, prof. ASzWoj

(Akademia Sztuki Wojennej w Warszawie), dr hab. Dagmara Kuźniar, prof. UR (Uniwersytet Rzeszowski). 21 maja Rada Naukowa Instytutu Nauk Prawnych podjęła uchwałę o nadaniu mgr. Krzysztofowi Tomaszowi Niewęgłowskiemu stopnia naukowego doktora w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne.

Konferencje

9 maja odbyła się 5th International Student Conference on Law and Administrative Sciences, zorganizowana przez Uniwersytet Ovidiusza w Konstancy (Rumunia), w której udział wzięli studenci Wydziału Prawa i Administracji. Wystąpili w panelu dotyczącym prawa publicznego, gdzie mieli okazję zaprezentować referat pt. „Public Law in the Algorithmic Age: Navigating Efficiency Gains and Fundamental Rights Challenges”. W gronie przewodniczących jednej z sesji tematycznych („Public Law”) znalazła się dr Noémia Bessa Vilela, prof. UMCS.

13 maja odbyło się Forum Konstytucjonalistów pt. „Proces legislacyjny. Współczesne wyzwania aksjologiczne i prawne”, zorganizowane przez Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica we współpracy z Kołem Naukowym Prawa Parlamentarnego oraz Studenckim Kołem Naukowym Prawników. Jego celem była dyskusja nad polskimi doświadczeniami związanymi z procedurami tworzenia aktów prawnych. Forum, podzielone na pięć paneli, otworzyli dziekan WPiA dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS oraz kierownik Centrum Badań nad Parlamentaryzmem dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS. Patronat merytoryczny nad wydarzeniem sprawowało Centrum Badań nad Parlamentaryzmem. Forum odbyło się w formie zdalnej.

23 maja odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Zabójstwo w ujęciu interdyscyplinarnym”, zorganizowana przez Koło Naukowe Kryminalistyki i Prawa Dowodowego. Jej celem była analiza przestępstwa zabójstwa z perspektywy m.in. prawa, kryminalistyki, kryminologii, psychologii oraz socjologii. Była to okazja do refleksji nad aktualnymi problemami społecznymi i legislacyjnymi związanymi z tematyką zabójstw.

23 maja odbyła się Konferencja Naukowa pt. „Planowanie – Prawo – Gospodarka”, zorganizowana przez

Katedrę Prawa Administracyjnego i Nauki o Administracji UMCS, I Wydział Lubelskiego Towarzystwa Naukowego oraz Koło Młodych Lubelskiego Towarzystwa Naukowego. Referaty wygłosili m.in.: dr hab. Anna Ostrowska („Nowe instrumenty planowania przestrzennego w obliczu zagrożeń dla ładu przestrzennego”); dr Karol Dąbrowski („Lekceważenie prawa, destrukcja więzi społecznych i spadek aktywności sąsiedzkiej na przykładzie dzielnicy Węglin Północny w Lublinie”); mgr Mateusz Dolińczyk („Rola Senatu RP w kształtowaniu polityki gospodarczej Polski”). Patronat honorowy nad konferencją objął dyrektor Instytutu Nauk Prawnych prof. dr hab. Marek Kulik.

Wydarzenia

Na początku maja członkowie Koła Naukowego Kryminologów wraz z opiekunem dr. Jakubem Kosowskim odwiedzili Zakład Karny w Opolu Lubelskim. Wizyta miała charakter dydaktyczno-edukacyjny i odbyła się w ramach współpracy Służby Więziennej ze środowiskami naukowymi. Studenci zapoznali się z codziennymi obowiązkami, a także z nowoczesnymi rozwiązaniami stosowanymi w pracy z osobami pozbawionymi wolności w obszarze resocjalizacji i zapewnienia bezpieczeństwa. Szczególny nacisk położono na aspekt edukacyjny i rolę nauki w kształtowaniu nowoczesnych rozwiązań penitencjarnych. Kluczowe kwestie zaprezentował kpt. Tomasz Sowa – dyrektor ZK w Opolu Lubelskim.

13 maja odbyła się symulacja mediacji w sprawie rodzinnej, zorganizowana przez Uniwersytecką Studencką Poradnię Prawną oraz Akademickie Centrum Mediacji. Wydarzenie było częścią inicjatywy „Mediacja – kontekst prawny i społeczny”. Udział w nim wzięli studenci oraz pracownicy UMCS, uczniowie lubelskich szkół średnich (III Liceum Ogólnokształcącego im. Unii Lubelskiej, IV Liceum Ogólnokształcącego im. Stefanii Sempołowskiej oraz Prywatnego Liceum im. Królowej Jadwigi) i zaproszeni goście. W role rodziców, zawodowych prawników i mediatora wcielili się studenci, którzy pokazali kolejne etapy postępowania mediacyjnego. Można było zobaczyć, jak formalne ramy Kodeksu postępowania cywilnego łączą się z empatycznym i „miękkim” podejściem do potrzeb wszystkich stron sporu.

W dn. 21–23 maja w Warszawie odbył się Ogólnopolski Zjazd Dziekanów Wydziałów Prawa, w którym udział wzięli dziekan WPiA dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, prodziekan dr hab. Bartosz Liżewski, prof. UMCS, dr hab. Kamil Sikora, prof. UMCS i dr hab. Wojciech Mojski. Dziekan wziął udział w panelu pt. „Pozycja dziekana na wydziale prawa i w strukturze uczelni”, który odbył się na Uniwersytecie SWPS w Warszawie.

23 maja odbyła się „Noc Otwartych Sądów”, zorganizowana we współpracy Stowarzyszenia Homo Faber, Fundacji Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie Znam Prawo i Wydziału Prawa i Administracji UMCS. W Sądzie Okręgowym w Lublinie pracownicy oraz studenci poprowadzili warsztaty pt. „I Ty możesz zostać świadkiem...!”. W Sądzie Rejonowym Lublin–Wschód z siedzibą w Świdniku, przy współpracy m.in. studentów i pracowników WPiA, odbyła się symulacja sprawy karnej pt. „Miłość czy nękanie?”, poprowadzona przez: dr Monikę Kępę z Katedry Prawa Informatycznego i Zawodów Prawniczych oraz dr. Sławomira Pilipca z Katedry Teorii i Filozofii Prawa, a także członków Studenckiego Koła Naukowego Profesji Prawniczych i Koła Naukowego Socjologii Prawa.

Goście

14 maja na WPiA gościła Fanny Durville – kierowniczka ds. współpracy międzynarodowej na Wydziale Prawa, Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Orleanie (Francja). Wizyta była okazją do omówienia perspektyw współpracy oraz podpisania umowy Erasmus+ między WPiA UMCS a Uniwersytetem w Orleanie. W rozmowach uczestniczyli dziekan dr hab. Jarosław Kostrubiec, prof. UMCS, prodziekan dr hab. Wojciech Mojski oraz zastępca dyrektora Instytutu Nauk Prawnych i koordynatorka programu Erasmus+ dr hab. Joanna Bodio, prof. UMCS.

Wyjazdy

W dn. 5–9 maja studenci IV i V roku prawa wzięli udział w programie BIP Erasmus+ pt. „Cybersecurity Strategies in the Era of Artificial Intelligence” na Uniwersytecie Babeş-Bolyai w Kluż-Napoce w Rumunii. Uczestniczyli w zajęciach poświęconych strategiom rozwoju ochrony danych osobowych, dostępowi do sztucznej inteligencji oraz rozwojowi współczesnych technologii.

22 maja przedstawiciele Studenckiego Koła Naukowego Prawa Podatkowego odbyli wizytę studyjną w Ministerstwie Finansów. Zwiedzili gmach MF, poznali historię Ministerstwa i jego rolę w systemie finansów publicznych, wzięli udział w prelekcji o programie Akcelerator Karier MF, który daje studentom szansę na rozwój poprzez staże, wolontariaty i pracę w administracji, oraz spotkali się z przedstawicielami Departamentu Prawnego, którzy przybliżyli, jak teoria prawa przekłada się na codzienną praktykę legislacyjną i analityczną w sektorze publicznym.

Współpraca

12 maja odbył się wykład pt. „Służba cywilna w Polsce – etos, praktyka i kształcenie urzędników w KSAP”, który poprowadził zastępca dyrektora Krajowej Szkoły Administracji Publicznej prof. dr hab. Waldemar Czachur. Spotkanie zaowocowało podpisaniem umowy ramowej o współpracy pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji a KSAP.

20 maja odbyło się spotkanie z Jarosławem Edeńskim – dyrektorem Izby Administracji Skarbowej w Lublinie, podczas którego została zawarta umowa ramowa o współpracy pomiędzy Wydziałem Prawa i Administracji a IAS w Lublinie. Porozumienie zakłada współpracę w zakresie kształtowania i propagowania rzetelnej wiedzy na temat organizacji i ustrojowych zadań administracji skarbowej, wzajemnego wsparcia i promocji organizowanych przez strony umowy przedsięwzięć oraz podejmowania wspólnych działań w sferze naukowej i społecznej.

Spotkania

7 maja odbyło się spotkanie eksperckie pt. „Guilt and grounds excluding guilt in Hungarian substantive criminal law”, zorganizowane przez Sekcję Prawa Karnego Studenckiego Koła Naukowego Prawników. Prelegentką była dr Erzsébet Molnár, pełniąca funkcję *Associate Professor* na Uniwersytecie w Miskolcu (Węgry), która podzieliła się swoją wiedzą na temat węgierskiego prawa karnego materialnego. Podczas spotkania poruszone zostały m.in. zagadnienia winy i okoliczności ją wyłączających na gruncie węgierskiego prawa karnego. Odbyła się także sesja pytań i odpowiedzi.

12 maja odbyły się warsztaty praktyczne dotyczące specyfiki pisania pism procesowych w sprawach podatkowych,

zorganizowane przez Studenckie Koło Naukowe Prawa Podatkowego, które poprowadziła r.pr. Alicja Sarna, dyrektor ds. kluczowych sporów podatkowych w CRIDO.

19 maja odbyło się spotkanie edukacyjne w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz Sądzie Okręgowym w Lublinie. Udział w nim wzięło kilkudziesięciu studentów, w tym członkowie Studenckiego Koła Naukowego Profesji Prawniczych i Studenckiego Koła Naukowego Prawników oraz pracownicy WPIA: dr hab. Paweł Szczęśniak, dr Monika Kępa i dr Sławomir Pilipec. Podczas wydarzenia przedstawiona została m.in. droga dojścia do służby sędziowskiej i prokuratorskiej. Studenci mogli zobaczyć studio nagrań multimedialnych KSSiP i uczestniczyć w warsztatach VR. Na zakończenie odwiedzili skarbiec KSSiP.

28 maja odbyło się spotkanie eksperckie z Grzegorzem Gaudenem – dziennikarzem, prawnikiem, ekonomistą, autorem książki pt. *Polska sprawa Dreyfusa. Kto próbował zabić prezydenta*.

29 maja na platformie MS Teams odbyło się spotkanie eksperckie zorganizowane przez Koło Naukowe Prawa Rodzinnego i Opiekuńczego pt. „Kwestionariusz ryzyka w procedurze zapewnienia dziecku ochrony”. Wykład wygłosił dr Piotr Piskozub – radca prawny specjalizujący się w dziedzinie przemocy domowej, adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego. Podczas wykładu poruszył kwestie doktrynalne oraz przypadki ze swojej praktyki zawodowej.

Konkursy

25 kwietnia odbyła się gala finałowa III Ogólnopolskiego Konkursu z Prawa Podatkowego, zorganizowanego przez ELSA Lublin. W finale uczestnicy zaprezentowali autorskie projekty pt. „Podatki w zmieniającym się świecie: od historii do wyzwań przyszłości”. Były to świetnie przygotowane prezentacje, ciekawe ujęcia historyczne i odważne wizje przyszłości systemów podatkowych. Wśród wyróżnionych znaleźli się studenci UMCS, których profesjonalizm, pasja i wiedza prawnicza zostały zauważone i docenione. Pierwsze miejsce zajęła Julia Dyś, natomiast Kinga Wróbel otrzymała wyróżnienie. W skład jury weszli m.in. dr hab. Andrzej Niezgodą oraz dr hab. Paweł Szczęśniak z Katedry Prawa Finansowego.

Geografia pomaga rozumieć świat

Rozmowa z prof. dr. hab. Radosławem Dobrowolskim – kierownikiem Katedry Geomorfologii i Paleogeografii UMCS, przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego Kongresu Geografii Polskiej 2025

Wielu osobom hasło „geografia” kojarzy się z przedmiotem szkolnym, na którym trzeba się uczyć nazw państw wraz ze stolicami i ich położenia na mapie, kierunków świata lub stref klimatycznych. Czy zatem geografia to tylko globus i mapy?

To bardzo trafne pytanie, które dotyka istoty nie tylko edukacji geograficznej, ale także społecznego postrzegania naszej dyscypliny. Wiele osób przez lata utożsamiało geografię z mapą, globusem, nazwami rzek czy stolic. To jednak tylko wierzchołek góry lodowej.

Współczesna geografia to dynamicznie rozwijająca się dziedzina wiedzy, która bada relacje człowieka z przestrzenią w całej ich złożoności – od globalnych przemian klimatycznych, przez procesy urbanizacyjne, aż po lokalne uwarunkowania rozwoju społeczno-gospodarczego. To nauka ściśle interdyscyplinarna, integrująca elementy nauk przyrodniczych, społecznych, technicznych i humanistycznych.

Geografia przekracza klasyczne podziały – zarówno dziedzinowe, jak i pokoleniowe, instytucjonalne i przestrzenne. To nauka obecna w debacie o przyszłości miast, w zarządzaniu kryzysowym, edukacji ekologicznej, planowaniu przestrzennym, politykach klimatycznych. I tak, nadal korzysta z map, ale dziś są to

zaawansowane modele GIS, analizy satelitarne, dane przestrzenne w czasie rzeczywistym.

Nie rezygnujemy z globusa, ale widzimy za nim cały świat procesów, współzależności i wyzwań, z którymi jako społeczeństwo musimy się mierzyć. Geografia to dziś nauka nie tylko o świecie, ale i dla świata.

Współczesne badania geograficzne cechuje interdyscyplinarność. Na czym ona polega? Z przedstawicielami jakich dziedzin współpracują geografowie? Z jakich narzędzi korzystają?

Interdyscyplinarność współczesnej geografii nie jest już jedynie aspiracją – to codzienna praktyka badawcza. Polega na łączeniu różnych podejść teoretycznych, metod badawczych i perspektyw poznawczych, które pozwalają lepiej rozumieć złożone zjawiska zachodzące w przestrzeni. Geografia jest nauką dychotomiczną, pozostającą na styku nauk przyrodniczych i społecznych, ale dziś współpraca wykracza daleko poza te tradycyjne ramy.

Geografowie współdziałają w równym stopniu z przedstawicielami nauk ścisłych i przyrodniczych (biologami, fizykami, chemikami), nauk społecznych (socjologami, ekonomistami, politologami, prawnikami) i humanistycznych (historykami i archeologami). Znakomicie układa się również współpraca z ekspertami

Fot. Bartosz Proll

z zakresu nauk inżynieryjno-technicznych (architekci, urbanistami, inżynierami środowiska), a nawet sztuki, czego najlepszym przykładem jest towarzyszący Kongresowi Geografii Polskiej GeoArt Lublin Festival (wrzesień 2025 r.).

Jeśli chodzi o narzędzia, geografia XXI w. to także nauka oparta na technologiach. Korzystamy z systemów informacji geograficznej (GIS), teledetekcji satelitarnej, modeli przestrzennych, symulacji komputerowych, baz danych statystycznych, modeli hydrologicznych, narzędzi do analiz big data i sztucznej inteligencji. W badaniach terenowych wykorzystujemy m.in. drony, skanery TLS, multisensoryczne czujniki fotoniczne, zaś w pracach laboratoryjnych – nowoczesne technologie analityczno-pomiarowe.

Otwartość metodologiczna i współpraca z różnymi środowiskami sprawiają, że geografia ma ogromny potencjał aplikacyjny w nauce i życiu publicznym.

Jakie są największe wyzwania stojące przed geografią jako nauką i praktyką społeczną?

Jednym z największych wyzwań stojących dziś przed geografią jest konieczność reagowania na złożoność i gwałtowność przemian zachodzących w środowisku oraz społeczeństwie – od kryzysu klimatycznego i utraty bioróżnorodności, po rosnące nierówności przestrzenne i nowe formy migracji. Współczesny świat wymaga wiedzy nie tylko interdyscyplinarnej, ale też zdolnej do operacjonalizacji – geografii, która potrafi przekładać teorię na praktykę, analizy przestrzenne

na decyzje planistyczne, a dane środowiskowe na realne działania adaptacyjne.

Drugim istotnym wyzwaniem jest obecność geografii w debacie publicznej. W dobie dezinformacji i uproszczeń narracyjnych kluczowe staje się budowanie kompetencji przestrzennych społeczeństwa – rozumienia mapy, skali, procesów środowiskowych i zależności geopolitycznych. To zadanie nie tylko dla nauczycieli, ale także dla badaczy, popularyzatorów i instytucji naukowych.

Kolejne wyzwanie dotyczy samej tożsamości dyscypliny. Geografia jest rozpięta między naukami ścisłymi, społecznymi i humanistycznymi – i to jej siła, ale też źródło napięć. Aby nie rozmyć się w tej różnorodności, potrzebujemy dziś przemyślanej integracji, pogłębionej refleksji metodologicznej i odwagi w formułowaniu nowych pytań badawczych.

Wreszcie wyzwaniem jest włączenie młodego pokolenia nie tylko do badań, ale i do współtworzenia geografii jako wspólnoty intelektualnej i obywatelskiej. Jeśli geografia ma być nauką przyszłości, musi być zaangażowana, otwarta i odpowiedzialna.

Jak zmieniło się postrzeganie geografii przez ostatnie dekady – w nauce, mediach, polityce?

Postrzeganie geografii przeszło istotną ewolucję. Jeszcze w drugiej połowie XX w. geografia była często traktowana jako dyscyplina pomocnicza: dostarczająca map, opisująca regiony, klasyfikująca zjawiska. Z jednej strony budziła szacunek jako dziedzina wiedzy encyklopedycznej, z drugiej bywała redukowana do „kolekcjonowania faktów”.

Dziś to się radykalnie zmieniło. Geografia zyskała status dziedziny integrującej – łączącej perspektywy przyrodnicze, społeczne, technologiczne i kulturowe. Dzięki rozwojowi narzędzi geoinformacyjnych, nowoczesnym metodom analizy danych oraz zdolności do syntezy geografia staje się dziś jedną z kluczowych nauk „systemowych” – zdolnych do opisywania złożoności współczesnego świata. Jej znaczenie w badaniach klimatu, urbanizacji, migracji, transformacji energetycznej czy planowania przestrzennego rośnie z roku na rok.

W mediach geografia przestaje być tematem niszowym. Coraz częściej pojawia się jako rama interpretacyjna. Gdy rozmawiamy o kryzysach wodnych, klęskach żywioło-

wych, szlakach migracyjnych, zmianach zasięgu upraw, mówimy językiem geografii. Rosnąca rola kartografii cyfrowej i wizualizacji danych przestrzennych sprzyja popularyzacji tej dyscypliny w przestrzeni medialnej.

Z kolei w polityce geografia zyskuje nowe znaczenie w związku z rosnącą świadomością przestrzennych aspektów zjawisk społecznych i środowiskowych. Decyzje dotyczące planowania przestrzennego, inwestycji infrastrukturalnych, adaptacji do zmian klimatu, gospodarki wodnej czy zarządzania kryzysowego coraz częściej opierają się na analizach geograficznych. Wiedza geograficzna staje się tu koniecznym fundamentem.

Ostatecznie zmiana postrzegania geografii polega na przejściu od dyscypliny opisującej świat do nauki tłumaczącej jego funkcjonowanie i współtworzącej rozwiązania w dialogu z innymi dziedzinami, z decydentami i obywatelami.

Czy rozwój technologii pomiarowych i informacyjnych może wyeliminować potrzebę kształcenia tradycyjnych umiejętności, takich jak myślenie przestrzenne lub analiza procesów środowiskowych?

Niewątpliwie rozwój takich technologii jak systemy GIS, teledetekcja czy sztuczna inteligencja otwiera przed geografiami nowe, fascynujące możliwości. Ale nie oznacza to, że możemy porzucić klasyczne, fundamentalne kompetencje, takie jak myślenie przestrzenne, zdolność interpretacji procesów środowiskowych czy rozumienie zależności przyczynowo-skutkowych.

Technologia jest narzędziem. Bardzo zaawansowanym, ale nadal narzędziem. To człowiek – geograf, analityk, nauczyciel – musi rozumieć, co oznaczają dane, jak je interpretować w kontekście lokalnym i globalnym, jak weryfikować wyniki, jak budować narrację przestrzenną. Algorytmy mogą wskazać wzór, ale nie odpowiedzą na pytanie: dlaczego? Nie wskażą też skutków społecznych lub środowiskowych danego zjawiska – do tego potrzebna jest wiedza, intuicja badawcza i doświadczenie.

Podejmujemy refleksję nad tym, jak kształcić młode pokolenie geografów w świecie cyfrowym, ale bez utraty umiejętności krytycznego i przestrzennego myślenia. Nowoczesna technologia i klasyczne kompetencje muszą iść w parze. To właśnie synergia tych dwóch obszarów pozwala geografii zachować swoją unikalność i pełnić rolę pomostu między nauką, edukacją a praktyką społeczną.

Dlaczego warto uczyć się geografii? Do czego szeroko rozumiana wiedza geograficzna przydaje się w codziennym życiu?

Warto uczyć się geografii, ponieważ pomaga rozumieć świat – nie tylko w sensie fizycznym, ale również społecznym, gospodarczym, kulturowym i politycznym. Uczy myśleć przestrzennie, analizować zależności przyczynowo-skutkowe, dostrzegać powiązania między środowiskiem lokalnym a globalnym. To kompetencje nieocenione w czasach, gdy świat staje się coraz bardziej złożony i dynamiczny.

W codziennym życiu wiedza geograficzna przydaje się znacznie częściej, niż mogłoby się wydawać. Gdy analizujemy prognozy pogody, planujemy podróż, oceniamy ryzyko powodzi czy zanieczyszczeń, wybieramy miejsce zamieszkania, rozumiemy zmiany klimatyczne – korzystamy z myślenia geograficznego. Geografia to również wiedza o tym, jak funkcjonują miasta i regiony, jak zarządzać przestrzenią, jak prowadzić politykę zrównoważonego rozwoju.

Dzięki geografii lepiej rozumiemy także współczesne wyzwania cywilizacyjne: migracje, konflikty,

Archiwum pływające Przemysław Mroczyński

Rok 2025 to nie tylko czas naukowej debaty podczas Kongresu Geografii Polskiej, ale również okazja do wspólnego świętowania 80 lat nieprzerwanej działalności akademickiej lubelskiego ośrodka geograficznego, jednego z najważniejszych i najbardziej zasłużonych w Polsce.

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej powstał w 1944 r., a już wiosną 1945 r., z inicjatywy prof. Adama Malickiego, rozpoczęto tworzenie podstaw nowoczesnego kształcenia geograficznego w Polsce wschodniej.

Historia geografii na UMCS to historia konsekwentnego rozwoju, pasji i oddania kolejnych pokoleń naukowców. W pierwszych dekadach działalności, od lat 40. do 60. XX w., powstały podstawowe jednostki organizacyjne kształtujące profil lubelskiej geografii. Od października 2011 r. całość działalności dydaktycznej i organizacyjnej prowadzona jest w ramach Wydziału Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, który integruje kształcenie geograficzne, geoinformacyjne, turystyczne i planistyczne. Jego strukturę naukowo-badawczą tworzą Instytut Nauk o Ziemi i Środowisku oraz Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, skupiające siedem katedr. To nowoczesne rozwiązanie organizacyjne umożliwia jednoczesny rozwój wyspecjalizowanych badań naukowych oraz interdyscyplinarnego kształcenia akademickiego.

W ciągu ośmiu dekad powstały nowe pracownie, m.in.: Geologii Lubelskiego Zagłębia Węglowego, oraz stacje terenowe w Równi (Bieszczady) i Guciowie (Roztocze). Organizowano wyprawy naukowe na Bliski Wschód, do Mongolii, na Spitsbergen i zjazdy naukowe: Polskiego Towarzystwa Geograficznego, Geologicznego i Gleboznawczego oraz imprezy dydaktyczno-popularyzatorskie, tj. Dzień

Ziemi i GIS Day. Od 2003 r. sukcesywnie rozwijana jest nowoczesna infrastruktura dydaktyczna przy al. Kraśnickiej.

Ośrodek zasłynął z badań lessów i paleogeografii, hydrologii i geomorfologii, kartografii i geoinformacji, geografii społeczno-ekonomicznej, turystyki oraz ochrony środowiska. Na przełomie XX i XXI w. rozwinęto pełną ofertę nowoczesnych, dwustopniowych kierunków studiów: geografii (I i II stopień, specjalności przyrodnicze, społeczne i nauczycielskie), turystyki i rekreacji (od 2008 r.), gospodarki przestrzennej – jako kierunku inżynierskiego (od 2012 r.), geoinformatyki (studia interdyscyplinarne od 2013 r.) oraz geografii wojskowej i zarządzania kryzysowego (studia I stopnia od 2020 r.). Wszystkie odpowiadają na wyzwania współczesnego świata oraz potrzeby rynku pracy, a ich interdyscyplinarny charakter odzwierciedla nowoczesne oblicze geografii.

W ten sposób lubelska geografia wykształciła bogaty, nowoczesny profil dydaktyczny, dopasowany do różnorodnych ścieżek zawodowych i badawczych.

Jubileusz 80-lecia lubelskiej geografii to wyjątkowy moment w historii akademickiej Polski – czas, w którym z dumą podsumowujemy dorobek naukowy, dydaktyczny i instytucjonalny, ale też radośnie go celebруем. W tym roku odbędą się liczne wydarzenia jubileuszowe: spotkania absolwentów, wystawy archiwaliów, uroczyste sesje. Kongres Geografii Polskiej 2025 zyska tym samym wymiar podwójny – będzie nie tylko forum wymiany myśli i doświadczeń, lecz także miejscem wspólnego świętowania i afirmacji tradycji akademickiej.

Niech ta rocznica będzie świętem wszystkich geografów – tych dawnych i obecnych – oraz inspiracją do dalszego rozwoju, nowych inicjatyw i międzypokoleniowej jedności. Wspólna celebrowanie 80-lecia to wyraz dumy z przeszłości, wiary w przyszłość i siły wspólnoty, którą tworzymy każdego dnia.

Dr hab. Przemysław Mroczyński, prof. UMCS

↑ Tablet RTK (Real Time Kinematic) do wysokorozdzielczych pomiarów geodezyjnych i kartograficznych

transformacje energetyczne, niedobory wody, degradację środowiska. Geografia daje język i narzędzia, by o tych zjawiskach mówić w sposób racjonalny, oparty na danych, ale również empatyczny i odpowiedzialny społecznie.

Jakie miejsce widzi Pan dla geografii w kształtowaniu postaw obywatelskich i edukacji przyszłości?

Geografia ma do odegrania kluczową rolę w tych obszarach. Uczy nas patrzeć na świat przez pryzmat współzależności – lokalnych działań i globalnych skutków, środowiskowych procesów i decyzji politycznych, przestrzeni fizycznej i struktur społecznych. W czasach, gdy mierzymy się z kryzysami klimatycznymi, migracyjnymi, energetycznymi i wodnymi, myślenie przestrzenne i systemowe nie jest już luksusem – staje się warunkiem odpowiedzialnego uczestnictwa w życiu społecznym.

Geografia to nie tylko wiedza o tym, gdzie coś się dzieje, ale także dlaczego, z jakimi skutkami i dla kogo. Dzięki niej uczymy się analizować mapy i dane, rozumieć zależności przyczynowo-skutkowe, oceniać ryzyka i prognozować zmiany. To właśnie geografia wprowadza do edukacji pojęcia takie jak: sprawiedliwość klimatyczna, dostępność przestrzeni, zrównowagony rozwój czy odporność społeczna.

W tym sensie geografia jest nie tylko nauką akademicką, lecz także narzędziem wychowawczym. Pomaga młodym ludziom budować tożsamość przestrzenną, empatię społeczną i poczucie odpowiedzialności za wspólne dobro. A przede wszystkim – uczy zadawać pytania o przyszłość, a nie tylko szukać odpowiedzi na pytania o przeszłość. Dlatego w edukacji przy-

szłości miejsce geografii powinno być centralne – nie jako przedmiotu, lecz jako sposobu myślenia o świecie.

Badania geograficzne na UMCS mają 80-letnią historię. Czy może Pan przypomnieć najważniejsze fakty oraz ludzi, którzy tworzyli lubelski ośrodek geograficzny? Jaką rolę odgrywa Lublin w rozwoju geografii polskiej?

Lublin ma szczególne znaczenie dla rozwoju geografii w Polsce, zarówno z punktu widzenia tradycji akademickiej, jak i współczesnej aktywności badawczej, edukacyjnej i społecznej. To właśnie tutaj, w 1945 r., rozpoczęła się historia lubelskiego ośrodka geograficznego na UMCS, który przez kolejne dekady odegrał pionierską rolę w wielu subdyscyplinach nauk geograficznych: od badań leśnych, poprzez badania hydrologiczne, gleboznawcze, klimatologiczne i kartograficzne, po dydaktykę geografii.

80 lat geografii na UMCS to jednak nie tylko historia instytucji akademickiej, ale przede wszystkim historia ludzi, którzy swoją wizją, pracą i oddaniem zbudowali fundamenty lubelskiej szkoły geograficznej.

Wszystko, jak już wspominałem, zaczęło się w 1945 r., kiedy prof. Adam Malicki, współzałożyciel UMCS i pierwszy kierownik Katedry Geografii Ogólnej, rozpoczął tworzenie studiów geograficznych na naszej Uczelni. Był pionierem badań nad lessami i wychowawcą kilku pokoleń geografów, w tym ponad 200 magistrów i 20 doktorów. Powołał do życia Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Geograficznego.

Równolegle rozwijały się inne nurty badawcze. Prof. Tadeusz Wilgat stworzył silną szkołę hydrograficzną i odegrał kluczową rolę w inicjowaniu tworzenia par-

ków narodowych na Roztoczu i Polesiu. Prof. Franciszek Uhorcza, twórca lubelskiej szkoły kartografii, organizował Zakład Kartografii i był redaktorem monumentalnej *Geografii Powszechnej*. Z kolei prof. Aniela Chałubińska, wybitna dydaktyczka i autorka podręczników, miała ogromny wkład w kształcenie nauczycieli geografii.

Nie sposób nie wspomnieć o prof. Henryku Maruszczaku, liderze badań geomorfologicznych i lessowych, który aktywnie rozwijał współpracę z ośrodkami ukraińskimi, oraz o prof. Stanisławie Uziaku, wybitnym gleboznawcy i rektorze UMCS, który zainicjował badania nad kartografią gleb i był patronem Collegium Geographicum.

Wśród innych kluczowych postaci warto wymienić klimatologów prof. Włodzimierza Zinkiewicza i prof. Edwarda Michnę, ekonomistę i statystyka prof. Jana Ernsta, geoauchologa prof. Czesława Pachuckiego oraz dydaktyka i kartografa prof. Michała Janiszewskiego. Każdy z nich wniósł nieoceniony wkład w rozwój naszego ośrodka.

Dziś stoimy na barkach gigantów. Ich dorobek naukowy, pasja dydaktyczna i wizja geografii jako nauki zintegrowanej, otwartej i odpowiedzialnej społecznie są nieustającą inspiracją. Jubileusz 80-lecia lubelskiej geografii, obchodzony w tym roku, będzie zatem nie tylko świętem nauki, ale i hołdem dla tych, którzy tę naukę w Lublinie tworzyli.

Dziś Lublin jest miejscem, gdzie geografia żywo uczestniczy w debacie publicznej – o rozwoju miast, zmianach klimatu, ochronie krajobrazu czy przyszłości edukacji. Miasto położone na styku regionów, kultur i krajobrazów – w sercu makroregionu zdominowanego przez lesy oraz skały węglanowe wieku kredowego, o silnych tradycjach geograficznych i ekologicznych – samo w sobie stanowi znakomite laboratorium dla geografii stosowanej. To także przestrzeń otwarta na współpracę z samorządami, szkołami, organizacjami społecznymi i partnerami zagranicznymi.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

Archiwum prywatne Andrzeja Jakubowskiego

Kongres Geografii Polskiej 2025, który odbędzie się w Lublinie w dn. 10–14 września, stanowi ważne ogniwo w wieloletniej tradycji ogólnopolskich wydarzeń integrujących środowisko geografów. Organizowany jest przez Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej wspólnie z Polskim Towarzystwem Geograficznym, Komitetem Nauk Geograficznych Polskiej Akademii Nauk i Konferencją Kierowników Jednostek Geograficznych.

Tradycja ogólnopolskich spotkań geografów sięga 1934 r., kiedy to w Warszawie odbył się XIV Międzynarodowy Kongres Geograficzny. Po II wojnie światowej najważniejsze debaty nad kondycją i przyszłością polskiej geografii prowadzono m.in. w Gdańsku (1949), Osiecznej (1955), Rydzynie (1983) oraz Warszawie (1998). W 2015 r. Lublin gościł Kongres Geografów Polskich odbywający się pod hasłem „Granice geografii”, który stał się forum refleksji nad epistemologicznymi, metodologicznymi i praktycznymi ograniczeniami dyscypliny. Przyciągnął szerokie grono badaczy, dydaktyków, praktyków oraz studentów i zapisał się w pamięci środowiska jako ważny moment diagnozy i redefinicji tożsamości geografii.

Dziesięć lat później Kongres Geografii Polskiej 2025 ponownie odbędzie się w Lublinie, tym razem pod hasłem „Geografia bez granic”.

Będzie to swoista kontynuacja i odpowiedź na pytania postawione dekadę wcześniej. Hasło sygnalizuje otwartość dyscypliny na inne nauki, większe powiązanie z praktyką oraz gotowość do współtworzenia odpowiedzi na najważniejsze wyzwania współczesnego świata.

Tegoroczna edycja wyróżnia się imponującym rozmachem. W programie zaplanowano około 60 sesji tematycznych i posterowych, 65. Zjazd Polskiego Towarzystwa Geograficznego, XLVII Ogólnopolską Konferencję Kartograficzną, VIII Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat Zanieczyszczenia Światłem, Forum Programowe Rezerwatów Biosfery UNESCO, kilkanaście sesji terenowych, Forum Młodej Geografii, Galę Jubileuszową, Galę Geografii Polskiej oraz wyjątkowy GeoArt Lublin Festival – wydarzenie, które w twórczy sposób ukaże związki geografii i sztuki, czyniąc z przestrzeni i krajobrazu źródło artystycznej inspiracji.

W kontekście wcześniejszych edycji – jubileuszowej z 2018 r. w Warszawie („100-lecie PTG i geografii na UW”) oraz „Geografii niepewności” z 2023 r. w Poznaniu – Kongres Geografii Polskiej 2025 prezentuje nową jakość. Będzie to wydarzenie, które nie tylko podsumuje dorobek naukowy, ale również nakreśli wizję geografii jako nauki silnie obecnej w debacie publicznej i zdolnej do realnego wpływu na otaczającą rzeczywistość.

Dr Andrzej Jakubowski

Praca naukowa to moja pasja

Rozmowa z prof. dr. hab. Ryszardem Szczygłem – dziekanem Wydziału Humanistycznego (1993–1999) oraz prorektorem UMCS (2008–2012)

Jest Pan związany z UMCS od studiów. Jak Pan wspomina ten czas? Jak wyglądała wówczas nauka i życie studenckie?

Po raz pierwszy z Uniwersytetem Marii Curie-Skłodowskiej zetknąłem się w liceum dzięki prof. Henrykowi Rodzikowi, który organizował wyjazdy na pokazy z fizyki na UMCS. Ponadto, gdy byłem w dziesiątej klasie, do naszej szkoły na praktyki przyjechali studenci polonistyki UMCS, którzy opowiadali o Uczelni. Bardzo chciałem studiować historię na Uniwersytecie Jagiellońskim, ale rodzice postawili mi warunek, że w Krakowie mogę wybrać Politechnikę. Jeśli chcę studiować historię, to tylko w Lublinie. I tak w lipcu 1961 r. zdawałem egzamin wstępny na UMCS i się dostałem.

Jak wyglądało życie studenckie? Na pewno było inne niż dzisiaj. Chatka Żaka, wtedy Dom Społeczny-Usługowy, była w budowie. Życie studenckie toczyło się przede wszystkim w akademikach (A–E). W każdym były kluby, a w pokojach „toczki”, czyli głośniki radiowe radiowęzła akademickiego. Zawsze w maju były organizowane bardzo kolorowe i humorystyczne Kozienalia. W 1963 r. nastąpiła diametralna zmiana w sferze medialnej. Od maja w akademikach mniej słuchano radia, w klubach nie grano w bilard lub karty, tylko oglądano telewizję. Rektorzy do klubów w akademikach zakupili telewizory. Oglądanie telewizji gromadziło tłumy.

Co sobotę w niektórych domach studenckich odbywały się tzw. holówki – studenci bawili się na koryta-

rze przy muzyce z adaptera lub przy występach kapeli studenckiej. Od 1962 r. rozwijało się też życie kulturalne w Chatce Żaka.

Chodziło się do czytelni i do biblioteki. Wiele czasu spędzaliśmy w czytelniach naszej biblioteki oraz tzw. Łopaty (obie były w jednym budynku). Kursowało wtedy powiedzenie, że historycy przychodzą na UMCS po naukę albo studiować. Ci, których interesowała nauka, chodzili na zajęcia, uczyli się, a ci, którzy przyjechali studiować, na zajęcia chodzili rzadko, na tzw. giełdzie przed egzaminem słuchali dyskusji kolegów i się poduczali. Jak egzaminator nie trafił z pytaniami, to musieli здаwać egzaminy w tzw. sesji naukowców (poprawkowej).

Studenci utrzymywali się głównie ze stypendiów, które były stosunkowo niewielkie (300 zł). Dostawaliśmy także stypendia mieszkaniowe i wyżywieniowe. Na pierwszym roku jadalismy w barach mlecznych i restauracjach (np. Karaś, Ludowa, Pod Kaczuszką), często w towarzystwie gości danej restauracji. W 1962 r. została otwarta Stołówka nr 2 w Chatce Żaka i tam wydawano wszystkie posiłki.

Zajęcia mieliśmy w kilku miejscach w Lublinie – w Jeżybocie (wtedy Klinice Położnictwa i Chorób Kobięcych Akademii Medycznej przy ul. Lubartowskiej), w budynkach UMCS przy pl. Litewskim 3 i 5, w kamienicy na rogu ul. Lipowej i Skłodowskiej, w budynkach Akademii Rolniczej: Agrotechnika oraz przy ul. Leszczyńskiego, w szkołach podstawowych: przy ul. Czwartaków i Zuchów. Mówiło się, że studenci historii uprawiają

„turystykę naukową”: pieszą, autobusami lub rowerami. Sytuacja diametralnie zmieniła się po oddaniu do użytku latem 1963 r. gmachu Kolegium Humanistycznego. Pracownicy dostali w nim gabinety, a wszystkie zajęcia odbywały się w jednym budynku.

Dlaczego wybrał Pan historię?

W liceum historią zainteresowały mnie wykłady prof. Jana Kuny, historyka po KUL, które wciągały słuchaczy. Ponadto dyrektor szkoły Michał Bojarczuk, polonista z wykształcenia, pięknie opowiadał o Janie Kochanowskim i Janie Zamoyskim. Zapisałem się także do Kółka Bibliotecznego przy bibliotece szkolnej. Jego członkowie m.in. przynosili z półek książki zamówione przez uczniów do stolika bibliotekarki. Chodząc po magazynie, zorientowałem się, że z jednego regału książek się nie wypożycza. Były to prohibity, książki przedwojenne, np. Olgierda Górki, Franciszka Rawity-Gawrońskiego, Ludwika Kubali i Artura Śliwińskiego. Zacząłem je czytać, a potem za wiedzą bibliotekarki pani Ordyczyńskiej wypożyczać i tak pochłonięta mnie problematyka XVII w. Interesowałem się nią od dawna, po lekturze trylogii Sienkiewicza.

Na studiach starałem się przygotowywać do wszystkich zajęć, ale najwięcej czasu poświęcałem literaturze XVII-wiecznej. Dlatego wybrałem seminarium u doc. Adama Kerstena i napisałem pracę magisterską na temat politycznych przyczyn powstania Bohdana Chmielnickiego.

Przejdźmy teraz do czasów, gdy rozpoczął Pan pracę na ówczesnym Wydziale Humanistycznym.

16 czerwca 1966 r. zdałem egzamin magisterski. Przewodniczył mu prodziekan prof. Zdzisław Cackowski, recenzentem był prof. Kazimierz Myśliński, który po egzaminie zaproponował mi etat asystenta w jego Katedrze. Postawił tylko warunek, że mam się zająć średniowieczem. Powiem szczerze, zamurowało mnie. Po cichu może i marzyłem o pracy naukowej, ale na wszelki wypadek miałem już obiecaną zatrudnienie w Towarzystwie Wiedzy Powszechnej. Propozycję z Uczelni przyjąłem. Prof. Kersten poklepał mnie wtedy po ramieniu i powiedział: „Panie Ryszardzie, niech się pan nie obawia, warsztatowo jest pan przygotowany, da pan sobie radę i ze średniowieczem”. W czasie następnego spotkania prof. Myśliński zaoferował mi zajmowanie się miastami w XV–XVI w. Nie byłem tym zachwycony.

Archiwum prywatne Ryszarda Ryszarda

Na początku 1968 r. dostałem temat pracy doktorskiej – „Lublin w pierwszej połowie XVI w. Przemiany w gospodarce, życiu społecznym i kulturze”. Zacząłem robić kwerendy w archiwach i Bibliotece im. H. Łopacińskiego. Prof. Kersten wprowadził mnie do środowiska historyków warszawskich. Wcześniej znałem z widzenia prof. Stanisława Herbsta, który zajmował się Zamościem. On zaproponował mi uczestnictwo w jego seminariach „miejskich”. Wiele się tam nauczyłem. Wtedy też poznałem doc. Bronisława Geremka i doc. Henryka Samsonowicza, z którym szybko znalazłem wspólny język. Przez następne lata wielokrotnie dyskutowaliśmy, omawiałem z nim również swoje różne pomysły badawcze.

Osoby, z którymi konsultowałem temat doktoratu, zwracały uwagę na jego obszerność i niewymierne pole badawcze. Dlatego zacząłem przekonywać prof. Myślińskiego, żeby zawęzić temat. Miałem nawet pomysł na ograniczenie zakresu pracy. W 1971 r. Józef Buława wydał pracę na temat walk społeczno-ustrojowych w Toruniu w pierwszej połowie XVI w. Ja chciałem to

samo zrobić dla Lublina. Zaproponowałem Profesorowi tę zmianę, ale usłyszałem odmowę. Dopiero po pewnym czasie wyraził na to zgodę.

W lutym 1973 r. złożyłem pracę doktorską. Rada Wydziału jako recenzentów wyznaczyła prof. Samsonowicza oraz prof. Henryka Zinsa, który wrócił właśnie z Kanady. Obrona odbyła się 3 maja 1973 r. Później pracę nieco skróciłem i pod zmienionym tytułem *Konflikty społeczne w Lublinie w pierwszej połowie XVI wieku* złożyłem w Lubelskim Towarzystwie Naukowym (wyd. PWN, 1977 r.). W jej recenzji prof. Maria Bogucka napisała, że stanowi ważne *novum* w polskiej literaturze miejskiej.

Po doktoracie pełniłem różne funkcje organizacyjne na Wydziale, choć i wcześniej cieszyłem się „zaufaniem dziekanów”. Byłem np. wykładowcą w Studium Wojskowym, gdzie raz w tygodniu szkoliliśmy obronę cywilną, pełnomocnikiem dziekana do spraw praktyk robotniczych, opiekunem Studenckiego Koła Historyków oraz wiele lat opiekunem II roku historii. W międzyczasie, decyzją prof. Myślińskiego, wziąłem udział w opracowaniu monografii *Zwolenia* (wyd. w 1977 r.). Przez kilka lat wraz z mgr Anną Sochacką zajmowaliśmy się uzupełnieniami pracy dr. Stefana Wojciechowskiego pt. *Osady zaginione i wchłonięte w dawnym województwie lubelskim*. Została opublikowana w 1986 r. w PWN jako IV tom „Dziejów Lubelszczyzny” z doprecyzowanym tytułem *Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego*. Wraz z prof. Wiesławem Śladkowskim opracowaliśmy monografię Biłgoraja, która ukazała się dopiero w 1985 r.

Zaczynałem też myśleć o habilitacji. Pierwotnie chciałem zająć się polityką miejską ostatnich Jagiellonów. W 1980 r. prof. Samsonowicz opublikował w „Kwartalniku Historycznym” artykuł o sieci miejskiej w Polsce w końcu XV w. Miał on wiele recenzji, raczej krytycznych. Pod ich wpływem postanowiłem przygotować pracę o lokacjach miejskich w XVI w. Kwerendy w kraju i na Ukrainie trwały do 1988 r. Trochę przeszkodziła mi choroba. Pracę habilitacyjną ukończyłem latem tegoż roku i we wrześniu Zakład Poligrafii UMCS wydrukował ją w 100 egz. Rada Wydziału Humanistycznego w listopadzie otworzyła przewód habilitacyjny, a w grudniu powołała recenzentów: prof. Samsonowicza, prof. Feliksa Kiryka i prof. Myślińskiego. Kollokwium habilitacyjne odbyło się 28 marca 1990 r. W ten sposób skończył się etap mojego życia, który nazwał-

bym „dochodzeniem do stabilizacji”. Jednocześnie w tym okresie pracowałem nad częściami monografii Końskowoli, która ukazała się w 1988 r., oraz Włodawy opublikowanej w 1991 r.

Jak już wspominałem, moje badania naukowe wyrosły trochę z przymusu, ale ostatecznie polubiłem problematykę miejską. Gdy zacząłem zajmować się przedrozbiorową siecią miejską w Polsce, zauważyłem, że historia miast Lubelszczyzny wymaga ponownych studiów. Wprawdzie mój przyjaciel prof. Kiryk z Krakowa opublikował obszerne studium na temat rozwoju miast w czasach jagiellońskich, ale ono również wymagało uzupełnień. Zacząłem zajmować się więc urbanizacją całego terenu między Wisłą a Bugiem. Udało mi się m.in. ustalić okoliczności powstania takich miast jak: Kazimierz Dolny, Włodawa, Tomaszów Lubelski, Urzędów, i co uważam za szczęśliwe zdarzenie – poprawiłem błąd wydawcy II tomu „Archiwum Jana Zamoyskiego” Józefa Siemieńskiego, który ogłoszenie przez kanclerza dokumentu lokacyjnego Zamościa opatrzył datą 3 kwietnia, gdy faktycznie powinien tam napisać 10 kwietnia. Zajmowanie się historią Lubelszczyzny zbliżyło mnie też do ruchu regionalistycznego. Ze współpracy z moimi mistrzami wyniosłem bowiem przeświadczenie o obowiązkach historyka wobec społeczeństwa, który powinien głosić i publikować wiedzę wiarygodną, a nie powtarzać dawne mity i fantazje.

Przeszedł Pan na UMCS wszystkie szczeble kariery naukowej oraz pełnił ważne funkcje administracyjne. Proszę o tym opowiedzieć.

Po habilitacji, jesienią 1990 r., prof. Zygmunt Mańkowski, który został dziekanem, zaproponował mi funkcję prodziekana. Akurat ta kadencja była bogata w wydarzenia, dlatego że trzeba było przygotować nową procedurę toku studiów. Ministerstwo zezwoliło na indywidualne kształtowanie sposobu prowadzenia zajęć przez uczelnie. Powołano Senacką Komisję Dydaktyczną UMCS, której przewodniczył prorektor ds. studenckich prof. Jerzy Bartmiński. W czasie długich, często kilkunastogodzinnych posiedzeń ustaliliśmy nowy system kształcenia na UMCS.

Następnie w 1993 r. grupa kolegów zaproponowała mi, żebym kandydował na dziekana. Gdy obejmowałem władzę, Wydział Humanistyczny nie cieszył się zbyt dużym uznaniem na Uczelni. Mieliśmy najwięcej „przerostych” adiunktów, bo aż 46, którzy przekroczyli

12-letni okres na zrobienie habilitacji. Zaczęłem więc prace nad zmniejszeniem ich liczby, w czym bardzo pomogły mi władze Uczelni. Prorektor prof. Marian Harasimiuk, za aprobatą rektora prof. Kazimierza Goebła, przydzielał pracownikom stypendia i udzielał urlopów. W latach 1993–1999 na Wydziale zakończono z sukcesem 54 przewody habilitacyjne. Gdy kończyłem drugą kadencję w 1999 r., „przerosłych” adiunktów było tylko 27. Znacząco wzrosła liczba stałych członków Rady Wydziału (z 59 w 1993 do 83 w 1998 r.). Ponadto po likwidacji cenzury pracownicy zaczęli odważniej zajmować się różnymi tematami i uczestniczyć w życiu naukowym, co wpłynęło na awans Wydziału w ministerialnej kategoryzacji jednostek badawczych.

Wielki problem stanowiła natomiast ciasnota. Mieliśmy projekt tzw. Nowej Humanistyki z 1979 r. i chcieliśmy go zrealizować. Władze rektorskie starały się nam pomóc. Bardzo pomógł też prof. Samsonowicz, który kierował wtedy Komitetem Badań Naukowych, i w 1998 r. udało się wprowadzić do planu ministerialnego budowę Wydziału Humanistycznego, ale bez gwarancji środków na ten cel. Pieniądze znalazły się dopiero w następnej kadencji dzięki prorektorowi prof. Janowi Pomorskiemu, który przekonał Senat do sprzedaży części terenu Uczelni, a za te pieniądze rozpoczęto budowę. Środki na jej dokończenie przekazało Ministerstwo.

Rok 1999 kończy okres mojej pracy organizacyjnej w UMCS. Zostałem wówczas wybrany do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego na lata 1999–2002. W 2002 r. zostałem członkiem Ministerialnego Zespołu ds. Standardów Nauczania, gdzie zajmowałem się historią, a następnie w 2005 r. członkiem Polskiej Komisji Akredytacyjnej. W ciągu trzech pracowitych lat odbyłem 23 wizytacje kierunków historia w szkołach wyższych.

W 2008 r. prof. Andrzej Dąbrowski zaproponował mi, abym wszedł do jego ekipy rektorskiej. Po wygranych wyborach objąłem funkcję prorektora ds. ogólnych. Kadencję 2008–2012 wspominam mile, choć nie brakowało kłopotów i nerwowości. Rektora Dąbrowskiego bardzo poważałem i podziwiam za pracowitość i konsekwencję w działaniu. W 2014 r. przeszedłem na emeryturę. Nadal pracuję naukowo. Opublikowałem kilka monografii miast Lubelszczyzny, ostatnio brałem udział w opracowaniu atlasu Zamościa w międzynarodowej serii wydawniczej „Atlas historyczny miast polskich” (opracowałem dzieje do 1820 r.).

Czy ma Pan swoich mistrzów, od których uczył się Pan historii i warsztatu historyka?

Za mojego pierwszego mistrza uważam prof. Adama Kerstena. On wprowadził mnie w tajniki warsztatu historyka, nauczył myślenia historycznego i od niego przyjąłem dwie maksymy, które przekazywałem także swoim uczniom. Pierwsza to: „Źródło niepytane nie odpowiada i trzeba do niego podchodzić z perspektywy ciągle wątpliwego”. Należy nieustannie sprawdzać nawet siebie. Druga maksyma prof. Kerstena mówi o tym, że to, co zostało wydobyte ze źródeł, trzeba podzielić na informacje wiarygodne, przypuszczalne oraz to, czego nie będziemy wiedzieć.

Drugim moim mistrzem jest prof. Kazimierz Myśliński, który nauczył mnie precyzji myślenia i analizy źródeł. Potrafił wydobyć ze źródeł treści, które dla innych historyków były niewidoczne. Towarzyszył mojej karierze naukowej od początku do profesury. Po nim objąłem Zakład Historii Średniowiecznej, którym kierowałem do 2014 r.

Za mistrza „z oddali” uważam także prof. Henryka Samsonowicza. Moim wielkim przyjacielem naukowym, któremu wiele zawdzięczam, był prof. Feliks Kiryk. Po nim niejako odziedziczyłem przyjaźń z jego uczniem prof. Zdzisławem Nogą. Utrzymuję też kontakty naukowe z wieloma historykami z kilku ośrodków. Mogę wspomnieć Cezarego Kukło z Białegostoku, Romana Czaję z Torunia, Jana Szymczaka z Łodzi, Mateusza Golińskiego z Wrocławia czy Andrzeja Janeczka z Warszawy.

Jest Pan przez miejsce urodzenia oraz zainteresowania historyczne związany z Zamościem i Zamojszczyzną, a zawodowo z Lublinem. Czy któreś z tych miejsc jest bliższe Pańskiemu sercu?

Jeżeli chodzi o Zamojszczyznę, to mam z nią uczuciowy związek. Tam żyli moi przodkowie. Nie widzę innego miejsca poza Zamościem, w którym mógłbym żyć. W tym mieście lepiej oddycham. Na drugim miejscu stawiam Kraków, którym zauroczyłem się już podczas wycieczki w szkole średniej. Z Lublinem też jestem związany, ale traktuję go jako miejsce pracy. Lubię zajmować się jego historią. Mam tu wielu przyjaciół, z którymi łączą mnie silne więzi. Wrosłem w życie Lublina, ale jeżeli chodzi o bliskość serca, to Zamość jest pierwszy.

Rozmawiała Ewa Kawałko-Marczuk

AI wspiera rozwój energetyki

Rozmowa z Tomaszem Mańcockim – wiceprezesem Zarządu ds. Strategii w PGE Dystrybucja S.A.

PGE Dystrybucja to największy w Polsce przedsiębiorca energetyczny będący operatorem sieci dystrybucyjnej (OSD). Aby ta sieć była bezpieczna i stabilna, wymaga modernizacji. Pomóc ma w tym sztuczna inteligencja i projekty na niej oparte, realizowane wspólnie z naukowcami z UMCS. W jakich obszarach działalności chcecie Państwo stosować AI?

Sztuczna inteligencja może być wsparciem dla branży energetycznej w szerokim spektrum działań. Dla PGE Dystrybucja najważniejsze obecnie jest zastosowanie tej technologii w zarządzaniu i modelowaniu ruchem w sieciach wszystkich napięć. AI pozwoli na profilowanie modeli zużycia energii oraz odpowiednie dostosowywanie obciążeń w sieci dla uzyskania optymalizacji jej pracy. Mówimy tu o takich projektach jak np. „Inteligentny układ stabilizacji pracy zasilania tymczasowego w sieci o zagęszczonym występowaniu prosumentów”.

Sztuczna inteligencja ma wspomagać procesy decyzyjne, dostarczać informacji, wspierać zarządzanie i agregację danych oraz podpowiadać rozwiązania, które w najlepszy sposób będą rozwiązywać problemy, jakie się pojawiają lub mogą pojawiać w pracy sieci elektroenergetycznej. Wyciąganie wniosków z danych historycznych, zarządzanie bieżącą pracą sieci na ich bazie oraz tworzenie planów na przyszłość – AI może nas wspomagać w każdym aspekcie.

Obecnie wiele mówi się o bezpieczeństwie energetycznym, zwłaszcza w kontekście niedawnych wydarzeń z Hiszpanii i Portugalii. Czy w związku z tym

będą również prowadzone prace przy udziale AI, aby ustrzec się przed tzw. blackoutem?

Spółka prowadzi wiele innowacyjnych projektów, które po zrealizowaniu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do podniesienia poziomu bezpieczeństwa sieci dystrybucyjnych lub do szybkiego reagowania w przypadku zaistnienia zdarzeń niepożądanych takich jak np. utrata zasilania w wyniku zniszczenia obiektów sieciowych. Przykładem może być projekt pn. „Blokowy Uniwersalny System Zasilania WN/SN/nN”.

System BUSZ daje możliwość wykorzystania mobilnych urządzeń tymczasowych w zastępstwie tych uszkodzonych lub modernizowanych i wpływa na poprawę efektywności pracy sieci elektroenergetycznej WN, SN i nN poprzez zmniejszenie wskaźników jakościowych (SAIDI). Umożliwia również szybkie zasilenie strategicznych odbiorców w okresie przejściowym budowy nowej infrastruktury zasilającej.

Wspomaganie rozwoju sieci elementami AI jest rzeczywistością w naszych działaniach. Tam, gdzie pojawia się informacja, na podstawie której generowane są syntetyczne dane oraz płynące z nich wnioski, pojawia się również kwestia wzmacniania określonych elementów sieci, ich budowy, rozbudowy czy modernizacji.

PGE Dystrybucja wspiera zrównoważoną transformację kraju m.in. poprzez przyłączanie do sieci energetycznej odnawialnych źródeł energii (OZE). Duży wzrost udziału „zielonej energii” w sieci dystrybucyjnej

Achiwan prywatne Tomasz Maleckiego

stanowi ogromne wyzwanie. Tutaj sztuczna inteligencja również może okazać się pomocna?

Wytwórcy OZE przyłączeni do sieci PGE Dystrybucja dysponowali na koniec 2024 r. potencjałem o mocy prawie 4,2 GW i była to moc porównywalna z mocą wszystkich mikroinstalacji, która wyniosła kolejne 4,25 GW. Co ważne, jest to generacja, która pojawia się okresowo, osiągając przy sprzyjających warunkach (jak nasłonecznienie) bardzo duże rozmiary. To pokazuje, z jak poważnym wyzwaniem mamy do czynienia w kwestii zagospodarowania generowanej energii.

Zastosowanie AI, wspartej m.in. dużymi ilościami danych generowanych przez zainstalowane w sieciach urządzenia, w tym LZO (Liczniki Zdalnego Odczytu), pozwoli nam na sprawne zarządzanie wprowadzanymi do sieci mocami, ich modelowanie pod kątem efektywnego zagospodarowania oraz zapewnienie bezpiecznej, niezakłóconej pracy sieci.

Warto dodać, że prowadzimy projekt „Zastosowanie sztucznej inteligencji opartej na sieciach neuronowych do identyfikacji i eliminacji zagrożeń w sieciach o dużym nasyceniu generacji ze źródeł OZE”, wprost odwołujący się do zadanego pytania. Zarządzanie „zieloną energią” jest wspomagane przez sztuczną inteligencję i nie wątpliwe, że będzie się ono szybko rozwijało.

Proszę opowiedzieć, jak będzie wyglądała współpraca z naszymi naukowcami. Możemy wskazać już jakieś przykłady konkretnych działań? I jakie efekty tej współpracy są oczekiwane?

Współczesna energetyka zdecydowanie różni się od tej, jaką znamy jeszcze sprzed kilkunastu lat, gdy dystrybucja

energii elektrycznej była mniej skomplikowana. Dziś mamy w systemie dużo zmiennych – rozproszone źródła energii są niestabilne. Trzeba poszukiwać nowych rozwiązań, stąd nasze zaangażowanie we współpracę ze środowiskiem akademickim. Specjaliści z UMCS uzyskali nasze najwyższe uznanie, najlepiej łącząc ofertę oraz warunki jej realizacji.

Będziemy współpracować z Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS, które opracuje dla nas algorytm do zastosowania w AI, mający wspomagać wykrywanie nieprawidłowości w funkcjonujących układach pomiarowych, zarówno pod kątem pracy samych układów, jak i danych przez nie generowanych; dodatkowo wyszuka i sprawdzi nieprawidłowości w rozliczeniach. Dzięki jego zastosowaniu będziemy w stanie automatycznie identyfikować funkcjonujące w naszych sieciach układy pomiarowe, które wykazują oznaki uszkodzenia i nieprawidłowej pracy, generują błędne dane bądź odbiegające od oczekiwanych. W ten sposób m.in. będziemy mogli zmniejszyć liczbę zgłaszanych reklamacji oraz skróćmy czas usunięcia awarii układów pomiarowych.

Na koniec proszę opowiedzieć o możliwościach rozwoju dla naszych studentów, które oferuje firma.

Spółka organizuje praktyki oraz programy stażowe dla studentów. Jest to dla nas okazja do pozyskania zaangażowanych ludzi, naszych potencjalnych pracowników i do pokazania firmy jako miejsca, z którym warto związać swoją przyszłość. Informacje o prowadzonych programach dla studentów można znaleźć na naszej stronie internetowej www.pgedystrybucja.pl w zakładce „Kariera”.

Rozmawiała Magdalena Cichońska

Neofilologie kluczem do dialogu międzykulturowego

Studia neofilologiczne to doskonały wybór dla osób zainteresowanych lepszym zrozumieniem świata oraz innych kultur. Oferują nie tylko szerokie perspektywy zawodowe, ale również wspierają rozwój osobisty i kompetencje miękkie, takie jak analityczne myślenie i kreatywność.

Znajomość języków obcych jest obecnie jedną z kluczowych umiejętności poszukiwanych przez pracodawców. Poza tym wpływa ona na komfort życia, ponieważ nasze środowiska pracy i nauki stają się coraz bardziej umiędzynarodowione, coraz częściej również podróżujemy za granicę – prywatnie i służbowo.

To jedynie kilka powodów, dla których studia neofilologiczne zyskują na popularności. Kształceniem w tym zakresie na naszym Uniwersytecie zajmuje się Wydział Filologiczny. To właśnie tam można znaleźć wiele kierunków studiów językowych, odpowiadających na potrzeby zarówno młodych ludzi, jak i współczesnego rynku pracy.

Anglistyka

Nikogo nie trzeba przekonywać, że język angielski szturmem podbił świat. Pod względem słownictwa jest jednym z najbogatszych języków na Ziemi, w dodatku wciąż się rozwija. Uczymy się angielskiego już od najmłodszych lat, ponieważ jego znajomość jest obecnie standardem i służy do komunikacji na arenie międzykulturowej.

Czemu zawdzięcza swoją popularność i jak to się stało, że obecnie włada nim ogromna część populacji, wyjaśnia dr hab. Przemysław Łozowski, prof. UMCS:

„Gdy koloniści brytyjscy założyli pierwszą kolonię w Ameryce (1607) i Kompania Wschodnioindyjska – za przyzwoleniem angielskiej królowej Elżbiety I – uruchomiła swoją pierwszą faktorię handlową w Indiach (1611), a później jeszcze Imperium Brytyjskie przejęło kontrolę nad Australią (1788) i znacznymi obszarami Afryki Wschodniej i Północnej, angielski stał się językiem globalnym.

Bez niego trudno sobie dzisiaj wyobrazić komunikację językową w biznesie, polityce, nauce, gospodarce, turystyce. Ponieważ to głównie język przekazuje i wyraża ludzkie myśli, dominacja językowa idzie w parze z oddziaływaniem kulturowym – w piosence, filmie, internecie słychać i widać przede wszystkim angielski. Mówiąc *weekend*, *fan*, *happy end*, *drink*, w jakiejś mierze myślimy po angielsku. Zarówno angielski język, jak i angielska kultura narzucają się zatem jako narzędzia poznania i zrozumienia współczesnego świata. I temu służy kierunek anglistyka w odmianach nauczycielskiej i translatorskiej.

Podsumowując, język angielski jest wykorzystywany niemal w każdej dziedzinie naszego życia. Nie tylko szeroko otwiera drzwi do międzynarodowej kariery, ale również, ze względu na swoją popularność, m.in. ułatwia podróżowanie, pozwala nawiązywać kontakty z ludźmi na całym świecie i umożliwia czytanie (w oryginale!) bestsellerów literatury angielskiej.

Germanistyka

Głównym celem osób rozpoczynających swoją przygodę z językiem niemieckim jest zazwyczaj jego perfekcyjne

Wojciech Gajda / Praca / UMCS

opanowanie. Jednak studiowanie germanistyki pozwala zyskać znacznie szerszą wiedzę.

» To nie tylko zajęcia z literatury, języka i kultury, to przede wszystkim nacisk na językowe umiejętności praktyczne oraz szansa na poznanie terminologii specjalistycznej, m.in. z zakresu prawa, ekonomii, handlu i biznesu. To również możliwość realizacji specjalności nauczycielskiej – od podstaw aż do uzyskania pełnych uprawnień do pracy w szkole na każdym etapie kształcenia.

Mimo rozwoju sztucznej inteligencji, wciąż potrzebni są na rynku pracy tłumacze specjalistyczni, przysięgli i symultaniczni oraz tłumacze literatury pięknej. Ale zawód tłumacza to tylko jedna z wielu ścieżek kariery, którą wybierają germaniści. Do grona absolwentów germanistyki UMCS należą również dziennikarze, dyplomaci, handlowcy, konsultanci zatrudnieni w niemieckich, austriackich i polskich firmach, nauczyciele, przewodnicy wycieczek, specjaliści ds. obsługi klientów niemieckojęzycznych, spedytorzy oraz wykładowcy akademicy

– mówi dr Konrad Łyjak.

Ukończenie germanistyki daje możliwość pracy w wielu branżach, zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, że Niemcy od lat są największym partnerem handlowym Polski. Warto dodać, że język niemiecki jest językiem urzędowym w pięciu krajach: Austrii, Luksemburgu, Belgii, Szwajcarii, Lichtensteinie oraz oczywiście w Niemczech, co zwiększa perspektywy zawodowe.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących obrotów towarowych za rok 2023 eksport do Niemiec stanowił blisko 28% całego eksportu, z kolei wartość importu obliczono na prawie 20% (<https://stat.gov.pl/>). Co ciekawe, ta statystyka nie uwzględnia sektora usług.

Dlaczego zatem warto studiować germanistykę i doskonalić język, którym posługuje się blisko 100 mln rodzimych użytkowników w Europie, w tym ponad 80 mln obywateli naszego największego partnera handlowego? Odpowiedź jest prosta. To się po prostu opłaca

– dodaje dr Łyjak.

Hispanistyka

Kolejnym językiem, któremu bliżej się przyjrzymy, jest hiszpański. O jego roli w międzynarodowej komunikacji świadczy chociażby fakt, że to jeden z sześciu języków urzędowych Organizacji Narodów Zjednoczonych. Z roku na rok zwiększa się grono osób, które chcą się go nauczyć oraz poznać kulturę krajów hispanojęzycznych, takich jak np. Hiszpania, Meksyk, Argentyna.

» W ostatnich latach w Polsce obserwujemy bardzo duży wzrost zainteresowania nauką języka hiszpańskiego, co wynika z jego światowego znaczenia, atrakcyjności kulturowej, przydatności w podróżach i możliwości osiągania dość szybkich postępów w nauce. Język hiszpański jest mową ojczystą dla ponad 500 mln osób w ponad 20 krajach świata. Jeżeli więc chcemy dotrzeć do serc i umysłów tych ludzi

i zagłębić się w ich wyjątkowej kulturze, znajomość języka hiszpańskiego jest nam niezbędna.

Hispanistyka, utworzona w 1993 r. na UMCS, oferuje naukę języka hiszpańskiego i jego przebogatej kultury zarówno tym, którzy już wcześniej poznali mowę Cervantesa i pragną rozwijać związane z nim swoje pasje, jak też osobom, które nie miały dotąd okazji uczenia się tego języka, ale posiadają talenty lingwistyczne i pociągają ich cywilizacja krajów hispanojęzycznych. Dzięki zawiązanym lata temu umowom o współpracy z hiszpańskimi uniwersytetami i Agencją współpracy międzynarodowej rządu Królestwa Hiszpanii w Katedrze Hispanistyki UMCS pracuje aktualnie aż pięciu natywnych wykładowców z Hiszpanii, a nasi studenci mogą w ramach programu Erasmus+ wyjeżdżać aż do 13 różnych ośrodków uniwersyteckich w tym kraju. To czyni hispanistykę na UMCS kierunkiem wyjątkowym w skali Polski

– wyjaśnia dr hab. Elżbieta Bender, prof. UMCS.

Wiele osób po ukończeniu różnego rodzaju studiów zadaje sobie pytanie: co dalej? Absolwenci tego kierunku nie mają podobnych dylematów, ponieważ jego ukończenie zapewnia ogromne możliwości rozwoju zawodowego. Z powodzeniem odnajdują się na rynku pracy jako nauczyciele, tłumacze, pracownicy biur turystycznych polskich i zagranicznych oraz instytucji lub firm krajów hispanojęzycznych działających w Polsce.

Italianistyka

Język włoski jest niepowtarzalny. Stanowi klucz do nauki i badań w dziedzinie historii sztuki, literatury, archeologii i filozofii. Zajmuje też wysoką pozycję w międzynarodowym biznesie, zwłaszcza tym związanym z modą, grafiką i projektowaniem wewnątrz. Dodatkowo dzięki swojej melodyjności jest uznawany za jeden z najpiękniejszych języków świata. Zgłębić jego tajniki można na italianistyce. O szczegółach kształcenia na tym kierunku opowiada mgr Stefano Gandini:

„Italianistyka na UMCS to trzyletnie studia licencjackie, które umożliwiają gruntowne opanowanie języka włoskiego oraz francuskiego, z dodatkową opcją kontynuacji nauki języka angielskiego. Program studiów koncentruje się na szybkiej i efektywnej nauce obu języków oraz praktycznych kompetencjach, takich jak tłumaczenie specjalistyczne i literackie. Naszym partnerem jest Włosko-Polska Izba Gospodarcza z siedzibą w Lublinie. Cieszymy się także wsparciem Istituto Italiano di Cultura (Instytutu Kultury Włoskiej) z Warszawy.

Oferujemy szeroką wiedzę z zakresu literatury, historii i kultury, które nadają językowi włoskiemu pełnię znaczenia i kontekstu. Bez tych aspektów język pozostaje jedynie zbiorem reguł gramatycznych i słownictwa, pozbawionym głębszego zrozumienia. Nauka włoskiego w oderwaniu od jego bogatego dziedzictwa kulturowego byłaby zubożona; to właśnie poprzez literaturę odkrywamy geniusz Dantego i Petrarke, zanurzamy się w intrygujące światy tworzone przez Pirandella, podziwiamy nowatorskie podejście do psychologii postaci u Itala Calvina, emocjonalną głębię poezji Ungarettiego oraz współczesną wrażliwość w twórczości Eleny Ferrante czy Micheli Murgii. Dzięki historii poznajemy natomiast wpływ starożytnego Rzymu i renesansu na kształtowanie współczesnego świata, co pozwala nam lepiej zrozumieć współczesną Europę i jej kulturowe fundamenty.

Nasi absolwenci są w stanie w pełni korzystać z języka jako narzędzia komunikacji oraz rozumieć realia współczesnych Włoch, subtelne różnice kulturowe i historyczne, które czynią je tak fascynującym krajem.

Portugalistyka

Portugalski to kolejny język należący do grupy języków romańskich, stanowiących ważny element kultury nie tylko europejskiej, ale także światowej. Nauka języka portugalskiego niesie za sobą wiele korzyści – zarówno praktycznych, jak i kulturowych. Oto kilka powodów, dla których warto po niego sięgnąć.

„To piąty najczęściej używany język na świecie, którym obecnie posługuje się ponad 260 mln ludzi. Jest językiem urzędowym w dziewięciu krajach, położonych w Europie, Afryce, Azji i Ameryce Południowej (są to: Portugalia, Brazylia, Angola, Mozambik, Wyspy Zielonego Przylądka, Gwinea Bissau, Wyspy Świętego Tomasza, Wyspa Książęca i Timor Wschodni). Jest najczęściej używanym językiem na półkuli południowej.

Znajomość języka portugalskiego otwiera drzwi do bogatej kultury Brazylii – od samby, bossa novy i karnawału, po literaturę, telenowełe i piłkę nożną. A przecież Brazylia to także jedno z największych państw świata o ogromnym znaczeniu gospodarczym i kulturowym. Umiejętność posługiwania się tym językiem ułatwia również podróżowanie po krajach Luzofonii (gdzie mówi się po portugalsku). Dzięki jego znajomości można w pełni zanurzyć się w lokalną kulturę i nawiązać autentyczne relacje z mieszkańcami. Język portugalski to także język wielkich pisarzy, jak Luís Vaz de Camões, Fernando Pessoa, José Saramago (laureat Nagrody Nobla) i Paulo Coelho

– tłumaczy prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz.

Archiwum Centrum Promocji UMCS

Umiejętność swobodnej komunikacji w języku portugalskim to duży atut na współczesnym, szybko zmieniającym się rynku pracy, zwłaszcza w branżach takich jak: turystyka, handel międzynarodowy, tłumaczenia czy współpraca rozwojowa z krajami Afryki. Obecnie wiele firm międzynarodowych poszukuje osób znających nieco mniej popularne w naszym kraju języki, takie jak np. język portugalski. Na naszej Uczelni za jego popularyzację odpowiada specjalnie w tym celu stworzona jednostka.

„Studiowanie języka portugalskiego na UMCS ma dodatkowe zalety, bowiem tylko tutaj funkcjonuje od 20 lat jedyne w Polsce Centrum Języka Portugalskiego/Camões, wyposażone w bogate zbiory biblioteczne, a także inne materiały niezbędne do nauki języka. Z kolei Katedra Portugalistyki im. Luísa Lindleya Cintry, będąca częścią Wydziału Filologicznego, funkcjonuje w sieci międzynarodowej Instytutu Camõesa z Lizbony. Nasi studenci mają możliwość studiowania w dziewięciu uniwersytetach w Portugalii oraz czterech w Brazylii

– dodaje prof. Hlibowicka-Węglarz.

Romanistyka

Język francuski to kolejny język o globalnym zasięgu. Posługuje się nim około 200 mln ludzi. Ma bardzo bogatą historię i niegdyś dostęp do jego nauki miały wyłącznie elity intelektualne i polityczne. Odcisnął też swoje piętno w wielu dziedzinach sztuki. Dziś nadal ma bardzo duże znaczenie – jest powszechnie uznawany m.in. za język dy-

plomacji. O jego randze i kształceniu na kierunku romanistyka opowiada dr hab. Sylwia Kucharuk, prof. UMCS.

„Romanistyka to pasjonująca podróż przez język, kulturę, literaturę i historię krajów romańskich: Francję, Hiszpanię oraz Włochy. Studiując romanistykę, można nauczyć się od podstaw nie tylko języka francuskiego, ale również innych języków romańskich, takich jak hiszpański lub włoski. Można zapoznać się z językiem specjalistycznym używanym przez różne grupy zawodowe lub zgłębić tajniki tłumaczenia w praktyce. Studia te kształcą nie tylko lingwistycznie, ale także rozwijają umiejętność krytycznego myślenia, analizy tekstów, precyzji wypowiedzi i wrażliwości kulturowej. To cenne kompetencje, poszukiwane w wielu zawodach – od tłumaczeń i edukacji, przez media, aż po dyplomację, instytucje kultury czy biznes międzynarodowy. Dodatkowo studenci mają możliwość wyjazdów zagranicznych w ramach programów takich jak Erasmus+, co pozwala doskonalić język w naturalnym środowisku i zdobywać bezcenne doświadczenia międzykulturowe. To kierunek dla ludzi z pasją – do języków, kultury i świata.

Po studiach licencjackich istnieje możliwość kontynuowania nauki na studiach magisterskich, jak również podjęcia studiów na kierunku prawo międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej i uzyskania dyplomu francuskiej uczelni – Uniwersytetu Lotaryńskiego.

Rusycystyka

Teraz przejdziemy do grupy języków wschodniosłowiańskich, do której należy chociażby język rosyjski. Aby nauczyć się nim posługiwać lub rozwinąć posiadane zdolności, warto rozpocząć studia na kierunku rusycystyka.

» To perspektywiczne studia w zmieniającym się świecie. W ofercie są trzy specjalności do wyboru: język rosyjski z językiem angielskim w logistyce, język rosyjski z językiem angielskim w obsłudze ruchu granicznego, język rosyjski w biznesie. Nauka języka rosyjskiego jest prowadzona od podstaw oraz na poziomie zaawansowanym. Studenci opanowują język rosyjski na poziomie biegłości C1 ESOKJ oraz drugi język słowiański (bułgarski/białoruski), język zachodnio-europejski, zdobywają wiedzę filologiczną (językoznawczą, literaturoznawczą, kulturoznawczą) i specjalistyczną, poznają bogatą terminologię, np. z dziedziny biznesu, logistyki, obsługi granicznej/celnej, prawa, stosunków międzynarodowych, turystyki. Mogą też rozwijać swoje zainteresowania naukowe, dydaktyczne i artystyczne w Studenckim Kole Naukowym Ruscystów oraz brać udział w wyjazdach w ramach mobilności akademickiej Erasmus+ na studia krótkoterminowe do krajów Europy Środkowo-Wschodniej oraz Zachodniej

– wyjaśnia dr hab. Ewa Białek, prof. UMCS.

A co po studiach? Znajomość języka rosyjskiego, będącego jednym z języków kongresowych, zapewnia szerokie perspektywy zawodowe. Jako ciekawostkę podam fakt, że rosyjski i angielski to dwa języki, którymi posługują się astronauta, zatem służą one do komunikacji pomiędzy Ziemią a Międzynarodową Stacją Kosmiczną. To jednak nie jedyna możliwość jego stosowania w pracy zawodowej.

» Absolwenci tego kierunku jako wykwalifikowani lingwiści i realoznawcy mogą aplikować m.in. do instytucji krajowych i międzynarodowych współpracujących z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, urzędów obsługujących imigrantów i uchodźców, a także służb mundurowych. Po studiach I stopnia można też kontynuować naukę na kierunku wschodniosłowiańskie studia translatoryczne, na którym kształci się m.in. tłumaczy tekstów specjalistycznych oraz artystycznych, a także tłumaczy środowiskowych (specjalność translatoryczna polsko-rosyjska oraz specjalność translatoryczna polsko-ukraińska)

– podsumowuje prof. Białek.

Ukrainistyka

Na koniec zatrzymamy się przy języku, którym posługują się nasi wschodni sąsiedzi. Chodzi oczywiście o język ukraiński. Niewiele osób zdaje sobie sprawę, że to jeden z najbardziej melodyjnych języków na świecie. Dla każdego, kto chce się z nim zapoznać, przewidziano specjalny kierunek studiów.

» Studia ukrainistyczne adresowane są do osób z pasją do kultury, języka i realiów Ukrainy. Wiedzę można zdobywać na jednej z dwóch specjalności: język ukraiński w obsłudze administracyjno-celnej i turystycznej oraz język ukraiński w biznesie. W trakcie nauki zajęcia prowadzone są w języku polskim i ukraińskim, co umożliwia studentom rozwijanie biegłości w obu językach oraz pogłębianie wiedzy na temat ukraińskiej kultury, prawa, gospodarki i relacji międzynarodowych. W programie nauczania pojawia się specjalistyczna terminologia, konieczna w obsłudze ruchu granicznego, administracji, turystyki czy sektora biznesowego. Ważnym elementem studiów są wymiany międzynarodowe w ramach programu Sokrates-Erasmus z uczelniami z Zagrzebia, Sofii i Preszowa. Warto też wspomnieć o działalności Koła Naukowego Ukrainistów, które sprzyja rozwojowi zainteresowań naukowych oraz integracji studentów

– mówi dr hab. Anna Choma-Suwała.

Ze względu na współpracę biznesową z Ukrainą oraz jej bliskie sąsiedztwo wzrasta popyt na pracowników potrafiących komunikować się w tym języku.

» Program studiów obejmuje także praktyki zawodowe przygotowujące studentów do wejścia na rynek pracy i pozwalające im na zdobycie cennego doświadczenia. Absolwenci mają możliwość zatrudnienia w instytucjach transgranicznych, mediach, organizacjach kultury, urzędach i firmach współpracujących z Ukrainą. Studia ukrainistyczne na UMCS umożliwiają zatem rozwinięcie kompetencji językowych, poznanie kultury ukraińskiej oraz otwarcie na międzynarodowe możliwości kariery

– dodaje dr hab. Choma-Suwała.

Jak widać, możliwości zawodowego rozwoju po ukończeniu wymienionego kierunku jest bardzo wiele. Dodatkowo umiejętność posługiwania się tym językiem sprzyja integracji z osobami, które przyjechały do nas z Ukrainy i planują tu zostać na stałe.

Podsumowanie

W tym miejscu warto jeszcze raz zwrócić uwagę na tytuł niniejszego artykułu: neofilologie kluczem do dialogu międzykulturowego. Nasi eksperci podali wiele argumentów, które o tym świadczą. Ale mówiąc krótko, dzięki znajomości języków osoby reprezentujące różne kultury mogą się swobodnie komunikować, a tym samym wzajemnie zrozumieć, współpracować na arenie międzynarodowej oraz niwelować stereotypy i uprzedzenia.

Opracowała Magdalena Cichocka

Barszcze kaukaskie – niebezpieczne rośliny inwazyjne i ciekawe obiekty badawcze

Okiem eksperta

Różnorodność biologiczna (bioróżnorodność) to różnorodność form żywych, obejmujących grzyby, rośliny, zwierzęta i mikroorganizmy na wielu poziomach organizacji biologicznej: gatunkowym, genetycznym, ekosystemowym i krajobrazowym. Bioróżnorodność wynika z przystosowania organizmów do środowiska, w którym żyją. Przekazywanie cech kolejnym pokoleniom pozwala na przetrwanie gatunków i związanych z nimi ekosystemów oraz ewolucję, która zwiększa szansę na przetrwanie w dynamicznym, zmieniającym się środowisku.

Wymieranie gatunków jest procesem naturalnym, eliminującym osobniki nieprzystosowane. Masowe wymieranie miało miejsce w historii Ziemi już sześciokrotnie. Ostatnie jest wynikiem działalności człowieka i przyjmuje zastraszające tempo, które nie pozwala na adaptację do zachodzących zmian. Najważniejsze przyczyny współczesnego wymierania gatunków to: utrata siedlisk, wprowadzanie gatunków obcych oraz inwazje biologiczne, a także presja człowieka, określana jako antropopresja.

Ochrona bioróżnorodności to kompleksowe rozwiązanie obejmujące: ochronę gatunkową i siedliskową, zrównoważone rolnictwo i konsumpcję, walkę z gatunkami inwazyjnymi, edukację i poszerzanie świadomości społecznej. Powyższe działania są w wielu aspektach usankcjonowane prawnie.

Gatunki obce i inwazyjne jako zagrożenie dla bioróżnorodności

Pojęcie gatunku obcego (GO) zostało zdefiniowane przez prawo Unii Europejskiej. GO to każdy żywy osobnik wprowadzony poza naturalny zasięg występowania na skutek działalności człowieka, czyli introdukcję. Drogi introdukcji to działania niezamierzone, wynikające z biologii organizmów (*dispersal*), tj. wędrówki zwierząt, rozprzestrzenianie nasion, zarodników i innych jego części w wyniku likwidacji naturalnych barier. Inna droga to przypadkowe zawlekanie (*vector*), wynikające z masowego transportu towarów, rozwoju turystyki. Drogi zamierzone obejmują celowe wprowadzanie organizmów żywych jako towarów (*commodity*) o konkretnym przeznaczeniu – spożywczym, terapeutycznym, energetycznym, ozdobnym itp.

Największym zagrożeniem dla bioróżnorodności ze strony GO są inwazje biologiczne. Polegają na gwałtownym wzroście liczebności populacji gatunków obcych, które przeżyły w nowym środowisku, zadomowiły się i zaczynają zagrażać rodzimej przyrodzie.

Fot. Bartosz Prohl

Rozporządzenie Rady Ministrów z 9 grudnia 2022 r. definiuje inwazyjny gatunek obcy (IGO) jako taki, który zagraża bioróżnorodności i powiązanym usługom ekosystemowym lub oddziałuje na nie w niepożądany sposób. Okazem IGO jest pojedynczy żywy osobnik lub każda jego część zdolna do przeżycia i rozmnażania. Na terenie Polski występują 84 IGO roślin (ponad 15% flory) oraz 84 IGO zwierząt (0,2% fauny), w tym 8 obcych, sztucznie wprowadzonych zwierząt łownych. Ustawowo nałożono obowiązek zwalczania 41 gatunków roślin, które są zagrożeniem dla bioróżnorodności Polski lub/i UE.

Barszcz Sosnowskiego

Na terenie Polski występują dwa inwazyjne gatunki z rodzaju *Heracleum*, czyli barszcz Mantegazziego (*H. man-*

tegazzianum) i barszcz Sosnowskiego (*H. sosnowskyi*). To doskonałe przykłady roślin, które – wprowadzone na nowe siedliska – stały się uciążliwymi IGO. Oba gatunki swoje naturalne siedliska posiadają na obszarach Kaukazu, gdzie występują na wysokogórskich łąkach i w dolinach rzek. Barszcz Mantegazziego pojawił się na terenie Europy prawdopodobnie na początku XIX w. z uwagi na walory dekoracyjne. Pierwsze doniesienia o stanowiskach w Polsce odnotowano w latach 70. XX w. w zachodniej części kraju.

Z kolei barszcz Sosnowskiego i jego nasiona sprowadzono do Europy na początku lat 50. XX w. z przeznaczeniem do uprawy jako wydajną paszę dla bydła. Zakładano, że wysoka zawartość białek i węglowodanów w roślinie oraz szybkie przyrosty zapewniające ogromną produkcję biomasy (do 400 t/ha) uzupełnią braki

paszowe w hodowli bydła domowego. Po selekcji nasion uprawiano go na terenie Polski (masowo na Podkarpaciu, Podhalu i Pogórzu Sudeckim), współczesnej Litwy, Łotwy, Estonii, Białorusi, Ukrainy i we wschodniej części Niemiec.

Zakrojony na szeroką skalę eksperyment nie przyniósł oczekiwanych rezultatów ze względu na skutki uboczne karmienia zwierząt paszą produkowaną z barszczu. Były to: poparzenia, spadek płodności i nieakceptowany zapach produktów mlecznych. Porzucone uprawy dały początek inwazji tego gatunku na sąsiednie tereny, objęły znaczą część Polski i pozostałych obszarów, gdzie był uprawiany. Ponadto wykorzystywano go jako roślinę miododajną. Barszcz Sosnowskiego to roślina chętnie odwiedzana przez owady zapylające. Jest źródłem nektaru i pyłku, a jego wydajność miodowa jest duża i wynosi około 300 kg/ha.

Barszcze kaukaskie charakteryzują się cechami, które sprzyjają szybkiemu rozprzestrzenianiu się i przejmowaniu kontroli nad zajmowanymi siedliskami. Należą do nich: duże zdolności adaptacyjne i tolerancja na zastane warunki siedliskowe, okazałe rozmiary (łodyga dorosłego osobnika ma wysokość od 1,5 do 4 m, liść rozetowy średnio o szerokości 120 cm i długości do 200 cm), masowa produkcja owoców z nasionami (średnica baldachów to średnio 2 m, na których owoce liczymy w tysiącach).

Rozprzestrzeniają się one przez wiatr oraz ciekawymi wodnymi. Sucha, spłaszczona owocnia posiada kanały olejowe. Olejek działa bakterio- i grzybobójczo, ograniczając straty w kiełkowaniu, wpływa też negatywnie na jakość gleby i jej mikrobiom. Roślina ma także możliwość rozmnażania się wegetatywnego przez kłącza i szyjkę korzeniową, bez udziału nasion, ograniczając bioróżnorodność w miejscach masowego występowania.

Nadziemne części barszczu Sosnowskiego produkują specyficzne substancje chemiczne. Są to furanokumaryny takie jak np. angelicyna, bergapten, psoralen, imperatoryna, pimpinellina, które oprócz charakterystycznego zapachu mają właściwości drażniące w kontakcie ze skórą. Poza tym zawarte w liściach liczne fenole działają jak naturalne pestycydy, dzięki czemu eliminują szkodniki. Daje to możliwość konkurencji z gatunkami rodzimymi i masowego zajmowania siedlisk.

Występujące w nadziemnych częściach barszczu substancje są niebezpieczne dla skóry. Podrażnienia wywołane furanokumarynami (sok z rośliny) możemy zaliczyć do fotouczuleń – reakcja alergiczna pojawia się tylko u niektórych osób poddanych ich działaniu, a efekt w niewielkim stopniu zależy od dawki. Po upływie 24–48 godzin od ekspozycji na substancję i promieniowanie UVA pojawiają się wykwity grudkowe z towarzyszącym świądem. Fotodermatoza to druga, znacznie groźniejsza reakcja wywołana barszczem Sosnowskiego. Powstaje w momencie kontaktu odsłoniętej skóry lub błon śluzowych z furanokumarynami, po bezpośrednim dotknięciu rośliny lub osadzeniu się mieszaniny furanokumaryn unoszącej się w powietrzu, zwłaszcza w ciepłe, słoneczne dni.

Aktywacja drażniących substancji zachodzi podczas ekspozycji na promieniowanie nadfioletowe (UVA 320–400 nm). Odczyn fototoksyczny objawia się: stanem zapalnym, podrażnieniem skóry, rumieniem, świądem i obrzękiem, przypomina objawy poparzenia słonecznego. W jego następstwie pojawiają się trudno gojące rany, ponieważ substancje drażniące reagują z DNA komórek skóry, utrudniając jej gojenie. W skrajnych przypadkach może dojść nawet do martwicy skóry.

Schemat działania po kontakcie z barszczem

Po kontakcie z barszczem sfotografuj roślinę, pomoże to ekspertowi ją rozpoznać. Umyj skórę wodą z łagodnym mydłem i zabezpiecz ją przed słońcem. Unikaj kontaktu ze słońcem do 48 godzin. Zastosuj preparaty łagodzące objawy poparzeń i reakcję alergiczną dostępne bez recepty oraz skontaktuj się z lekarzem.

Zawiadom właściciela terenu, władze gminy, miasta, obszaru chronionego lub inne organy o miejscu występowania barszczu kaukaskich. Jest obowiązek prawny zwalczania wybranych IGO, a jego zaniechanie podlega karze. Dzięki tobie inni unikną niebezpieczeństwa.

Pamiętajmy, że IGO, w tym barszcze kaukaskie, to najczęściej imponujące rozmiarem i „botaniczną urodą” rośliny, które poważnie zagrażają bioróżnorodności, a także zdrowiu. Unikajmy kontaktu z nimi, monitorujmy narażone siedliska i ograniczajmy ich występowanie. Wykorzystujmy ich użytkowe właściwości pod ścisłą kontrolą, za odpowiednim zezwoleniem.

Anna Rysiak

Sport i praca pozwalają mi zachować życiową równowagę

Rozmowa z Klaudią Janczak – country managerką BCA Polska w Lizbonie, absolwentką UMCS

Jest Pani absolwentką kierunku Intercultural Communication in Education and the Workplace na Wydziale Filologicznym. Dlaczego wybrała Pani ten kierunek?

Zdecydowałam się podjąć studia na tym kierunku, ponieważ od zawsze interesowałam się innymi kulturami i psychologią. Intercultural Communication wydało mi się tego świetnym połączeniem. Bardzo się cieszę, że miałam możliwość kontaktu z osobami z wielu różnych krajów.

Studiując ten kierunek, nauczyłam się przede wszystkim maksymalizowania korzyści, jakie płyną z pracy w międzynarodowym zespole. Wzbogaciło mnie to również prywatnie, bo zaczęłam dostrzegać różnice kulturowe jako coś, z czego mogę czerpać i się uczyć, a nie jako coś, co trzeba oceniać i krytykować za to, że jest inne, nieznanne.

Jak wspomina Pani okres studiów?

Czas ten wspominam bardzo miło, choć muszę przyznać, że był dość intensywny. Studiując, podjęłam jednocześnie pracę jako project manager, więc nie miałam zbyt dużo wolnego czasu. Natomiast z perspektywy upływających lat niczego nie żałuję, ponieważ pozwoliło mi to szybciej rozwijać moją karierę.

Obecnie pracuje i mieszka Pani w Lizbonie w Portugalii. Jak to się stało, że wyjechała Pani z kraju? Czym zajmuje się Pani zawodowo?

Zawsze chciałam mieszkać na południu Europy ze względu na specyficzny klimat i mentalność ludzi. Portugalia nie była moim „numerem jeden” (nigdy wcześniej tam nie jeździłam), ale to właśnie z Lizbony otrzymałam ofertę pracy, więc postanowiłam zaryzykować i tam pojechać. Był wtedy okres pandemii, która skłoniła mnie do refleksji i dała poczucie ulotności. Decyzję o wyjeździe do Lizbony podjęłam dość spontanicznie (w lipcu 2020 r.). Stwierdziłam, że nie mam nic do stracenia, a za to bardzo dużo mogę zyskać. Niedługo minie pięć lat odkąd się tu przeprowadziłam i do tej pory nie było nawet jednego dnia, w którym żałowałabym podjętej decyzji.

Na co dzień pracuję jako country manager w firmie z branży motoryzacyjnej, gdzie zarządzam kilkoma zespołami oraz rozwijam firmę na rynku polskim.

Co zalicza Pani do swoich największych zawodowych sukcesów?

Z pewnością jednym z moich sukcesów jest podwojenie liczebności zespołu oraz sprzedaży w ciągu 1,5 roku oraz przejście przez kilka szczybli kariery aż do obecnej

Fot. Corneli Badea

pozycji country managera. Dodatkowo jestem dumna z faktu, że pracuję tam jako jedna z nielicznych kobiet, a do tego jestem najmłodsza na tym stanowisku w firmie.

Warto powiedzieć o tym, że działa Pani na rzecz Polonii. Od 2021 r. organizuje Pani zajęcia fitness i obozy sportowe dla kobiet mieszkających w Lizbonie. Skąd taka pasja?

Od zawsze kochałam sport i to, jak na mnie działa – pomaga mi kształtować samodyscyplinę i dbać o zdrowie fizyczne i psychiczne. Po roku mieszkania w Lizbonie postanowiłam podzielić się moją pasją z innymi Polkami żyjącymi w Portugalii. Miałam świadomość, że życie za granicą ma wiele zalet, ale przychodzą też gorsze momenty, np. wyobcowania. Dlatego chciałam stworzyć wyjątkową społeczność i dać poczucie przynależności. Dodatkowym bodźcem stała się wówczas ciągle trwająca pandemia. Siłownie zostały pozamykane, ale na szczęście dozwolony był ruch na świeżym powietrzu. Zrobiłam więc potrzebne uprawnienia trenera personalnego i fitness. Potem wstawiłam informację na jednej z grup na Facebooku, co spotkało się z pozytywnym odzewem ze strony Polonii. I tak to się zaczęło.

Pomysł na obozy sportowe pojawił się dwa lata temu. Do tej pory zorganizowałam już trzy takie wydarzenia. Więcej informacji można znaleźć na moim profilu na Instagramie: @holifit_lisboa. Jeżeli ktoś chciałby ak-

tywnie zwiedzić kawałek Portugalii, to zapraszam do kontaktu. Obecnie moja działalność skierowana jest nie tylko do Polek, ale również do osób z innych krajów. Razem tworzymy „Intercultural” – grupę, w której nie tylko dbamy o aktywność fizyczną, ale nawiązujemy też znajomości, przyjaźnie i wspieramy się w różnych kwestiach imigranckich.

Jak udaje się Pani pogodzić te aktywności z codzienną pracą? Ma Pani jeszcze jakieś pasje, o których chciałaby opowiedzieć więcej?

Co do łączenia pracy zawodowej z moją działalnością w branży fitness, to warto wspomnieć, że zajęcia prowadzę w godzinach wieczornych – i wszyscy, w tym ja, są już po pracy. Obecnie ze względu na częste podróże służbowe łączenie tych dwóch aktywności jest dla mnie wyzwaniem. Choć muszę przyznać, że nawet jeśli zdarzy się, że muszę odwołać jakieś zajęcia, spełniam się w realizacji wspomnianych obozów, które planuję z wyprzedzeniem.

Oprócz tego biegam (ukończyłam kilka półmaratonów i jeden maraton). Od dwóch lat trenuję też pole dancing, a od kilku miesięcy salsę. Jak widać, moje pasje są skoncentrowane wokół sportu i ruchu, co w połączeniu z pracą umysłową pozwala mi zachować życiową równowagę.

Rozmawiała Magdalena Wołoszyn-Mróż

Kochanej Pani Janinie...

Maj był miesiącem bolesnym dla Zespołu Tańca Ludowego UMCS w Lublinie im. Stanisława Leszczyńskiego. Z ogromnym smutkiem musieliśmy pożegnać naszą nestorkę i współzałożycielkę Zespołu – Janinę Łucję Leszczyńską, która zmarła 13 maja 2025 r.

Archiwum Zespołu Tańca Ludowego UMCS

Janina Łucja Leszczyńska urodziła się w 1930 r. w Pińsku. Jej dzieciństwo nie było beztrudne. Ojciec zginął w Katyniu, a ona wraz z matką została zesłana do Kazachstanu, gdzie przebywały sześć lat. Czas tam spędzony, dzięki namowom bliskich, opisała w książce *Moje stracone dzieciństwo*.

Po powrocie do ojczyzny, podczas nauki w liceum, dołączyła do Związku Harcerstwa Polskiego w Jeleniej Górze. Następnie została absolwentką Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie. Przez 42 lata pracowała jako nauczyciel w wielu placówkach, a w szczególności w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UMCS.

Przez wiele lat była związana z ZTL, który współtworzyła wraz z mężem Stanisławem Leszczyńskim, założycielem i wieloletnim dyrektorem. Pełniła tu funkcje: instruktora, kostiumologa, kronikarza oraz tancerza. „Czasem byłam nawet pielęgniarką” – wspominała w jednym z wywiadów. Niestety nie każdy z nas miał możliwość osobiście poznać Panią Janinę. Jednak starsi członkowie wspominają, że zawsze była osobą serdeczną i ciepłą – była sercem naszego Zespołu.

Została uhonorowana wieloma ważnymi odznaczeniami, m.in. „Zasłużony Działacz Kultury”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Lublina”, Honorową Odznaką „Za Zasługi dla Lubelszczyzny”, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Akademickiego Związku Sportowego”, dyplomem za wybitne osiągnięcia w dziele więzi patriotycznej Polonii z Macierzą, Odznaką Honorową Towarzystwa „Polonia”, a także Odznaką Honorową Sybiraka.

Naszą nestorkę pożegnaliśmy 16 maja. Msza święta odbyła się w kościele pw. św. Józefa w Lublinie, a dalsze uroczystości pogrzebowe miały miejsce na cmentarzu na Majdanku. Jako członkowie Zespołu zebrał się, aby wspólnie oddać Pani Janinie należną cześć przy dźwiękach pieśni *Marsz Sybiraków* oraz *Szumiała leszczyna*. W tym miejscu chcielibyśmy podziękować za kondolencje i wsparcie innych zespołów ludowych.

5 czerwca w Akademickim Centrum Kultury i Mediów UMCS Chatka Żaka odbył się koncert z okazji Dnia Sybiraka, który także zadedykowaliśmy Pani Janinie. Nadal czujemy jej obecność i wsparcie, ponieważ zostawiła w naszym Zespole swój przykład miłości do ojczyzny i tradycji.

Kamila Kopytiuk

Pełna dobroci i mądrości Rita Malcher

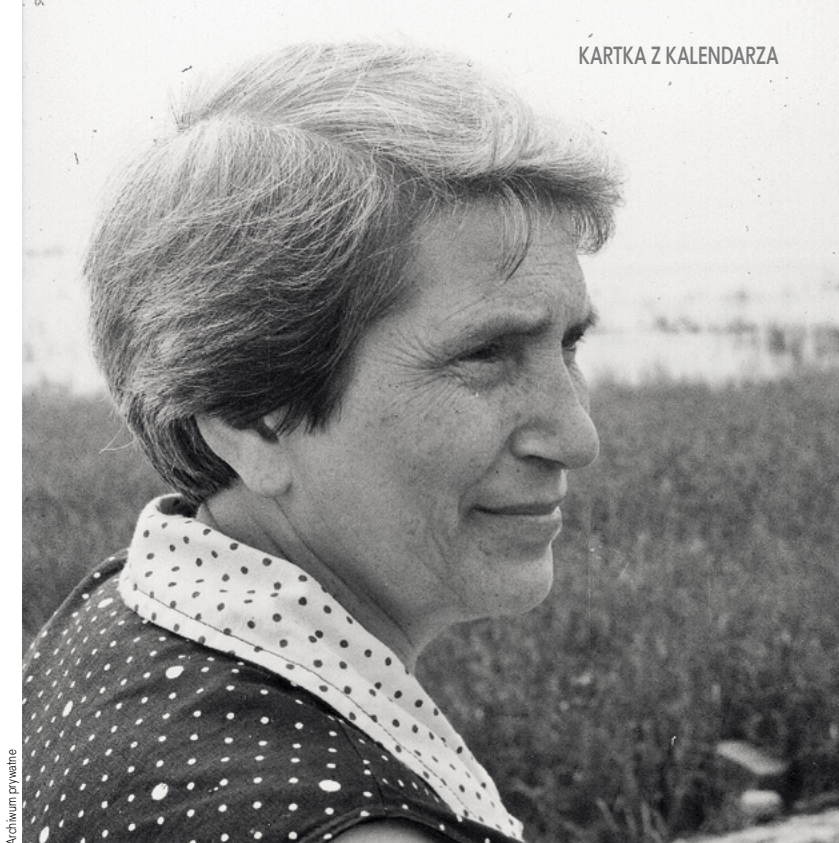
7 lutego 2025 r. w wieku 96 lat odeszła Rita Malcher, germanistka, tłumaczka, w latach 60. i 70. kierownik Studium Języków Obcych UMCS.

Rita Malcher była Ślązaczką. Urodziła się w 1928 r. w Bziu Górnym, na przedmieściach Jastrzębia Zdroju (dziś to część miasta) jako najmłodsze z 12 dzieci Roberta i Gertrudy. Jej ojciec był drobnym przedsiębiorcą i potrafił zapewnić rodzinie godne utrzymanie i odpowiednio do zdolności wykształcenie. Rodzina była polskojęzyczna, ale prawie wszyscy znali język niemiecki.

Edukację Rity Malcher w szkole podstawowej przerwał wybuch II wojny światowej, w czasie której zginął m.in. jej brat Gerard, żołnierz AK. Dzisiaj jego imię nosi ulica w Jastrzębiu Zdroju. Rita maturę zdała już po wojnie. Była pilną, wzorową uczennicą. Chciała się uczyć, ale nastały lata stalinowskie i ze względu na ojca, określanego mianem „kapitalisty i burżuazji”, nie mogła się dostać na żadną uczelnię. Dowiedziała się jednak, że w Lublinie funkcjonuje Katolicki Uniwersytet Lubelski. Tam też w 1951 r. została przyjęta na germanistykę. Studia ukończyła z wyróżnieniem. Pokochała Lublin i tu została, pomimo początkowych trudności ze znalezieniem dobrej i stałej pracy. Ostatecznie została lektorem języka niemieckiego, a później kierownikiem Studium Języków Obcych na UMCS.

Rita Malcher była znawczynią języka staroniemieckiego. Jej pasją życiową stały się tłumaczenia. Była wyjątkowo solidna, niekiedy ze względu na jedno niezrozumiałe słowo spędzała długie godziny w bibliotece, dopóki go nie rozszyfrowała. Ponieważ zdobyła renomę wybitnego tłumacza, naukowcy, nie tylko z Lublina, prosili ją o tłumaczenie trudnych tekstów.

Pani Rita była nie tylko świetnym fachowcem, ale także bardzo dobrym człowiekiem. W 1968 r. przyjęła mnie na stanowisko lektora języka rosyjskiego w Studium Języków Obcych UMCS od razu po studiach. Uczelnia potrzebowała wówczas rusycystów. Pierwszą rozmową z panią kierownik byłam po prostu zachwycony. Powiedziała, że się cieszy, ponieważ jestem pierwszym absolwentem naszej Uczelni zatrudnionym w Studium, że szybko nauczę się dydaktyki i z pewnością będę dobrym nauczycielem. Spytała też, skąd pochodzę, kim są moi rodzice, jak się nam żyje na wsi, jak poradzę sobie z mieszkaniem poza domem rodzinnym. Odebrałam ową rozmowę jako wyraz matczynej troski. Podobnie traktowała innych młodych

Archiwum prywatne

lektorów. Pani Rita miała wrodzoną opiekuńczość i dobre serce, a troskę o pracowników uważała za swój obowiązek. Jednocześnie wymagała od nas rzetelnego wykonywania obowiązków, ale nie była formalistką. Była dobrym, sprawiedliwym i lubianym szefem. Wspomnę tylko, że pozwalała mi, po wcześniejszym wypełnieniu obowiązków wobec studentów, wyjeżdżać na miesiące wakacyjne do rodziców. Mówiła: „Trzeba jechać na wieś. Nakosi pan zboża, nakopie ziemniaków, będziemy mieli co jeść”. Robiła administracyjne wykroczenie, ale pokazała swoje człowieczeństwo, dziś zastępowane modnym słowem empatia. Rozumiała, że Uczelnia na tym nic nie straci, a moja obecność na wsi przyniesie tylko korzyść.

Inny przykład świadczy o jej obywatelskiej postawie. W 1970 r., gdy władze komunistyczne brutalnie i krwawo tłumiły protesty robotnicze, miała odwagę publicznie powiedzieć: „Wszystko mogę zrozumieć, ale nie śmierć ludzi. Tak nie powinno być, nie można milczeć”.

W 1975 r., w wyniku konfliktu na Uczelni, przeniosła się na KUL, gdzie uczyła studentów germanistyki praktycznej znajomości języka niemieckiego. Stamtąd odeszła na emeryturę, nadal zajmując się tłumaczeniami.

Gdy zaczęły opuszczać ją siły, zamieszkała u syna, który potrafił zapewnić jej spokojne „dożywianie”. 11 lutego spoczęła na cmentarzu w podlubelskich Niemcach. Jestem szczęśliwy i dumny, że mogłem pracować pod opieką Rity Malcher. Wyrażam również serdeczne podziękowanie Włodkowi Zinczkowi – inicjatorowi naszego wyjazdu na pogrzeb Pani Rity.

Mikołaj Roszczenko

UMCS wydawcą w Global Biodiversity Information Facility

Global Biodiversity Information Facility (GBIF) jest ogólnosiwiatowym programem budowy systemu wymiany danych o różnorodności biologicznej, którego nadrzędnym celem jest otwarcie dostępu do informacji o zasobach przyrodniczych. Integruje i zapewnia dostęp do źródłowych danych o rozmieszczeniu gatunków w czasie i przestrzeni, przygotowanych w zunifikowany i uniwersalny sposób, w zgodzie z zasadami FAIR (*Findable, Accessible, Interoperable, Reusable*). Baza zawiera informacje o bioróżnorodności na poziomie organizmalnym, które są poszerzane o elementy danych molekularnych, pochodzących z metabarkodingu. Efektem działań GBIF jest system i narzędzia dostępu do danych, które są wykorzystywane w naukach podstawowych, np. ekologii, bio- i filogeografii, a także aplikacyjnych – badaniach gatunków inwazyjnych, ochronie gatunków i obszarów, epidemiologii, usługach ekosystemowych, badaniach i prognozowaniu zmian klimatu lub wykorzystaniu gatunków jako źródła żywności.

Cele szczegółowe programu mieszczą się w takich obszarach jak: tworzenie bazy wiedzy dla postępu badań naukowych i zrozumienia globalnej różnorodności biologicznej; transfer wiedzy i dostarczanie wsparcia dla podejmowania decyzji, które odpowiadają na pilne wyzwania społeczne związane z globalnymi zmianami środowiska; wzmocnienie i rozwój współpracy pod kątem przyszłych potrzeb; wykorzystanie nowoczesnej technologii dla wsparcia obsługi danych.

Projekt GBIF rozpoczął się w marcu 2001 r. pod egidą MegaScience Forum OECD. Jako podstawę działania przyjęto Memorandum of Understanding (MoU), dokument założycielski typu wielostronnej umowy międzynarodowej, określający cele, zasady uczestnictwa

i sposób działania. Członkami GBIF są państwa i organizacje związane z badaniami różnorodności biologicznej. Obecnie sieć liczy 48 pełnoprawnych członków, czyli państw z prawem głosu (*Voting Participants*) płacących składki członkowskie oraz 16 państw i 48 organizacji o statusie członka stowarzyszonego (*Associate Country Participants* oraz *Other Associate Participants*). Polska jako jeden z członków-założycieli jest w GBIF od momentu rozpoczęcia projektu, przy czym status pełnoprawnego członka uzyskała w 2017 r.

W ciągu 20 lat swojego istnienia GBIF stał się największym naukowym systemem informacji o rozmieszczeniu organizmów i naukowych kolekcjach przyrodniczych. Obecnie sieć daje nieograniczony dostęp do ponad 3,1 mld rekordów stwierdzeń (*occurrence records*), poprzez ponad 113 tys. zbiorów danych (*datasets*), udostępnianych przez 2,5 tys. instytucji (*publishers*). Stale rośnie liczba opartych o dane GBIF recenzowanych publikacji naukowych i właśnie przekroczyła 13 tys.

UMCS w GBIF

Nasz Uniwersytet od października 2023 r. ma status instytucji udostępniającej dane w GBIF (*publisher*). Początek współpracy wiąże się z przystąpieniem Wydziału Biologii i Biotechnologii UMCS w 2017 r. do Krajowej Sieci Informacji o Bioróżnorodności (KSIB). KSIB jest największą w kraju siecią naukową zajmującą się problematyką różnorodności biologicznej, zrzeszającą 28 instytucji członkowskich i wiele współpracujących. Skupia większość istotnych ośrodków naukowych prowadzących badania przyrodnicze – głównie są to uczelnie wyższe, instytuty PAN oraz państwowe instytuty badawcze, a jej działania koordynuje Uniwersytet Warszawski. W latach 2020–2023 18 instytucji, członków

KSIB, w tym UMCS, było zaangażowanych w realizację projektu „Integracja i mobilizacja danych różnorodności biologicznej Eukaryota w zasobach polskich instytucji naukowych (IMBIO)”, finansowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC.02.03.01-IP.01-00-011/19, budżet 16 763 954 zł, w tym UMCS 985 657 zł, lider UW). Jego efektem było opublikowanie 3 dużych baz danych o kolekcjach przyrodniczych Instytutu Nauk Biologicznych: „UMCS Mycological collection” (49 198 rekordów, autorzy: W. Mułenko, M. Mamczarz, K. Tymoszek, O. Budnyk i M. Kozłowska); „UMCS Entomological Collection” (82 247 rekordów, autorzy: B. Staniec, G.K. Wagner, M. Kowalczyk, A. Dzyr, J. Chobotow, K. Kucharska) oraz „UMCS Botanical Collection” (53 647 rekordów, autorzy: W. Mułenko, R. Zubel, M. Pluta, M. Kowalczyk, Z. Cierech, M. Wrzesień, J. Czarnecka). Dzięki temu do światowego obiegu zostały włączone pełne informacje o cennych kolekcjach naukowych, w tym o zbiorach porostów prof. Józefa Motyki oraz motyli dziennych doc. Mieczysława Romualda Krzywickiego.

Obecnie Instytut Nauk Biologicznych UMCS jest jedną z 22 instytucji naukowych realizujących projekt „Polski Węzeł GBIF”, który jest finansowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach wsparcia udziału polskich zespołów naukowych w międzynarodowych projektach infrastruktury badawczej. W jego realizacji biorą udział dr hab. Joanna Czarnecka, prof. UMCS, dr hab. Małgorzata Wrzesień, prof. UMCS i mgr Magdalena Kowalczyk. Celem jest zwiększenie udziału polskich jednostek naukowych w zasilaniu sieci danymi o różnorodności biologicznej oraz wsparcie zainteresowanych w przygotowaniu i publikacji danych zgodnie ze standardami GBIF.

Korzyści wynikające ze stosowania i udostępniania danych w GBIF

Każdy rekord danych GBIF zawiera informację o miejscu i czasie wystąpienia gatunków oraz towarzyszące metadane, pozwalające zawsze zidentyfikować właściciela (wyłącznie instytucje i organizacje) oraz określające osoby odpowiedzialne za treść. Wprowadzone do GBIF zestawy danych otrzymują trwałe identyfikatory DOI, a autorzy mają dostęp do informacji o ich pobieraniu oraz cytowaniu. Specjalizacja bazy GBIF jako dziedzinnego repozytorium danych o bioróżnorodności, standaryzacja oraz

Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego

środowisko informatyczne znacząco ułatwiają korzystanie z danych oraz umożliwiają dotarcie z nimi bezpośrednio do zainteresowanych naukowców i praktyków.

Według raportu Deloitte Access Economics (2023, dostępny na stronie www.gbif.org) – każde 1€ zainwestowane w sieć daje korzyść o wartości 3€ osobom korzystającym z tych danych oraz 12€ w postaci korzyści społecznych. Niemal połowa użytkowników twierdzi, że nie byłaby w stanie uzyskać wyników badań na zadowalającym poziomie bez danych z GBIF. Przeciętny zaoszczędzony czas potrzebny na pozyskanie danych o bioróżnorodności z GBIF w porównaniu z czasem potrzebnym na osiągnięcie podobnego efektu z wykorzystaniem alternatywnych źródeł informacji to 64 godziny, a około 92% użytkowników wskazuje, że dane pozyskane z GBIF sprzyjają osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju (UN Sustainable Development Goals).

Ponadto autorzy raportu zauważają:

”The most significant source of value that GBIF may provide at the ‘information’ stage is in setting standards. This greatly reduces the required investments at the national level and improves interoperability across borders. This value is difficult to quantify, but could be in the order of billions of euros, according to a similar economic valuation study of a bioinformatics platform.

Osoby zainteresowane korzystaniem z narzędzi GBIF oraz publikowaniem danych w GBIF zachęcamy do kontaktu z mgr Magdaleną Kowalczyk z Instytutu Nauk Biologicznych UMCS (magdalena.kowalczyk@mail.umcs.pl).

Joanna Czarnecka
Małgorzata Wrzesień
Magdalena Kowalczyk
Piotr Tykarski

↑ Uczestnicy projektu „Polski węzeł GBIF” w czasie warsztatów „Biodiversity Data Mobilization”

Konferencja „Data Science – Shaping Careers with Market-Driven Competencies”

22 maja 2025 r. na Wydziale Ekonomicznym odbyła się międzynarodowa konferencja „Data Science – Shaping Careers with Market-Driven Competencies”, zorganizowana w ramach projektu „The power of relations – działania na rzecz wzmocnienia potencjału UMCS w zakresie obsługi studentów z zagranicy” finansowanego przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej.

Celem wydarzenia było podkreślenie, jak ważne są kompetencje z obszaru Data Science w kontekście zmieniającego się rynku pracy. Organizatorzy zwrócili uwagę na to, że konferencja ma także ułatwić studentom zagranicznym integrację z polskim środowiskiem akademickim i zaprezentować UMCS jako istotny ośrodek Data Science.

Program obejmował prezentacje ekspertów i dyskusje tematyczne, które wprowadzały uczestników w najważniejsze zagadnienia: „Classical Machine Learning in Everyday Data Work” (wykład Michała Błaszczykowskiego poświęcony wykorzystaniu klasycznych algorytmów uczenia maszynowego w codziennej pracy analityka danych); „Sentiment Analysis – how machines comprehend emotions” (prezentacja Hanny Sobocińskiej z DataArt Poland przedstawiająca techniki analizy nastroju w tekstach przy pomocy narzędzi uczenia maszynowego); „Latent Representations and Their Role in Neural Networks” (wykład Dariusza Wójcika z Netrix S.A., w którym omówiono znaczenie ukrytych reprezentacji danych w sieciach neuronowych oraz ich zastosowanie w przetwarzaniu dużych zbiorów informacji); „Future-Proof: Essential Skills for the Data-Driven World” (wystąpienie dr Moniki Jakubiak z UMCS na temat kluczowych kompetencji, jakich oczekuje rynek pracy od specjalistów Data Science).

Następnie miał miejsce panel dyskusyjny „Data-Driven Careers: Competencies that Matter” moderowany przez dr. Kamila Filipka – dyrektora Centrum Sztucznej Inteligencji i Modelowania Komputerowego UMCS. Eksperci z branży IT i środowiska naukowego dyskutowali o najważniejszych umiejętnościach w karierze związanej z danymi. Poruszono kwestie interdyscyplinarnej wiedzy (łączenie statystyki, programowania i analizy biznesowej) oraz znaczenia umiejętności miękkich, takich jak komunikacja i praca zespołowa. Panel po-

Fot. Bartosz Proń

Fot. Bartosz Proń

święcony praktycznym aspektem zatrudnienia był kontynuacją głównych tematów konferencji i łączył perspektywę akademicką z biznesową.

W drugiej części wydarzenia uczestnicy mogli wziąć udział w czterech równoległych warsztatach praktycznych w języku angielskim, co umożliwiło aktywny udział studentów zagranicznych: „Practical AI” (Michał Błaszczykowski); „Text classification 101” (Hanna Sobocińska); „Explainable Artificial Intelligence XAI” (Dariusz Wójcik); „Soft Skills for Hard Data” (Monika Jakubiak). Każdy z warsztatów miał charakter interaktywny, co pozwoliło studentom na praktyczne ćwiczenie przedstawianych metod i aktywną dyskusję z prowadzącymi.

Karolina Sokolińska

Konferencja „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”

W dn. 11–15 maja 2025 r. odbyła się 5. jubileuszowa konferencja naukowa „Fizykochemia granic faz – metody instrumentalne”, zorganizowana przez Wydział Chemii UMCS, Instytut Nauk Chemicznych UMCS oraz Lubelski Oddział Polskiego Towarzystwa Chemicznego wraz z Sekcją Fizykochemii Zjawisk Międzyfazowych.

Przewodniczące Komitetu Organizacyjnego – prof. dr hab. Agnieszka Nosal-Wiercińska i prof. dr hab. Małgorzata Wiśniewska – podczas uroczystego otwarcia podziękowały władzom UMCS, Wydziału oraz Instytutu za wieloletnią współpracę oraz wsparcie w działaniach organizacyjnych.

W uroczystości otwarcia konferencji wzięli udział zaproszeni goście: prorektor ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr hab. Zbigniew Pastuszak, dziekan Wydziału Chemii dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk, prezes Zarządu Głównego PTChem prof. dr hab. Robert Pietrzak, prezes Lubelskiego Oddziału Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Cezary Sławiński.

Konferencję zainaugurował wykład pt. „Sztuczna inteligencja w chemii: jak proponować cząsteczki o pożądanym cechach”, który wygłosił prof. dr hab. Marcin Hoffmann z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Program wydarzenia obfitował w liczne sesje wykładowe, prezentacje wyników badań oraz naukowe dyskusje. Uczestnicy mieli możliwość zapoznania się z nowoczesnymi metodami badania zjawisk zachodzących na granicach faz oraz ich praktycznym i teoretycznym zastosowaniem w różnych dziedzinach nauk ścisłych, przyrodniczych i medycznych. Konferencja stanowiła także platformę integracji środowiska naukowego i nawiązywania współpracy między instytucjami akademickimi. Szczególnie aktywny udział odnotowano ze strony młodych naukowców, doktorantów i studentów kierunków chemicznych.

Wartością dodaną będą specjalne wydania numerów renomowanych czasopism („ChemPhysChem” oraz „Physicochemical Problems of Mineral Processing”), co podkreśli wysoki poziom merytoryczny wydarzenia.

Agnieszka Nosal-Wiercińska

Fot. Bartosz Proń

↑ Od lewej: prof. Małgorzata Wiśniewska i prof. Agnieszka Nosal-Wiercińska

Fot. Bartosz Proń

↑ Prof. Marcin Hoffmann

Fot. Bartosz Proń

O geopolitycznych priorytetach Unii Europejskiej

16 maja 2025 r. w Instytucie Stosunków Międzynarodowych została zorganizowana międzynarodowa konferencja pt. „Rozszerzanie Unii Europejskiej czy pogłębianie sąsiedztwa?”. Wydarzenie było inspirowane prezydencją Polski w Radzie Unii Europejskiej i jej przewodnim hasłem „Bezpieczeństwo, Europa!”. Organizatorami byli: Instytut Stosunków Międzynarodowych i Centrum Dokumentacji Europejskiej UMCS we współpracy z Fundacją Współpracy Polsko-Niemieckiej (FWPN) i Niemiecką Radą ds. Stosunków Zagranicznych (DGAP). Wydarzenie było finansowane przez FWPN w ramach projektu (nr 00089/2025/AJ), pozyskanego przez dr hab. Katarzynę Stachurską-Szczesiak, prof. UMCS – kierownik CDE UMCS. Patronat nad konferencją objęło Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP.

Uczestnikami dyskusji w sesji pierwszej na temat rozszerzenia UE byli: dr Marek Prawda – podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, dr Katarzyna Smyk – dyrektorka Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce, absolwentka i doktorantka Wydziału Politologii UMCS, Vasyl Bodnar – ambasador Ukrainy w Polsce, Mimoza Halimi – ambasadorka Albanii w Polsce oraz dr Georg Ziegler – emerytowany urzędnik KE, który zajmował się tematyką rozszerzania UE i uczestniczył w inicjowaniu negocjacji z Ukrainą o członkostwie. W sesji drugiej na temat sąsiedztwa UE uczestniczyli: prof. Michael Köhler – emerytowany urzędnik KE (Dyrekcja Generalna ds. Sąsiedztwa), ambasador Grand Bargain, Cornelius Ochmann – dyrektor FWPN oraz dr Peter Frey – były redaktor naczelny ZDF, drugiego programu niemieckiej telewizji publicznej. Moderatorem w obu sesjach był prof. dr hab. Marek Pietraś.

Przedmiotem dyskusji były strategiczne priorytety i dylematy polityki UE wobec zewnętrznego środowiska w warunkach przyśpieszenia zmian przestrzeni geopolitycznej Europy i globu, z koncentracją na politykach rozszerzenia i sąsiedztwa. Szczególnie istotne pytanie dotyczące przyszłości UE w zmieniającym się świecie brzmi: ile rozszerzenia, a więc przyjęcia nowych państw członkowskich, a ile i w jakiej formule polityki sąsiedztwa z otoczeniem międzynarodowym? Kwe-

Archiwum prywatne Katarzyny Stachurskiej-Szczesiak

Fot. Ilhor Kolsinchenko

stia jest tym ważniejsza, że w kilku państwach objętych tymi politykami pogłębia się destabilizacja polityczna i ekonomiczna. Obszar sąsiedztwa UE stał się mniej stabilny i przewidywalny – wschodniego w kontekście wojny w Ukrainie, a południowego z powodu konfliktów, napięć, presji migracyjnej na Bliskim Wschodzie i w Afryce Północnej. Rozwiązanie tych problemów, czy w formule rozszerzenia, czy w formule sąsiedztwa, jest istotne dla obecnego i przyszłego bezpieczeństwa UE.

W czasie obrad podjęto próbę odpowiedzi na kilka pytań, m.in.: jaka jest UE po agresji Rosji na Ukrainę – ta sama, ale nie taka sama? co się zmieniło? czy kierunek południowego rozszerzenia jest konkurencyjny wobec kierunku wschodniego? jakie jest stanowisko Polski w sprawie rozszerzenia? jakie działania podejmuje UE w celu przeciwdziałania zagrożeniom w państwach objętych polityką sąsiedztwa? czy skuteczne są mechanizmy zarządzania kryzysowego wobec wyzwań pochodzących od południowych i wschodnich sąsiadów?

W dyskusji podkreślono wyjątkowość obecnego procesu rozszerzania UE, łączącego racjonalność geopoliti-

tyczną z koniecznością spełnienia przez państwa kandydujące wymogów członkostwa – tzw. kryteriów kopenhaskich. Dr Marek Prawda w imieniu MSZ wskazał na doniosłość dla Polski rozszerzenia o Ukrainę, akcentując zmianę myślenia o tym procesie w UE, także w odniesieniu do Albanii. Dr Katarzyna Smyk podkreśliła, że polityka rozszerzenia UE jest obecnie bardziej niż kiedykolwiek geostrategiczną inwestycją w długoterminowy pokój, stabilność i bezpieczeństwo całego naszego kontynentu. W warunkach agresji Rosji polityka rozszerzenia, będąc moralnym, politycznym i geopolitycznym imperatywem, nie może być negocjowana „na skróty”. Musi odzwierciedlać spełnienie kryteriów przez państwa kandydujące. Ambasadorzy Albanii i Ukrainy mówili z kolei o postępach negocjacji członkowskich. Dr Georg Ziegler wskazał na zaawansowanie procesów dostosowawczych Ukrainy do członkostwa w UE.

Konferencja została poprzedzona (15 maja) wykładem prof. Michaela Köhlera pt. „Istota i ewolucja pomocy humanitarnej w polityce UE”. Obecnie prof. Köhler jest jedną z trzech osób na świecie reprezentujących grupę tzw. Ambasadorów Grand Bargain, odpowiedzialną za kreowanie i koordynowanie światowych działań w zakresie pomocy humanitarnej, w tym działań UE.

Uczestnicy konferencji przyjęli *Apel w sprawie wzmocnienia edukacji europejskiej w Polsce*. Zwrócono się w nim do podmiotów zaangażowanych w edukację narodową, środowisk akademickich, mediów, fundacji i innych gremiów opiniotwórczych oraz partii politycznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego o narodową zgodę i zaangażowanie w działania na rzecz edukacji europejskiej obywateli Polski jako elementu edukacji obywatelskiej.

Marek Pietras

Katarzyna Stachurska-Szczesiak

Współpraca z firmą Mirai Technology & Services

13 maja 2025 r. została podpisana umowa ramowa o współpracy między UMCS, reprezentowanym przez prorektora ds. rozwoju i współpracy z gospodarką prof. dr. hab. Zbigniewa Pastuszaka, a firmą Mirai Technology & Services Sp. z o.o., reprezentowaną przez prezesa Zarządu Michała Cezarego Mazura. W spotkaniu uczestniczył również p.o. dyrektor Instytutu Informatyki i Matematyki dr hab. Przemysław Stpiczynski, prof. UMCS z uwagi na fakt, że Instytut będzie jednostką realizującą podpisaną umowę.

Jej przedmiotem jest nawiązanie szeroko zakrojonej współpracy w zakresie badań naukowych i prac badawczo-rozwojowych (B+R), w tym rozwoju technologii oraz innowacyjnych rozwiązań aplikacyjnych. Współpraca dotyczyć będzie również aplikowania i realizacji projektów naukowo-badawczych finansowanych ze źródeł zewnętrznych, wykonywania usług badawczych zleco-

Fot. Michał Piast

↑ Od lewej: prof. Przemysław Stpiczynski, Michał Cezary Mazur i prof. Zbigniew Pastuszek

nych oraz wspólnego zgłaszania wniosków patentowych w zakresie innowacyjnych rozwiązań w sektorze IT.

Mirai Technology & Services to nowoczesna firma, która zajmuje się m.in. projektowaniem i produkcją zaawansowanych rozwiązań RTG.

Dariusz Polubiec

Wizyta w Królewskim Instytucie Technologicznym w Sztokholmie

W dn. 18–24 maja 2025 r. przedstawicielki Wydziału Chemii i Instytutu Nauk Chemicznych: prof. dr hab. Beata Podkościelna, dr hab. Monika Wawrzekiewicz, prof. UMCS, dr hab. Anna Wołowicz oraz dr Marta Goliszek-Chabros uczestniczyły w wizycie studyjnej w Królewskim Instytucie Technologicznym (KTH) w Sztokholmie. Wzięły w niej także udział naukowcy z Uniwersytetu Świętych Cyryla i Metodego w Skopje (Macedonia): prof. Jadranka Blazhevska Gilev, mgr Andrea Petanova, mgr Marija Prosheva, inż. Vlado Gilev. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu BIOMAT realizowanego w programie Erasmus+.

KTH to jedna z najbardziej prestiżowych uczelni technicznych w Szwecji, specjalizująca się w naukach inżynierskich, technologii oraz naukach ścisłych i informatyce.

Głównym celem wizyty była wymiana doświadczeń oraz pogłębienie wiedzy na temat izolacji i modyfikacji ligniny – naturalnego, odnawialnego biopolimeru o szerokim potencjale zastosowań w biomateriałach i technologii środowiskowej. Pracownicy obu uczelni mieli okazję uczestniczyć w zaawansowanych warsztatach laboratoryjnych prowadzonych przez ekspertów KTH (dr Olenę Sevastyanovą, prof. Gunnara Henrikssona, dr. Armina Sadegha Askariego, mgr. Pära Lindena, dr Josefin Illergård, dr. Matthew Fieldena oraz dr Anastasię V. Riazanovą), które obejmowały nowoczesne metody izolacji ligniny oraz techniki jej chemicznej i fizycznej modyfikacji i przetwarzania. Szczególny nacisk położono na rozwój kompetencji dydaktycznych. Naukowcy wymieniali się doświadczeniami dotyczącymi prowadzenia zajęć i laboratoriów oraz pracowali nad stworzeniem nowych materiałów edukacyjnych do efektywnego przekazywania wiedzy studentom i młodym naukowcom.

Badaczki z UMCS wzięły także udział w „Nobel Symposium Satellite Event: Green Chemistry for Sustainable Materials”, prezentując wyniki swoich badań. Wydarzenie odbyło się 19 maja podczas 198. Sympozjum Noblowskiego w prestiżowym Uniwersytecie w Uppsali (Szwecja). Tematyka wydarzenia dotyczyła roli zielonej chemii w zrównoważonym rozwoju materiałów i mia-

Fot. Alina Nikolaichuk

↑ Od lewej: Anna Wołowicz, Marta Goliszek-Chabros, Monika Wawrzekiewicz i Beata Podkościelna

ła na celu wspieranie współpracy między chemikami, materiałoznawcami oraz przedstawicielami przemysłu. Program obejmował prezentacje, sesję plakatową oraz dyskusje na temat roli zielonej chemii w rozwoju zrównoważonych materiałów. Wśród prelegentów znaleźli się wybitni naukowcy, m.in. prof. Paul Anastas (Yale University, USA), prof. Peter Licence (University of Nottingham, UK), Philip Jessop (Queens University, Kanada), prof. Desirée Plata (Massachusetts Institute of Technology, USA) oraz prof. Kei Saito (Kyoto University, Japonia).

Ponadto 23 maja 2025 r. w KTH odbyło się kolejne wydarzenie towarzyszące 198. Sympozjum Noblowskiemu pt. „Biomass for Sustainability – Recent Advances and Future Directions”, w którym uczestniczyły pracowniczki Wydziału Chemii. Miało na celu przedstawienie najnowszych osiągnięć i przyszłych kierunków badań w zakresie wykorzystania biomasy w kontekście zrównoważonego rozwoju. Sympozjum zgromadziło wybitnych naukowców z całego świata, w tym prof. Magdalenę Titirici (Imperial College London), prof. Chao-Juna Li (McGill University), prof. Tanję Zimmermann (EMPA), prof. Ollego Inganäsa (Linköping University) oraz dr. Mathiasa Janssena (Chalmers University of Technology). Omawiano innowacyjne podejścia do projektowania materiałów opartych na biomacie oraz ich potencjalne zastosowania w bioenergetyce.

Udział w wyjeździe był możliwy dzięki wsparciu finansowemu z Unii Europejskiej w ramach projektu „Improving teaching competencies in design of new generation biomaterials from wood waste” (BIOMAT) z programu Erasmus+ „Cooperation partnerships in higher education (KA220-HED)”.

*Monika Wawrzekiewicz
Beata Podkościelna*

Spotkanie z prof. Andrzejem Buko

Archeologiczne dziedzictwo Chełma było tematem wykładu prof. dr. hab. Andrzeja Buko, który odbył się 16 maja 2025 r. w sali Rady Wydziału Historii i Archeologii z okazji promocji książki Profesora pt. *Chełm przedlokacyjny. Na styku kultur i cywilizacji*. Spotkanie poprowadził dr Tomasz Dziękowski z Instytutu Archeologii. Udział w nim wzięli przedstawiciele środowiska naukowego, w tym rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski.

Publikacja została wydana przez Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk. Jak czytamy we wstępie:

„Położony na środkowo-wschodniej peryferii współczesnej Polski Chełm jest miastem niezwykłym. Jak niewiele innych poszczycić się może dziedzictwem historycznym różnych kultur i cywilizacji. Ich świa-

dectwem jest przetrwałe w kopalnej formie patrymonium kulturowe nawiązujące ideowo do spuścizny Słowian Wschodnich i Zachodnich, kultur zachodnioeuropejskich i śródziemnomorskich, w tym cywilizacji bizantyjskiej. W wyniku oddziaływania wielu czynników powstało na ziemi chełmskiej innowacyjne etnokulturowo miejsce spotkań ludzi i kultur średniowiecznej Europy. Miasto odegrało też kluczową rolę w historii narodów polskiego, ruskiego i ukraińskiego, co zostało uwiecznione m.in. przekazami źródeł pisanych. (...)

Andrzej Buko jest archeologiem i mediewistą, profesorem w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN. Od 2003 r. realizuje projekty badawcze dotyczące pograniczy etnicznych i kulturowych w kontekście formowania się państw środkowoeuropejskich.

Ewa Kawałko-Marczuk

Symposium legislacyjne

W dni. 29–30 maja 2025 r. na Wydziale Prawa i Administracji odbyło się Symposium legislacyjne pt. „Otoczenie prawne wykonywania zawodu legislatora”. Zostało poświęcone cyfryzacji – rozpatrywanej jako wyzwanie, ale także jako szansa dla legislacji, w szczególności w zakresie wdrożenia systemów e-legislacji. Poruszane były również zagadnienia dotyczące zadań i pozycji polskiego legislatora w sytuacji współczesnych doświadczeń prawodawstwa oraz etyki zawodu.

W trakcie otwarcia konferencji wystąpili: prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, minister – członek Rady Ministrów, przewodniczący Komitetu Stałego Rady Ministrów dr Maciej Berek, szef Kancelarii Senatu Ewa Polkowska, prezes Rządowego Centrum Legislacji dr Joanna Knapińska, dyrektor Instytutu Nauk Prawnych UMCS prof. dr hab. Marek Kulik, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji UMCS dr hab. Wojciech Mojski, kierownik Centrum Badań nad Parlamentaryzmem dr hab. Sławomir Patyra, prof. UMCS oraz wiceprezes Stowarzyszenia Naukowego Pro Scientia Iuridica dr Mateusz Chrzanowski.

Fot. Bartosz Proń

Do udziału zostali zaproszeni teoretycy i praktycy prawa, specjalizujący się w materii będącej przedmiotem obrad.

Konferencja została zorganizowana przez Stowarzyszenie Naukowe Pro Scientia Iuridica we współpracy z Rządowym Centrum Legislacji. Partnerami strategicznymi wydarzenia byli Kancelaria Sejmu i Kancelaria Senatu, zaś Centrum Badań nad Parlamentaryzmem sprawowało patronat merytoryczny.

Mateusz Chrzanowski

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Gra o pałac prezydencki w mediach

14 osób, 174 dni, 696 wydań, 436 godzin materiałów wideo, 1000 godzin pracy, 7629 newsów – tak w liczbach można podsumować *Wstępny raport z analizy ekspozycji kandydatów w telewizyjnych programach informacyjnych przed wyborami prezydenckimi w Polsce w 2025 roku*.

Raport został oficjalnie zaprezentowany 13 maja 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa. W spotkaniu wzięli udział rektor prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS, prodziekan dr hab. Małgorzata Adamik-Szyziak, prof. UMCS, członkowie społeczności Wydziału i Uczelni, goście oraz przedstawiciele świata mediów.

Celem projektu realizowanego w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach było pokazanie, w jaki sposób główne programy informacyjne (19:30 TVP1, *Fakty TVN*, *Wydarzenia Polsat* oraz *Dzisiaj informacje TV Republika*) pokazują kandydatów w wyborach prezydenckich oraz jaki przekaz dominuje na poszczególnych antenach.

Projekt został zrealizowany z inicjatywy dr. Wojciecha Magusia, zastępcy dyrektora INoKSiM, przy zaangażowaniu członków Koła Naukowego Public Relations. Uczestniczyło w nim 13 studentek i studentów: Amelia Antoniuk, Remigiusz Chudy, Michał Kicia, Natalia Korniluk, Julia Maciejewska, Amelia Maziarz, Jagoda Najmoła, Miłosz Oleksa, Patrycja Paszkowska, Kamila Pożarowski, Adam Trzciński, Izabela Tuz, Maja Warmijak.

Członkowie zespołu kodowali każdego newsa w oparciu o klucz kategoryzacyjny. W ramach kodowania raportowana była m.in. tematyka newsa, jego długość, kolejność w agendzie oraz autor. Istotnym elementem było uchwycenie widoczności poszczególnych kandydatów w newsie oraz wydźwięk materiału.

Prezentację raportu zwińczyła dyskusja ekspercka poświęcona roli mediów we współczesnym procesie wyborczym, którą moderował dr Wojciech Maguś. Wzięli w niej udział dr hab. Agnieszka Łukasik-Turecka, prof. Uczelni z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz dr hab. Łukasz Szurmiński z Uniwersytetu Warszawskiego.

Wojciech Maguś

Fot. Paweł Buczyński

Fot. Paweł Buczyński

III Ogólnopolski Dzień Ważki

Ogólnopolski Dzień Ważki to inicjatywa o genezie regionalnej, ponieważ jej pomysłodawczynią jest puławska miłośniczka ważek Ewa Rauner-Bułczyńska. Obchodzimy go 25 maja ku pamięci Edmonda de Selys Longchamps, belgijskiego entomologa i jednego z twórców nauki o ważkach (Odonata) – odonatologii, który urodził się 25 maja 1813 r.

Dzień Ważki to od 2019 r. świetna okazja, by wspólnie wyjść w teren, zachwycić się ważkami (i przyrodą), podziwiać ich piękno i wyrafinowanie. W Lublinie to święto odbywa się od 2023 r. w Ogrodzie Botanicznym. Tegoroczną edycję zorganizowali: Katedra Zoologii i Ochrony Przyrody, Ogród Botaniczny i Sekcja Odonatologiczna Polskiego Towarzystwa Entomologicznego, w jej realizacji pomagali członkowie Studenckiego Koła Naukowego Biologów. By umożliwić udział grup ze szkół, w tym roku wyjątkowo przesunęliśmy obchody na 22 maja.

Gdy zbliża się Dzień Ważki, zawsze nerwowo analizujemy prognozy pogody – nasi pupile są bowiem aktywni tylko przy aurze cieplej i słonecznej. 22 maja miało być pochmurnie i lekko deszczowo, ale natura zlitowała się nad nami i było dość słonecznie. Każda z umówionych wcześniej grup, do których dołączały się też osoby zwiedzające indywidualnie Ogród Botaniczny, najpierw obchodziła ogrodowe stawy pod opieką znawcy ważek. Obserwowaliśmy wspólnie: ważki dorosłe, ich przeobrażenia, polowanie na ofiary, zachowania rozrodcze oraz zbieraliśmy wylinki. Następnie pod wiatą koło stawów pokazywaliśmy, jak wyglądają larwy

Fot. Paweł Buczyński

ważek i inne organizmy żyjące w stawach (w tym roku przebojem były traszki zwyczajne w szacie godowej), jak wyglądają wylinki różnych gatunków, jakie *imagines* im odpowiadają. Na koniec grupy oglądały film z komentarzem o ważkach w Dworcu Kościuszków.

Ważki latające nad stawami, przeobrażające się ważki rude (*Libellula fulva*), ptaki, rośliny, larwy ważek w kuwetach i akwariach, wylinki i *imagines* w gablotach, film – wszystko to robiło wrażenie. Dzieci otrzymały też drobne upominki z motywami przyrodniczymi i pamiątki z logo UMCS.

Paweł Buczyński
Agnieszka Tańczuk
Paweł Bojar
Krystian Ołdak
Zofia Kruk
Jan Soja

Symposium nt. dobrostanu

12 maja 2025 r. odbyło się V Międzynarodowe Symposium Naukowe „Dobrostan jako kategoria pedagogiczna”, zorganizowane przez pracowników Katedry Dydaktyki Instytutu Pedagogiki UMCS. Patronatem honorowym wydarzenie objęli: rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, przewodnicząca Komitetu Pedagogicznego Polskiej Akademii Nauk prof. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, prezydent Lublina dr Krzysztof Żuk oraz lubelski kurator oświaty Tomasz Szablowski.

Kierownik Katedry Dydaktyki dr hab. Teresa Parczewska, prof. UMCS przypomniała historię sympozjów oraz przedstawiła uzasadnienie wyboru tematu. Oficjalnego otwarcia dokonała dr hab. Stanisława Byra, prof. UMCS, dyrektor Instytutu Pedagogiki.

W dwuczęściowej sesji plenarnej wystąpienia zaprezentowali wykładowcy ze Słowacji, Izraela, Polski, Węgier, Hiszpanii i Norwegii – doc. mgr. Lenka Sokolova, PhD. (Comenius University Bratislava, Słowacja),

dr Ela Luria i dr Maya Shalon (Levinsky College of Education, Tel Awiw, Izrael), dr hab. Katarzyna Sadowska, prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr Anna Ozga (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), Vilmos Vass (Budapest Metropolitan University, Węgry) oraz Tímea Mészáros (J. Selye University, Komarno, Słowacja), prof. María Laura Angelini Doffo (The Catholic University of Valencia ‘San Vicente Mártir’, Hiszpania), Josefin Winther (Rudolf Steiner University College, Oslo, Norwegia). Obrady moderowała dr hab. Urszula Oszwa, prof. UMCS.

Następnie uczestnicy wzięli udział w warsztatach: „Dobro(czynny) dotyk gliny”, „Dysleksja – ciągle aktualny problem”, „Animator tańca w przedszkolu i szkole”, „Praktyka i analiza ruchu swobodnego w oparciu o LMA (Laban Movement Analysis)”, które poprowadzili mgr Magdalena Palec i mgr Irena Rucz, mgr Agata Matuszewska, mgr Marcin Snuzik oraz mgr Dawid Reja.

Krystyna Kusiak

Wizyta naukowo-dydaktyczna w Wietnamie

W ostatnim czasie miałem okazję odbyć wizytę naukowo-dydaktyczną w Hanoi University of Science and Technology (HUST) w Wietnamie. Mój trzymiesięczny pobyt w tym ośrodku akademickim był możliwy dzięki finansowaniu otrzymanemu z Programu Zawacka Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

W trakcie wizyty realizowałem projekt pt. „Wpływ nowych technologii i grywalizacji na poziom zaangażowania podczas lekcji wychowania fizycznego”, którego głównym celem jest wskazanie perspektyw wprowadzenia nowych technologii do planów lekcji WF oraz opracowanie modelu niekonwencjonalnych zajęć ruchowych w szkołach. Poza działalnością badawczą we współpracy z naukowcami z HUTS prowadziłem zajęcia dla wietnamskich studentów oraz uczestniczyłem w lekcjach WF w szkołach podstawowych i średnich.

Archiwum prywatne Mateusza Sobiecha

Dodatkowo w wolnym czasie przygotowałem kilkadziesiąt krótkometrażowych filmów, aby przybliżyć perspektywę kulturowo-antropologiczną krajów Azji Południowo-Wschodniej oraz wietnamski system szkolnictwa wyższego. Są one dostępne na portalu Instagram: https://www.instagram.com/dr_incognito_pl/.

Mateusz Sobiech

Konferencja „Bezpieczeństwo Narodowe Państwa: Krajowa Ocena Ryzyka”

23 maja 2025 r. Instytut Nauk Prawnych UMCS wraz z Instytutem Naukowo-Badawczym Bezpieczeństwa Ekonomicznego i Spraw Celnych Państwowego Uniwersytetu Podatkowego w Irpieniu na Ukrainie zorganizowali Międzynarodową Konferencję Naukową „Bezpieczeństwo Narodowe Państwa: Krajowa Ocena Ryzyka”, która odbyła się w formule hybrydowej.

Wydarzenie oficjalnie otworzył prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, który wskazał, że bezpieczeństwo narodowe w jego różnorodnych wymiarach – od gospodarczego, przez żywnościowe, aż po informacyjne – stanowi jeden z filarów stabilności i rozwoju każdego kraju, a współpraca naukowa ma nie tylko wymiar teoretyczny, ale również praktyczny – służy analizie konkretnych rozwiązań i wypracowaniu rekomendacji.

Fot. Bartosz Proń

Ze strony ukraińskiej głos zabrali m.in. dr Dmytro Sebrebrianskyi (p.o. rektor Państwowego Uniwersytetu Podatkowego) i dr Serhii Rokun (Narodowo-Dydaktyczny Instytut Bezpieczeństwa Gospodarczego i Spraw Celnych). Obrady moderowali: dr hab. Beata Jeżyńska, prof. UMCS (kierownik Katedry Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami), dr Mariia Dehtiarenko (Katedra Prawa Rolnego i Gospodarki Gruntami) oraz Stanislav Bronevskyi (prokurator Specjalnej Prokuratury Antykorupcyjnej).

Magdalena Wołoszyn-Mróz

Wyjazd naukowy do Wilna

Kwerendy prowadzone w ramach grantów naukowych są nie tylko dowodem skuteczności pracowników naszej Alma Mater w zdobywaniu środków na badania, ale przede wszystkim okazją do pozyskania bezcennego materiału źródłowego, który pozwala na publikowanie artykułów i książek o dużym znaczeniu. Jednym z grantów uzyskanych przez pracowników Instytutu Historii jest projekt „Pijarzy prowincji polskiej i litewskiej – słownik biograficzny”, finansowany przez Narodowy Program Rozwoju Humanistyki.

Tym razem zespół badawczy pod kierownictwem dr. hab. Mariusza Ausza, prof. UMCS zawiązał do pięknego, choć wyjątkowo chłodnego Wilna. Oprócz kie-

rownika projektu w kwerendzie udział wzięli: dr hab. Dariusz Szewczuk i dr Kamil Michaluk z Katedry Historii Społecznej i Edukacji oraz dr hab. Krzysztof Latawiec, prof. UMCS, kierownik Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii. Wyjazd, który miał miejsce w dn. 4–10 maja 2025 r., dał możliwość eksploracji Litewskiego Centralnego Archiwum Państwowego oraz Archiwum Uniwersytetu Wileńskiego. Pozyskane materiały, stanowiące cenne źródła dla tworzenia biografów pijarów prowincji polskiej i litewskiej, dołączą do tych, które udało się zgromadzić podczas wcześniejszych kwerend.

Warto wspomnieć, że zespół pod kierownictwem prof. Mariusza Ausza dotychczas odbył wyjazdy naukowe do archiwów polskich i zagranicznych, m.in. w Budapeszcie i Lewoczy. Efektem prac będzie powstanie słownika biograficznego pijarów prowincji polskiej i litewskiej, który ma szansę stać się wartościowym dziełem o międzynarodowym znaczeniu.

Kamil Michaluk

Zagraniczni naukowcy na Wydziale Chemii

23 maja 2025 r. Lublin odwiedził dr John M. Frostad z University of British Columbia w Kanadzie. Wizyta została zorganizowana przez zespół badawczy kierowany przez dr hab. Agnieszkę Ewę Wiącek, prof. UMCS i dr hab. Małgorzatę Jurak, prof. UMCS.

Punktem kulminacyjnym spotkania był otwarty wykład naukowy pt. „Advances in the characterization of interfaces”, zrealizowany pod auspicjami Polskiego Towarzystwa Chemicznego. Gościa przywitała dr hab. Jolanta Narkiewicz-Michałek, prof. UMCS, a krótką notkę biograficzną przedstawiła dr hab. Monika Sujka, prof. UP współpracująca z gościem.

Prof. Frostad odwiedził UMCS w ramach programu stypendialnego Fundacji im. A. i P. Dekaban jako tzw. *senior scholar*. Jest profesorem nadzwyczajnym na University of British Columbia, gdzie łączy działalność badawczą z inżynierią chemiczną oraz naukami o żywności. Posiada bogate doświadczenie naukowe i przemysłowe – odbył staż podoktorski na Uniwersytecie Stanforda, pracował w sektorze farmaceutycznym, a tytuł doktora uzyskał na University of California w Santa Barbara. Studia inżynierskie ukończył z wyróżnieniem na University of Washington.

Podczas wykładu John Frostad zaprezentował nowoczesne podejścia do badania układów koloidalnych oraz międzyfazowych, mających kluczowe znaczenie w przemyśle spożywczym, farmaceutycznym i mineralnym. Przedstawił trzy innowacyjne narzędzia badawcze opracowane przez jego zespół badawczy: Cantilevered-Capillary Force Apparatus; Dynamic Fluid-film Interferometer oraz Interfacial Dilational Rheometer. Pozwalają one na zaawansowaną charakterystykę właściwości fizykochemicznych zjawisk zachodzących na granicach faz, umożliwiając ich precyzyjne modelowanie oraz optymalizację procesów przemysłowych.

Z kolei w dn. 26–30 maja 2025 r. na Wydziale Chemii gościł prof. Carlos Bravo-Díaz z Uniwersytetu w Vigo (Hiszpania). Wizyta odbyła się w ramach programu Erasmus+ i obejmowała cykl wykładów oraz seminariów dla studentów i pracowników naukowych.

27 maja, pod patronatem Lubelskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Chemicznego, Profesor wygłosił wykład pt. „Control of lipid peroxidation in oil-in-water emulsions: kinetic approaches”, a 28 maja wykład

AULA IM. PROFESORA JAROSŁAWA OŚCIK

Fot. Adrian Skubiszewski

↑ Pracownicy Wydziału Chemii z dr. Johnem Frostadem (trzeci od lewej)

Fot. Adrian Skubiszewski

↑ Prof. Carlos Bravo-Díaz

„Cosmetic emulsions, emulsification and stability: the role of interfacial properties”. 30 maja prof. Bravo-Díaz wziął udział w spotkaniu ze studentkami Wydziału Chemii. Rozmawiano o ścieżce naukowej Profesora, aktualnych badaniach oraz możliwościach rozwoju zawodowego w dziedzinie chemii fizycznej i koloidowej.

Prof. Bravo-Díaz to światowej klasy ekspert w dziedzinie katalizy micelarnej, chemii fizycznej i układów koloidalnych. Jego badania mają zastosowanie m.in. w przemyśle spożywczym, farmaceutycznym i kosmetycznym. Profesor ukończył chemię na Uniwersytecie w Santiago de Compostela (1986), doktoryzował się w 1991 r., a następnie odbył staż podoktorski na Uniwersytecie Rutgers (USA). Od ponad 30 lat związany jest z Uniwersytetem w Vigo. Od 2008 r. aktywnie współpracuje z Wydziałem Chemii UMCS. W 2018 r. otrzymał tytuł Honorowego Profesora UMCS za wkład w rozwój współpracy polsko-hiszpańskiej. W 2024 r. współorganizował „Autumn School of Cosmetology and Cosmetic Formulation” w ramach programu ATHENA.

Agnieszka Ewa Wiącek
Adrian Skubiszewski

Fot. Mariusz Ausz

Lubelskie Forum Dydaktyczne „Edukacja, Kultura, Wychowanie”

Rozwój interakcji w ramach środowiska naukowego, wymiana doświadczeń, prezentacja czasami bardzo nowatorskich badań – te cele przyświecały tegorocznemu Lubelskiemu Forum Dydaktycznemu „Edukacja, Kultura, Wychowanie”, które odbyło się w dn. 23–25 maja 2025 r. w Kazimierzu Dolnym. Konferencja jest kontynuacją naukowych spotkań dydaktycznych, które miały miejsce rok wcześniej na Wydziale Historii i Archeologii. Pomysłodawcą wydarzenia był dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS, którego wspomogli pracownicy Katedry Historii Społecznej i Edukacji: dr hab. Dariusz Szewczuk, dr Joanna Bugajska-Więclawska i dr Kamil Michaluk.

Forum miało na celu wymianę myśli, wyników badań i doświadczeń kilku środowisk naukowych. Chodzi nie tylko o historyków szkolnictwa, ale też badaczy myśli pedagogicznej i dydaktyków. Gościliśmy naukowców m.in. z Wrocławia, Warszawy, Opola, Szczecina, Katowic, Poznania, Rzeszowa, Bydgoszczy i Krakowa. Wartością dodaną spotkania była jego międzypokoleniowość – w konferencji wzięli udział zarówno dokto-

ranci, jak i dzielący się swoim doświadczeniem nestorzy środowiska, tu wymienić można choćby prof. Krystynę Wróbel-Lipową, emerytowaną pracowniczkę UMCS.

Lubelskie Forum Dydaktyczne przyniosło duże zróżnicowanie, jeśli chodzi o prezentowane referaty. Wśród nich znalazły się te poświęcone historii struktur szkolnych, działalności organizacji oświatowych, ale także roli sztucznej inteligencji w pisaniu historii czy zogniskowane na trudnościach pracy z osobami niepełnosprawnymi. Każdy z paneli kończył się konstruktywną dyskusją, która niejednokrotnie przenosiła się w kuluary. Naukowej uczcie towarzyszyły aktywności integracyjne, w tym zwiedzanie pięknego Kazimierza Dolnego.

Lubelskie Forum Dydaktyczne, którego kolejna edycja została już zapowiedziana na przełom maja i czerwca 2026 r., stanie się z pewnością ważną konferencją dla środowiska, ale także elementem promocji naszej Alma Mater. O dobrym odbiorze jej pierwszej odsłony niech świadczą głosy uczestników, którzy już teraz zapowiedzieli swój przyjazd za rok.

Kamil Michaluk

II Konferencja Naukowo-Metodyczna „Wielość myśli pedagogicznych w edukacji dziecka”

W dn. 9–10 kwietnia 2025 r. w Instytucie Pedagogiki oraz w lubelskich placówkach przedszkolnych odbyła się II Konferencja Naukowo-Metodyczna pt. „Wielość myśli pedagogicznych w edukacji dziecka. *Slow education* – niespieszne wychowanie i edukacja”. Organizatorami byli: Wydział Pedagogiki i Psychologii UMCS oraz Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Wydarzenie zgromadziło ponad 130 osób: nauczycieli, dyrektorów, ekspertów edukacyjnych, przedstawicieli środowiska akademickiego i studentów, których łączy wspólna idea wspierania dzieci w duchu edukacji zrównoważonego tempa.

Konferencję otworzyła sesja plenarna, podczas której dziekan dr hab. Andrzej Różański, prof. UMCS przywitał zgromadzonych i przybliżył historię i misję Wydziału. Następnie wystąpienia wygłosili: dr hab. Barbara Bilewicz, prof. UMCS, prezentując refleksje nt. „Edukacji w rytmie dziecka” – o wartości uważności, niespiesznego tempa i budowania relacji w procesie edukacyjnym, oraz dr hab. Jolanta Andrzejewska, prof. UMCS, która podjęła temat „Aranżacji przestrzeni w edukacji zrównoważonego tempa”, podkreślając znaczenie otoczenia i uważnej diagnozy w procesie uczenia się. Prof. Andrzejewska została także uhonorowana statuetką Ambasador Dwujęzyczności, przyznaną przez prezesa Fundacji Dwujęzyczny Przedszkolak Anetę Zwolińską. Częścią konferencji był panel dyskusyjny Festiwal Myśli Pedagogicznych, w którym różne perspektywy rytmu edukacji zaprezentowali: Joanna Ga-

łat – rytm dziecka, Barbara Bałdyga – rytm nauczyciela, Elżbieta Śmiglak – rytm dyrektora, Katarzyna Mazurek – rytm rodziców, Ewelina Ścibak – rytm przestrzeni. Dyskusję moderowała Katarzyna Małek.

Drugiego dnia uczestnicy wzięli udział w warsztatach metodycznych, które odbywały się równolegle w UMCS oraz w przedszkolach miejskich w Lublinie (nr 43, 57 i 76). Tematyka obejmowała zagadnienia od zabaw muzyczno-ruchowych i plastycznych, przez programowanie i matematyczne gry dydaktyczne, po sztuczną inteligencję oraz pracę z emocjami dzieci. Wśród prowadzących znaleźli się specjaliści wczesnej edukacji dziecka:

Adriana Aleksiejew (zabawy w kontekście *slow education*), Barbara Bałdyga (matematyka i programowanie), Joanna Gałat (praca w zespołach zróżnicowanych), dr hab. Krzysztof Stachyra, prof. UMCS („Muzyka bez pośpiechu”), dr Małgorzata Centner-Guz, dr Iwona Zwierzchowska (czas w pedagogice Marii Montessorii), Małgorzata Baran i Małgorzata Wrona (warsztaty plastyczne),

Beata Kołodziejczyk (innowacje), Paweł Pyc (technologia i zabawa), Zbigniew Wiertel (robot czy nauczyciel).

Wydarzenie odbywało się w atmosferze dialogu, wymiany doświadczeń i poszukiwania rozwiązań sprzyjających pogłębianiu refleksyjnej praktyki nauczycielskiej. Konferencja potwierdziła, że wychowanie w nurcie „bez pośpiechu” nie oznacza rezygnacji z jakości, wręcz przeciwnie – głębokie wsłuchanie się w potrzeby dziecka, nauczyciela i społeczności edukacyjnej.

Barbara Bilewicz

↑ Przedstawiciele organizatorów konferencji

Chemia na tropie zbrodni

16 maja 2025 r. na Wydziale Chemii odbyła się Studencka Konferencja Naukowa „Od miejsca zbrodni do laboratorium: chemia jako narzędzie w kryminalistyce”. Wydarzenie zgromadziło studentów, wykładowców oraz ekspertów z zakresu chemii, kryminalistyki i medycyny sądowej, którzy wspólnie odkrywali, jak nauka pomaga w śledztwach.

Konferencję zainaugurowały władze Wydziału – dziekan dr hab. Beata Cristóvão, prof. UMCS i prodziekan dr hab. Konrad Terpiłowski, prof. UMCS oraz dyrektor Instytutu Nauk Chemicznych prof. dr hab. Małgorzata Grabarczyk. Organizatorkami wydarzenia były Maria Maziarz i Daria Biadun ze Studenckiego Koła Naukowego Chemików „Sherlock” pod opieką dr hab. Małgorzaty Zienkiewicz-Strzałki.

W programie znalazły się interdyscyplinarne wykłady, prowadzone przez specjalistów z różnych dziedzin. Prof. dr hab. Katarzyna Dudka w wykładzie „Od zbrodni do wyroku, czyli o udziale biegłego w procesie karnym” wyjaśniła, jak ekspertyzy biegłych wpływają na procesy karne. Lek. wet. Michał Sadyń omówił najczęstsze zatrucia u zwierząt domowych, w tym niebezpieczeństwa związane ze spożyciem przez nie czekolady i leków. Mgr kom. Ewa Zimna wprowadziła uczestników w temat suicydologii, analizując przyczyny i mechanizmy samobójstw z perspektywy medycyny sądowej. Dr Katarzyna Szwaczko przedstawiła zastosowanie związków luminescencyjnych w kryminalistyce, pokazując, jak światło pomaga w analizie śladów. Dr n. farm. Monika Gawrońska-Grzywacz i dr Marek Studziński poruszyli temat trucizn i fałszowania żywności, wskazując, że nawet codzienne produkty mogą stać się „narzędziem zbrodni”. Mgr mł. asp. Andrzej Strzałka opowiedział o pracy Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Lublinie, prezentując rzeczywiste wyzwania analizy dowodów.

W dalszej części wydarzenia lic. Krystian Siwek przedstawił wyniki badań nad wykrywaniem metandienonu – substancji stosowanej w doping. Następnie odbyła się sesja posterowa, podczas której studenci zaprezentowali własne projekty naukowe związane z chemią sądową.

Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem. Wydarzenie pokazało, jak chemia łączy się z kryminalistyką, oferując narzędzia do walki z przestępczością.

Adrian Skubiszewski

Fot. Adrian Skubiszewski

Fot. Adrian Skubiszewski

Fot. Adrian Skubiszewski

For. Michał Zembrzycki

For. Michał Zembrzycki

Konferencja „Współczesne trendy w turystyce”

23 maja 2025 r. na Wydziale Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej odbyła się IV Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa pt. „Współczesne trendy w turystyce – szanse, perspektywy, zagrożenia”, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Turystyki i Rekreacji „Globtroter” UMCS.

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym przez rektora UMCS prof. dr. hab. Radosława Dobrowolskiego, dziekana WNoZiGP dr Jolantę Rodzoś, prof. UMCS, dyrektora Lubelskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej Dorotę Lachowską oraz prezesa Lokalnej Organizacji Turystycznej Metropolia Lublin Krzysztofa Raganowicza.

Konferencja miała formułę hybrydową, dzięki temu możliwe było dotarcie do szerokiego grona uczestników reprezentujących kilkanaście renomowanych ośrodków akademickich w Polsce, m.in. Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Gdański czy Politechnikę Rzeszowską. Prelegenci reprezentowali także różne dyscypliny naukowe, co umożliwiło spojrzenie na kwestie turystyki z różnych perspektyw, wymianę myśli i inspiracji badawczych.

Obrady podzielono na 4 sesje stacjonarne: „Różne oblicza współczesnej turystyki”, „Psychologiczne aspekty turystyki”, „Granice (polityczne, fizyczne, etyczne) w turystyce” oraz „Turystyka w dobie Internetu”, w których znalazło się 40 wystąpień. Równolegle prowadzono 2 panele online. Panel A podzielony był na

3 sesje: „Turystyka w dobie nowych trendów i zmian”, „Zdrowie w podróży, podróże po zdrowie – aspekty medyczne w turystyce” oraz „Od obozu harcerskiego po turystykę ekstremalną – różne formy współczesnej turystyki”. Na panel B również złożyły się 3 sesje: „Turystyka w dobie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych”, „Media społecznościowe a turystyka” oraz „Nowoczesne zarządzanie w branży turystycznej”.

Konferencję otworzyła dziekan dr Jolanta Rodzoś, prof. UMCS. Inauguracyjny referat pt. „Udostępnianie walorów przyrodniczych i kulturowych Roztoczańskiego Parku Narodowego” wygłosił dr Tadeusz Grabowski – p.o. dyrektor Roztoczańskiego Parku Narodowego, który zwrócił uwagę na konieczność integrowania działań ochronnych z potrzebami ruchu turystycznego, kładąc nacisk na odpowiedzialność i edukację. Ważnym elementem była sesja posterowa. Zamknięcia obrad dokonali przewodnicząca SKNTiR „Globtroter” Wiktoria Paździor wraz z Maciejem Łagowskim.

Referaty miały wysoki poziom, a młodzi naukowcy wykazali się wielkim zaangażowaniem w prowadzone badania. Po zakończeniu oficjalnej części konferencji dyskusje o sprawach mniej i bardziej naukowych były kontynuowane na spotkaniu integracyjnym.

Udział w konferencji był bezpłatny. Streszczenia wszystkich wystąpień zostały opublikowane w *Księdze Abstraktów*, a najlepsze referaty będą miały szansę ukazać się w czasopiśmie naukowym „Annales UMCS”, sectio B, co stanowi prestiżową formę upowszechnienia badań oraz szansę na debiut publikacyjny.

Wydarzenie to po raz kolejny udowodniło, że współczesna turystyka jest zjawiskiem wielowymiarowym, dynamicznie się zmieniającym i wymagającym interdyscyplinarnego podejścia. Konferencja stanowiła nie tylko forum wymiany wiedzy, ale również miejsce budowania sieci kontaktów, wzajemnych inspiracji i refleksji nad przyszłością turystyki.

Weronika Rukasz

II Międzynarodowy Festiwal Kultur za nami

21 maja 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa po raz drugi odbył się Międzynarodowy Festiwal Kultur. Wydarzenie zgromadziło społeczność akademicką naszej Alma Mater i mieszkańców Lublina wokół idei dialogu międzykulturowego, wzajemnego poznania i budowania mostów porozumienia.

Festiwal uroczyście otworzyli dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS oraz dyrektor Instytutu Stosunków Międzynarodowych prof. dr hab. Marek Pietraś.

Podczas wydarzenia można było odwiedzić stoiska narodowe przygotowane przez naszych studentów m.in. z Polski, Ukrainy, Azerbejdżanu, Bangladeszu, Chin, Japonii, Turcji i Egiptu. Goście mieli niepowtarzalną okazję spróbować tradycyjnych potraw, podziwiać stroje narodowe, poznać kulturowe ciekawostki, a nawet nauczyć się podstawowych zwrotów w różnych językach.

Nie zabrakło też atrakcji dodatkowych. Fotobudka, zapisywanie imion w różnych alfabetach, koncert, prelekcja, konkurs z nagrodami i studencka debata oksfordzka – to wszystko stworzyło niezwykłą atmosferę tego dnia.

Dziękujemy wszystkim za obecność, zaangażowanie i dobrą energię. Wspólnie pokazaliśmy, że różnorodność to siła, która łączy i inspiruje!

Organizatorzy wydarzenia: Koło Naukowe Stosunków Międzynarodowych oraz Instytut Stosunków Międzynarodowych. Patronat: prezydent miasta Lublin dr Krzysztof Żuk, marszałek województwa lubelskiego Jarosław Stawiarski, rektor UMCS prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Ambasada Chińskiej Republiki Ludowej w Polsce, Konsulat Generalny Ukrainy w Lublinie, Polska Rada Organizacji Młodzieżowych, Europe Direct Lublin, Forum Młodych Dyplomatów, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Hieronima Łopacińskiego w Lublinie, Zarząd Uczelniany Samorządu Studentów UMCS, American Corner UMCS, AIESEC, Koło Naukowe Debat Oksfordzkich. Patronat medialny: Akademickie Radio Centrum, Polskie Radio Lublin, Koło Studio G45. Partnerzy: Kago Sushi, restauracja Kalyna.

Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Fot. Ihor Kolisnichenko

Konferencja „Między Naukami Społecznymi a Humanistyką”

29 maja 2025 r. w formule zdalnej odbyła się IV Ogólnopolska Konferencja Naukowa Doktorantów i Studentów „Między Naukami Społecznymi a Humanistyką”. Udział w niej wzięło 42 studentów i doktorantów z różnych ośrodków akademickich, którzy zaprezentowali referaty w ramach sesji poświęconych aktualnym zagadnieniom nauk społecznych i humanistyki.

Wydarzenie było okazją do rozwijania umiejętności wystąpień publicznych oraz doskonalenia zdolności prowadzenia dyskusji naukowej. Sesje poprowadziły: dr Ewa Modrzejewska (UW), dr Elżbieta Pawlak-Hejno (UMCS) i mgr Anna Yezhova (UMCS). Sekretarzem była studentka II stopnia produkcji medialnej Katarzyna Szawłoga.

Uczestnicy wysłuchali eksperckiego wykładu poświęconego przygotowaniu abstraktu do wystąpień i publikacji, otrzymali konstruktywną informację zwrotną na temat swoich referatów, a każda sesja kończyła się dyskusją oraz podsumowaniem. Ponadto wydarzenie stworzyło przestrzeń do nawiązywania nowych kontaktów oraz potencjalnej współpracy badawczej.

Konferencję zorganizowano z inicjatywy Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych UMCS, przy współpracy z Katedrą Komunikacji Medialnej UMCS i Zakładem Retoryki i Mediów Uniwersytetu Warszawskiego. Wydarzenie objęte zostało honorowym patronatem Polskiego Towarzystwa Retorycznego.

Anna Yezhova

Konferencja „Współczesna Humanistyka – teoria czy praktyka?”

9 maja 2025 r. na Wydziale Filologicznym odbyła się organizowana cyklicznie przez Katedrę Germanistyki oraz Koło Naukowe Germanistów pod kierunkiem dr Beaty Kasperowicz-Stążki Studencka Konferencja Naukowa „Współczesna Humanistyka – teoria czy praktyka?”. Udział w niej wzięło 25 studentek i studentów z UMCS, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Rzeszowskiego i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Referaty wygłoszono w 8 sekcjach, z których 4 odbywały się w języku polskim, a po 2 w języku angielskim i hiszpańskim. Moderatorami byli pracownicy naszej Uczelni: dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS, dr hab. Katarzyna Smyk, prof. UMCS, dr hab. Joanna Pędzisz, prof. UMCS, dr hab. Piotr Sorbet, dr hab. Mariola Pietrak, prof. UMCS, dr hab. Zbigniew Mazur, prof. UMCS oraz dr Jolanta Knieja.

Konferencję uroczystie otworzyły władze dziekańskie Wydziału: prof. dr hab. Barbara Hlibowicka-Węglarz,

dr hab. Joanna Szadura, prof. UMCS i dr hab. Jarosław Krajka, prof. UMCS. Wykład inauguracyjny pt. „Kulturą a topos literacki” wygłosiły dr hab. Anna Tryksza z Katedry Współczesnej Literatury i Kultury Polskiej oraz dr Ilona Gumowska-Grochot z Katedry Tekstologii i Gramatyki Języka Polskiego. W wystąpieniach uczestnicy w większości zajęli się kwestiami językoznawczymi, translatorycznymi i kulturoznawczymi. Wśród poruszanych zagadnień badawczych były m.in. edukacja cyfrowa, mowa nienawiści, wyzwania dla tłumacza, technofeudalizm w mediach, językowo-kulturowe obrazy świata czy dyktatura i oblicza okrucieństwa w tekstach literackich.

Dodatkowo zaplanowano publikację wybranych referatów w recenzowanym studenckim czasopiśmie naukowym „Reflections. Student’s Scientific Papers”, wydawanym przez Koło Naukowe Germanistów i redagowanym przez dr Beatę Kasperowicz-Stążkę.

Anna Pastuszka

„Przez zbrodnię do języka”. Warsztaty tworzenia teatralnych gier fabularnych w CJKP

Przez zbrodnię do języka” to innowacyjny projekt edukacyjny zainicjowany przez dr Kamilę Kwiatkowską – wykładowczynię Centrum Języka i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców, realizowany we współpracy z Uniwersytetem w Zagrzebiu (Chorwacja) oraz Uniwersytetem Karola w Pradze (Czechy) i finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w programie „Promocja języka polskiego”. Obejmuje kilka działań służących promowaniu wykorzystania polskiej literatury kryminalnej w nauczaniu języka polskiego jako obcego oraz popularyzacji teatralnych gier fabularnych (larp, ang. *Live Action Role-Play*) w edukacji językowo-kulturowej.

Larp to rodzaj gry, w której uczestnicy na podstawie ogólnego scenariusza odgrywają wyznaczone role, wspólnie tworząc i przeżywając opowieść, podobnie jak w improwizowanym teatrze. Ma bardzo duży, choć niedoceniany jeszcze w Polsce, potencjał edukacyjny – pozwala łączyć teorię z praktyką, rozwija wyobraźnię, uczy kreatywnego działania i krytycznego myślenia. Szczególnie cenna jest w nauczaniu języków obcych, ponieważ umożliwia stworzenie naturalnych warunków do komunikacji, daje okazję do wzbogacania słownictwa i pomaga w przełamywaniu bariery komunikacyjnej.

To właśnie wyjątkowy potencjał edukacyjny larpów stał się inspiracją do zorganizowania w CJKP w dn. 5–11 maja 2025 r. warsztatów, w których udział wzięło 18 studentów polonistyki z Zagrzebia i Pragi. Młodzi poloniści mogli bliżej poznać specyfikę teatralnych gier fabularnych, odkryć swoje talenty aktorskie i rozegrać kilka ciekawych scenariuszy. Nauczyli się także tworzyć larpy i opracowali trzy scenariusze gier („Córka mafii”, „Rytuał” i „Śmierć w kieliszku”) przeznaczone do wykorzystania na zajęciach z języka polskiego jako obcego. Projekt obejmował m.in. warsztaty budowania zespołu, warsztaty storytellingu i tworzenia wątków kryminalnych oraz spotkanie

Fot. Kamila Kwiatkowska

Fot. Kamila Kwiatkowska

ze specjalistką od kryminalistyki. Odbył się także wieczór autorski z lubelskim pisarzem kryminałów retro Marcinem Wrońskim. Spotkanie poprowadził dr hab. Rafał Szczerbakiewicz, prof. UMCS. Było ono skupione wokół popularnej serii o Żydzie Maciejewskim. Studenci zwiedzali Lublin śladami Maciejewskiego, którymi poprowadził ich sam Marcin Wroński.

W programie nie mogło zabraknąć także spotkania z dyrektorem CJKP dr hab. Anną Dunin-Dudkowską, prof. UMCS, na którym pojawił się prof. dr hab. Jan Mazur – założyciel i wieloletni dyrektor CJKP.

Warsztaty larpowe poprowadzili profesjonalni twórcy i gracze: Marcin Słowikowski (LarpVenture), Kaja Faber i Agnieszka Kisiel. Nad realizacją projektu czuwały dr Kamila Kwiatkowska (Lublin, Zagrzeb) i mgr Sylwia Czachór-Kocataś (Praga). Opracowane w trakcie warsztatów materiały już wkrótce będą dostępne na stronie tematycznej UMCS poświęconej projektowi.

Kamila Kwiatkowska

Tenisistki stołowe z awansem do ekstraklasy

Ekstraklasa tenisa stołowego od września będzie w Lublinie, a to dzięki temu, że w dwumeczu barażowym lepsza okazała się ATS Akanza AZS UMCS Lublin, która pokonała KTS Nowy Dwór Mazowiecki (5–5, 6–4).

Baraże o ekstraklasę zainaugurowaliśmy pojedynkiem w Nowym Dworze Mazowieckim, ale po pierwszych grach singlowych można było mieć spore obawy. Gospodynie wyszły na prowadzenie 3–1, a jedyny mecz dla lubelskiej drużyny wygrała Karolina Pęk, która po zaciętym boju pokonała Maję Miklaszewską (3–2). Przegrane Julii Więckowskiej (1–3), Kingi Dzioch (1–3) i sensacyjna porażka Xii Zhao stawiały jednak akademikzki w bardzo trudnej sytuacji. W deblach był remis, bo duet Pęk–Zhao zwyciężył (3–1), natomiast Więckowska i Dzioch znów uznały wyższość rywali (1–3). Tym samym przed decydującą częścią spotkania miejscowe prowadziły 4–2.

W kluczowym momencie spotkania odpowiedzialność na swoje barki wzięły liderki lubelskiej drużyny, czyli Pęk i Zhao. Mistrzyni paralimpijska bez większych problemów pokonała Zuzannę Pawelec (3–0), popular-

na „Gosia” zaś była górą w starciu z Katarzyną Ślifierczyk (3–1). Zielono-białe wyrównały stan meczu, ale 4–4 nadal było niebezpiecznym wynikiem. Szczególnie, że Kinga Dzioch uległa w kolejnym meczu (0–3), więc wszystko pozostało w rękach Julii Więckowskiej. Ta jednak zagrała wręcz koncertowo i po pięciosetowym boju pokonała Paulinę Knyszewską (3–2). Remis 5–5 z pewnością pozostawiał niedosyt, ale dawał nadzieję przed rewanżem w Lublinie.

Niedzielne spotkanie w Centrum Kultury Fizycznej UMCS zaczęło się od wyrównanej wymiany. Na pierwszym stole Więckowska i Zhao wygrały swoje mecze bez straty seta, ale na drugim akademikzki nie zdołały zatrzymać gwiazd zespołu gości. Pęk uległa w starciu z Pawelec (0–3), a Dzioch nie podołała Ślifierczyk (0–3). Remis w meczu utrzymał się także po deblach, które zakończyły się wygraną duetu Pęk–Zhao (3–0) oraz porażką pary Więckowska–Jeżewska (1–3).

Przed ostatnimi grami singlowymi na tablicy widniał rezultat 3–3. Zwycięstwo Zhao nad Miklaszewską (3–1) i porażka Dzioch z Pawelec (0–3) nadal pozostawiały więcej pytań niż odpowiedzi. O wygranej zadecydowały ostatnie dwa pojedynki. Pęk zaprezentowała swój kunszt i triumfowała nad Ślifierczyk (3–1). Wszystko zatem było w rękach Julii Więckowskiej, której ponownie przyszło się zmierzyć z Pauliną Knyszewską. Scenariusz z pierwszego meczu powtórzył się i Więckowska zwyciężyła (3–2), ale tym razem ten triumf był na wagę awansu.

„Emocje we mnie nadal buzują, bo nasi kibice zrobili taką fantastyczną oprawę. Tak na chłodno mogę powiedzieć, że jestem bardzo szczęśliwy, bo udało nam się osiągnąć cel. Droga do tego była bardzo kręta i wyboista. Było pod górkę, ale drużyna stanęła na wysokości zadania. Przed meczem nastawiałem dziewczyny, że to będzie mecz na żyletki. Trudno było wskazać faworyta, chociaż ostrożnie nas stawiano w tej roli. Udało nam się awansować, ale w przebiegu gry to musieliśmy nawet bronić piłek meczowych. Julia Więckowska przegrywała 1–2 w setach, ale odwróciła losy tego pojedynku, więc wchodzimy do ekstraklasy. To były naprawdę piękne chwile

– podsumował Paweł Janowski, trener ATS Akanza AZS UMCS Lublin.

Rafał Małys

Fot. Ebus Studio

Piknik sportowy WPiD Cup 2025

Boiska Centrum Kultury Fizycznej UMCS po raz kolejny gościły pracowników i studentów podczas pikniku sportowego WPiD Cup 2025. Organizatorem wydarzenia jest dr Mateusz Sobiech z Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach we współpracy z Kołem Naukowym Public Relations (opiekun dr Wojciech Maguś) oraz G45 (opiekun dr Krzysztof Kot). Idea przyświecająca przedsięwzięciu to integracja pracowników ze studentami oraz krzewienie kultury fizycznej.

WPiD Cup 2025 uroczystie otworzyli prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS, dyrektor CKF dr Tomasz Bielecki, prof. UMCS oraz dr Mateusz Sobiech. Wydarzenie zgromadziło blisko 200 osób. Uczestnicy rywalizowali na boiskach do piłki nożnej i siatkówki plażowej. Dużym zainteresowaniem cieszyły się również inne formy aktywności, np. badminton oraz tzw. bule.

Wszyscy zawodnicy otrzymali vouchery upoważniające do darmowego wstępu na domowe mecze koszy-

Fot. Cezary Marciński

karek AZS UMCS Lublin. Dla wyróżnionych indywidualnie przygotowano uczelniane gadzety, a najlepsze drużyny otrzymały puchary, które wręczyła dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS.

Wydarzenie można było śledzić na żywo w serwisie YouTube podczas transmisji realizowanej przez koło naukowe G45. WPiD Cup 2025 był doskonałą okazją nie tylko do sportowej rywalizacji w duchu *fair play*, ale także praktyki dziennikarstwa sportowego dla studentów.

Mateusz Sobiech

XXVII Tydzień Samorządności

W dni. 12–14 maja 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa pod hasłem „Gmina nasza i wasza” odbył się XXVII Tydzień Samorządności, wydarzenie organizowane od 1997 r. przez Naukowe Studenckie Koło Samorządowców.

Spotkanie otworzyła dr hab. Katarzyna Kuć-Czajkowska, prof. UMCS z Katedry Administracji Publicznej. Pierwszy dzień pt. „Gmina nasza” poświęcony był społeczeństwu obywatelskiemu oraz zmianom w samorządzie na przestrzeni ostatnich 35 lat. Wśród prelegentów znaleźli się: Anna Łoś (Stowarzyszenie AGAPE), Krzysztof Kowalik (Fundacja Wolności) i dr Monika Sidor (Katedra Administracji Publicznej). Drugi dzień pt. „Gmina wasza” dotyczył relacji między władzą

świecką, duchową i mediami. Gośćmi byli przedstawiciele gminy Michów: wójt Roman Adamczyk, radny Jarosław Goździcki i ks. Zbigniew Gasperski oraz red. Marcin Otto z TVP3 Lublin. Dyskutowano o codziennej współpracy lokalnych przywódców oraz pokazano zakulisowe realia życia gminy. Nie zabrakło odniesień do serialu *Ranczo*, który posłużył jako punkt wyjścia do refleksji o lokalnych relacjach.

Zwieńczeniem wydarzenia było spotkanie pt. „Społeczność czy formalność?”, podczas którego poruszono temat pracy w administracji samorządowej. Wzięli w nim udział: Katarzyna Włodarczyk (zastępca wójta Gminy Michów), Małgorzata Chałupczak-Styczeń (Urząd Gminy Wilczyce), Radosław Guz (dyrektor Stowarzyszenia Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego) i Michał Kasperuk (Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego).

XXVII Tydzień Samorządności był przestrzenią do wymiany doświadczeń i refleksji o lokalnej demokracji.

Wiktoria Stolarczyk

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Fot. Michał Piat

Spotkania z chemią na UMCS

9 maja 2025 r., podczas tegorocznej edycji „Spotkań z chemią”, Wydział Chemii ponownie otworzył swoje drzwi dla uczniów szkół podstawowych, średnich oraz miłośników nauk przyrodniczych. To wyjątkowe wydarzenie po raz kolejny dostarczyło uczestnikom niezapomnianych wrażeń, łącząc naukę z praktycznymi doświadczeniami i świetną zabawą.

„Spotkania z chemią” to cykliczna inicjatywa skierowana do kandydatów na studia oraz wszystkich, którzy chcą zgłębiać tajniki nauk przyrodniczych. W trakcie tegorocznej edycji uczestnicy zwiedzili nowoczesne sale wykładowe i laboratoria. Pracownicy naukowcy i studenci chętnie dzielili się swoją wiedzą, opowiadając o programie studiów, wymaganiach rekrutacyjnych oraz perspektywach zawodowych po ukończeniu nauki.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się prezentacje kół naukowych i organizacji studenckich, które pokazały, że studia to nie tylko wykłady i egzaminy, ale także rozwijanie pasji, współpraca i wspólne projekty badawcze. Młodzież mogła przekonać się, jak wygląda akademickie życie od kuchni i jakie możliwości rozwoju oferuje UMCS.

Jednym z kluczowych punktów programu były efektywne Pokazy Chemiczne, które zachwyciły publiczność wybuchowymi reakcjami i kolorowymi eksperymentami. Uczestnicy mogli też samodzielnie wykonać proste, ale fascynujące doświadczenia pod okiem wykładowców i studentów. Dodatkową atrakcją były gry planszowe o tematyce naukowej.

Adrian Skubiszewski

Studencka Konferencja Kosmetyczna

23 maja 2025 r. na Wydziale Chemii odbyła się III Ogólnopolska Studencka Konferencja Kosmetyczna, zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Chemików „Bioaktywni” oraz Wydział. Udział w niej wzięło 35 studentów i młodych naukowców z 11 ośrodków akademickich z Polski.

Część wykładową otworzył prof. dr hab. inż. Tomasz Wasilewski, który przedstawił aktualne kierunki rozwoju przemysłu kosmetycznego, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjnych technologii i wyzwań. Następnie dr hab. Joanna Krawczyk zaprezentowała wykład dotyczący roślin jako cennych źródeł surowców i składników aktywnych stosowanych w nowoczesnych kosmetykach.

W ramach sesji ustnych zaprezentowano kilkanaście referatów dotyczących m.in. obecności mikro-zanieczyszczeń w kosmetykach, analizy chemicznej lakierów do paznokci, działania ekstraktów roślinnych (w tym z marchwi, pietruszki i zielonej herbaty), zasto-

Fot. Adrian Skubiszewski

sowania śluzu ślimaka, właściwości substancji myjących (SLS, SLES) oraz efektywności filtrów UV.

Wydarzeniu towarzyszyła część sponsorska. Dr Filip Stanek, założyciel marki Naukowców Dwóch, wygłosił prelekcję na temat skutecznych strategii uczenia się, natomiast Agnieszka Niedziałek, twórczyni marki Hairy Tale Cosmetics, przybliżyła sensoryczne aspekty składników kosmetycznych, podkreślając ich znaczenie w projektowaniu produktów przyjaznych użytkownikowi.

Adrian Skubiszewski

Konferencja rekonstruktorska

15 maja 2025 r. w Instytucie Historii odbyła się konferencja naukowa „Wszystkimi zmysłami... Rekonstrukcja historyczna w Polsce od pradziejów po wiek XX”, zorganizowana przez Koło Naukowe Amatorów Antyku. Profil Koła, które obchodzi jubileusz ćwierćwiecza funkcjonowania, od lat ukierunkowany jest na promowanie antyku przez rekonstruowanie różnych aspektów życia starożytnych Greków i Rzymian.

Konferencja miała charakter otwarty. Referaty wygłosiło 16 prelegentów reprezentujących 3 ośrodki akademickie. Dominowali studenci, doktoranci i absolwenci UMCS (referaty wygłosili też pracownicy Instytutu Historii: dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS, dr hab.

Dariusz Słapek, prof. UMCS i dr Wojciech Michalski), co przekonuje, że „Lublin rekonstrukcją stoi”.

Program konferencji objął szerokie spektrum tematów – od rekonstruowania rytuałów religijnych, inscenizacji bitew, roli rekonstrukcji w edukacji i polityce historycznej, przez odtwórstwo związane z dziejami mody, techniki, sportu, po wykorzystywane w rekonstrukcji materiały i technologie. Dyskusje wokół tych kwestii, także ciekawe wspomnienia rekonstruktorów, mogą być asumptem do zorganizowania kolejnej edycji rekonstruktorskiej konferencji. Staje się to dość prawdopodobne o tyle, że wydarzenie wsparły władze rektorskie i dziekańskie oraz Stowarzyszenia na Rzecz Popularyzacji Antyku „Hellas et Roma”, kierowane przez Łukasza Sędykę, absolwenta IH UMCS. Warto dodać, że efektem spotkania będzie publikacja dostępna w formie e-booka.

Dziękujemy opiekunowi Koła prof. Dariuszowi Słapekowi za wsparcie w organizacji konferencji.

*Tomasz Basa
Jan Gagacki
Aniela Niziołek*

Dni Europy 2025

W dn. 6–8 maja 2025 r. na Wydziale Filologicznym odbyły się obchody Dni Europy, zorganizowane przez Centrum Europejskie UMCS w ramach projektu „Together for Europe”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z programu Erasmus+. Wydarzenie miało na celu promocję wiedzy o UE oraz zachęcenie studentów do aktywnego uczestnictwa w życiu wspólnoty europejskiej.

Obchody Dni Europy 2025 rozpoczęły się wykładem dr Elżbiety Szulc-Wałęckiej z Wydziału Politologii i Dziennikarstwa dotyczącym funkcjonowania UE. Drugim punktem programu były warsztaty oraz interaktywny quiz wiedzy o UE, przygotowany przez studentki prawa międzynarodowego i prawa Unii Europejskiej: Annę Surmę i Monikę Kolasę. Nagrody otrzymali: Małgorzata Karkos, Aliaksandr Miasayedau oraz Mateusz Osiak.

Drugi dzień poświęcony był możliwościom rozwoju kariery w instytucjach unijnych. Podczas spotkania informacyjnego nt. płatnych staży w strukturach UE wiedzą i doświadczeniem podzielili się Marcin Chęć ze Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE w Brukseli oraz Barbara Wasiuk, stażystka Dyrekcji Generalnej ds. Tłu-

Fot. Elwira Michalska

maczeń Komisji Europejskiej. Współorganizatorem wydarzenia było Centrum Staży Europejskich UMCS.

Ostatniego dnia odbył się wykład dr. Andrzeja Demczuka pt. „Adaptation or Disruption? President Donald Trump’s Leadership in the U.S.–EU–Russia Relations in 2025” w ramach cyklu „Porozmawiajmy o Unii Europejskiej”. Studenci Wydziału Filologicznego mogli również wziąć udział w loterii z pytaniami przygotowanej przez członków Studenckiego Zespołu Badawczego działającego przy Centrum Europejskim UMCS.

Sylvia Kucharuk

XXVI Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki

W dn. 22–23 maja 2025 r. na Wydziale Historii i Archeologii odbył się XXVI Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki pt. „Archiwistyka – Tradycja i Innowacje”, zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe Archiwistów pod opieką dr. Tomasza Czarnoty z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii.

W otwarciu wydarzenia udział wzięli: dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS – dziekan WHiA, dr hab. Piotr Bednarz, prof. UMCS – dyrektor Instytutu Historii, dr hab. Krzysztof Latawiec, prof. UMCS – zastępca dyrektora IH, dr Tomasz Czarnota – opiekun SKNA oraz studenci i członkowie Koła, którzy prowadzili poszczególne sekcje.

Fot. Paulina Litka

Obrady dotyczyły m.in.: kancelarii w okresie staropolskim, problematyki aktów stanu cywilnego i metrykalnych, antroponimii i dawnych tradycji, archiwów kościelnych, domowych, rodzinnych i społecznych oraz współczesnej archiwistyki. Uczestnicy zwiedzili również Stare Miasto pod przewodnictwem dr. hab. Tomisława Giergiela, prof. UMCS. Sponsorem Zjazdu było Stowarzyszenie Archiwistów Polskich.

Paulina Litka

Fot. Wojciech Nieśpałowski

↑ Od lewej: Basil Kerski, prof. Iwona Hofman, Andrzej Peciak, Krzysztof Komorski, prof. Adam Bodnar, dr Mariusz Banach i Michał Karapuda

Wokół książki Basila Kerskiego pt. *Europejczycy z kantonu Polska*

8 maja 2025 r. w Teatrze Starym w Lublinie odbyła się promocja książki Basila Kerskiego pt. *Europejczycy z kantonu Polska. Aktualność europejskiego myślenia Jerzego Giedroycia i paryskiej „Kultury”*. Publikacja została wydana w serii „wybitni twórcy / ważne teksty” w językach polskim i ukraińskim nakładem Wydawnictwa UMCS i Pracowni Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu w 25. rocznicę śmierci Jerzego Giedroycia.

Rozmowę o książce z udziałem dr. hab. Adama Bodnara, prof. SWPS, dyrektora Europejskiego Centrum Solidarności Basila Kerskiego i prof. dr. hab. Roberta Traby poprowadziła prof. dr. hab. Iwona Hofman – dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS.

W opublikowanym tekście Kerski pisze m.in.:

„Jerzy Giedroyc wyznawał realizm polityczny, wiedział, jak skomplikowane jest wprowadzenie ideałów do realnej polityki. Redaktor miał świadomość trudności w realizacji wizji antyendeckiej, europejskiej Polski. Nawet po odzyskaniu przez Polskę niepodległości i demokracji w 1989 roku pozostał krytyczny wobec kultury politycznej

w kraju, obawiał się głęboko zakorzenionego nacjonalizmu, a dochowując wierności chrześcijańskiej etyce, pozostawał nieufny wobec kleru. Redaktor był co prawda bardzo krytyczny wobec rodaków, ale wierzył w rozsądek Polaków. Jerzy Giedroyc miał przekonanie, że warto z Polakami rozmawiać, krytykować ich, inwestować w edukację obywatelską i że trzeba niekiedy iść pod prąd. Uważał, że odważne wizje mnożą respekt obywateli wobec polityków.

Podczas spotkania wydawca Andrzej Peciak został uhonorowany przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego srebrnym medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ruchu wydawniczego. Odznaczenie wręczył wojewoda lubelski Krzysztof Komorski. Nagrodzony to kolporter wydawnictw drugiego obiegu, wieloletni dyrektor Wydawnictwa UMCS oraz stały współpracownik i wydawca kilkudziesięciu książek i reprintów prezentujących dorobek Instytutu Literackiego. A. Peciak jest związany z Pracownią Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu UMCS, gdzie od 2022 r. wydaje serię „W kręgu paryskiej Kultury”.

Pracownia Badań nad Instytutem Literackim w Paryżu

Spotkanie z dr. Zbyszkciem Nowakiem

20 maja 2025 r. na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa odbyło się spotkanie z dr. Zbyszkciem Nowakiem – autorem książek *24 razy dożycie* oraz *Cela nr 24. Rozmowy z dożywotnimi*, wybitnym prawnikiem, wykładowcą akademickim i badaczem polskiego systemu karnego.

Wydarzenie otworzyła dziekan dr hab. Ewelina Podgajna, prof. UMCS. Podczas spotkania dr Nowak zaprezentował swoją najnowszą publikację, dzieląc się kulisami jej powstawania oraz historiami, które złożyły się na obraz codzienności osób skazanych na karę dożywotniego pozbawienia wolności. Rozmowa z prowadzącym dr. hab. Konradem Pawłowskim, prof. UMCS przerodziła się w głębszą refleksję nad funkcjonowaniem polskiego systemu penitencjarnego, miejscem resocjacji

Fot. Magdalena Michalew

zacji we współczesnym wymiarze sprawiedliwości oraz granicami ludzkiego doświadczenia. Uczestnicy mieli okazję posłuchać o realiach zakładów karnych, pracy autora z osadzonymi i etycznych dylematach związanych z dokumentowaniem ich historii.

Wydarzenie zostało zorganizowane przez Wydział we współpracy z Urzędem Miasta Lublin.

Ihor Kolisnichenko

Niezwykła publikacja KNPH UMCS

14 maja 2025 r. w Sali Obrad Rady Wydziału Historii i Archeologii odbyło się spotkanie połączone z promocją książki pt. *Herby i fotografie porcelanowe na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 roku*, wydanej pod red. Jana Gagackiego (seria „Materiały Koła Nauk Pomocniczych Historii”, t. 1, Lublin 2025).

Wydarzenie otworzył prorektor ds. ogólnych dr hab. Arkadiusz Bereza, prof. UMCS. Do studentów kilka słów skierowali także dr hab. Joanna Sobiesiak, prof. UMCS – dziekan Wydziału Historii i Archeologii oraz opiekun Koła dr hab. Tomisław Giergiel, prof. UMCS z Katedry Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii.

Studenckie Koło Nauk Pomocniczych Historii opracowało 19 herbów i 67 fotografii porcelanowych umieszczonych na nagrobkach cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej w Lublinie do 1918 r. W książce znajdują

Fot. Paulina Litka

się teksty dotyczące identyfikacji herbów i ich właścicieli pochowanych na nekropolii oraz innych symboli na nagrobkach, a także kilka studiów z analizą i interpretacją fotografii porcelanowych. Wydanie publikacji było możliwe dzięki uzyskaniu przez KNPH dotacji w Konkursie Grantowym Władz Rektorskich UMCS. Ponadto podczas spotkania członkowie KNPH przedstawili zainteresowanym dokumentację nagrobka Skłodowskich w Kijanach.

Paulina Litka

Fot. Michał Piłat

III Lubelskie Dni Integracji, 28–29 maja 2025 r.

Fot. Michał Piłat, Bartosz Proll

Piknik Pracowników Związku Uczelni Lubelskich, 31 maja 2025 r.

KONGRES GEOGRAFII POLSKIEJ

Geografia bez granic
Geography without borders

WWW.KGP2025.UMCS.PL

LUBLIN
10–14.09.2025